

JEREMIÁS KÖNYVE

Biblia-tanulmányok

2015 október–december

Biblia-tanulmányok
(2015. október–december)

JEREMIÁS KÖNYVE

BIK Könyvkiadó
Budapest, 2015

A tanulmányokat összeállította:

Vankó Zsuzsa

A tanulmány elektronikus formában a www.kerak.hu oldalon,
a „Kiadványok” menüpont alatt tölthető le.

A Keresztény Advent Közösség megbízásából kiadja
a **BIBLIAISKOLÁK KÖZÖSSÉGE KÖNYVKIADÓ**

Székhely: 1121 Budapest, Remete út 16/A

Kiadó és könyvlerakat: 1181 Budapest, Reviczky Gyula u. 46.

Telefon/fax: 06-1/267-3947 ■ 06-20/379-6020

megrendeles@bikkiado.hu ■ www.bikkiado.hu

Felelős kiadó: Szigeti Gábor

Sorozatszerkesztő: Vankó Zsuzsa

Nyomdai munkák: Reménység Alapítvány, Nágocs

ISBN 978-615-5260-36-0

ISSN 0865-3119

TARTALOM

<i>Bevezetés</i>	7
<u>1. tanulmány – október 3.</u> Jeremiás próféta elhívása, és szolgálatának lelki terhe	12
<u>2. tanulmány – október 10.</u> A súlyos történelmi fenyíték okai – Az egyetlen remény	23
<u>3. tanulmány – október 17.</u> A templom kapujában mondott beszéd	34
<u>4. tanulmány – október 24.</u> A lenöv példázata – Jeremiás fájdalma népe konoksága miatt, és küzdelme honfitársaiért	49
<u>5. tanulmány – október 31.</u> Bizonyágtétel Jeruzsálem kapuiban – A fazekas házában nyert kijelentések, a bálványok és az élő Isten	59
<u>6. tanulmány – november 7.</u> A cserépkorsó összetörésének példázata – Jojákim király szembehelyezkedése Isten üzenetével	70
<u>7. tanulmány – november 14.</u> Kijelentések a hetvenéves babilóniai fogságról	83

<u>8. tanulmány – november 21.</u>	
Küzdelem a hamis prófétákkal	
– A fájáróm és a vasjáróm	95
<u>9. tanulmány – november 28.</u>	
Sedékiás király	109
<i>Függelék a 9. tanulmányhoz</i>	122
<u>10. tanulmány – december 5.</u>	
Az új szövetség és a helyreállítás ígéretei	124
<u>11. tanulmány – december 12.</u>	
Jeremiás próféta megpróbáltatásai szolgálatának utolsó szakaszában	134
<i>Függelék a 11. tanulmányhoz</i>	146
<u>12. tanulmány – december 19.</u>	
Prófétikus kijelentések az Egyiptomba menekülteknek, Bárukknak, és idegen népeknek	148
<u>13. tanulmány – december 26.</u>	
Jeremiás siralmai	165
<i>Záró gondolatok. Jeremiás kesergése és megvigasztalódása</i>	175
<i>Igék minden napra (október–december)</i>	179

Bevezetés

Jeremiás könyve és Jeremiás siralmi Isten Jeremiás próféta által közölt kinyilatkoztatásait tartalmazzák.

Jeremiás i. e. 626-tól kb. 580-ig, mintegy 46 éven át teljesített prófétai szolgálatot Júda királyságának utolsó, vészterhes időszakában. A következő királyok uralkodási idejét öleli fel ez a kor:

- *Jósiás* (639–608), uralkodásának 13. évében hívatott el Jeremiás a prófétai szolgálatra;
- *Jójákim* (608–597);
- *Jójákin* (597);
- *Sedékiás* (597–586).

Közvetlenül Jeremiás próféta előtt Habakuk és Sofóniás próféta már hirdette Isten kijelentéseit a küszöbön álló babilóniai veszedelemről, amely Isten történelmi fenyegetésként sújtja majd a hitehagyó és erkölcsileg megromlott nemzetet. Mindkét próféta megtérésre szólította fel a népet a gyorsan közeledő, megpróbáló események árnyékában.

Jeremiás prófétával egy időben két nagy prófétaegyénség végzte még az Isten által rábízott szolgálatot ebben a válságos helyzetben: Ezékiel próféta Babilóniában, fogolyként az odahurcoltak körében (i. e. 592-től kb. 570-ig), míg Dániel próféta szintén Babilóniában, de a babiloni, majd a perzsa királyok mellett volt Isten tanúságtevője és népe érdekeinek oltalmazója (i. e. 603/602–536/535).

Jeremiás próféta élete igen küzdelmes volt. Könyve 36. fejezetéből kitűnik, hogy prófétai prédikációinak első írásos gyűjteményét Jojákim király megsemmisítette. Isten utasítására azonban újra leírást, és további kijelentésekkel is gazdagodtak. A próféta nem egy alkalommal közvetlen életveszélybe került az Istentől kapott üzenet hűségese hirdetése miatt. Jeruzsálem eleste előtt a tömlöc pitvarából hangzottak bizonyágtévesei, miután ellenségei fogságba vetették. A város bevételekor, Nabukodonozor személyes parancsára, kegyesen bántak vele a babilóniaiak, de hamarosan újabb nyomorúság következett: a Júdában megmaradt zsidók Isten tanácsa ellenére Egyiptomba szöktek, és magukkal hurcolták a tervükkel ellenkező prófétát is. Ott, az idegen országban hangzottak Jeremiás utolsó intelmei a makacs, hitetlen, keményszívű júdabeliek számára. Halála körülményei nem ismeretesek.

Jeremiás próféta hűségese társa volt az írástudó Báruk. Josephus Flavius, a zsidó történetíró szerint Báruk Jeremiás tanítványa volt, előkelő családból származott (*Antiquitates*, X/9/1), s neki mondta tollba Jeremiás az Isten utasítása alapján leírandó üzeneteket (Jer 36,4.27.32). Báruk nagyrészt osztozott a próféta sorsában is, őt is elvitték Egyiptomba Jeremiással együtt. Ő gyűjtethette össze a próféta különböző időszakokban keletkezett, írásba foglalt kijelentéseit. Valószínűleg azért nem rendezte időrendi sorrendbe e feljegyzéseket, mert tiszteletben tartotta a prófétai íráskor sérthetlenségét, magát csak írónak tekintette. Még ahhoz sem vette a bátorságot, hogy valamilyen szempont szerint összerendezze ezeket, egyszerűen csak gyűjteménybe foglalta a feljegyzéseket. Lehetséges, hogy Báruk írása az 52. fejezet, amely mintegy függelékül szolgál Jeremiás könyvéhez. Előtte az utolsó mondat (51,64) jelzi: „*Eddig vannak Jeremiás beszédei.*” Az 52. fejezet Jeruzsálem 586-os bevételének

történetét és Jojákin király sorsát beszéli el a babilóniai fogságban, mintegy a történeti tények felvázolásaként, magyarázatul Jeremiás próféciáihoz.

A Jeremiás könyvébe foglalt, különböző időkben elhangzott prófétaí üzenetek sorrendjével kapcsolatban írja Luther Márton: „Gyakorta olvashatunk olyan dolgokat, amelyek előbb történtek, mint a korábbi szakaszok eseményei, ezért úgy tűnik, mintha e próféciákat nem Jeremiás keze rendezte volna ekképpen, hanem apránként, beszédeiből kerekedett volna könyvé. Nem szükséges tehát a sorrendhez igazodnunk.” (*Előszók a Szentírás könyveihez*, Magyarországi Luther Szövetség, 1995, 77. o.)

A *Jeremiás siralmi* költői mű, amely öt költeményt foglal magában. Ezek mintegy imádságos gyötrődések, vívódások és vigasztalódások Jeruzsálem dicsőséges városának megrázó megaláztatásával és pusztulásával kapcsolatban.

Jeremiás könyvét és Jeremiás siralmait azért nagyon időszerű tanulmányoznunk, mert Júda és Jeruzsálem akkori lelki hanyatlása és pusztulása mintegy előképe a végidő hitehagyásának és az egész Földet sújtó istenítéletnek. Találunk a könyvben ilyen hangsúlyos megjegyzést: „*Az utolsó napokban értitek meg e dolog értelmét.*” (23,20) Feltűnő, hogy Jelenések könyve igen gyakran idéz Jeremiás könyvből, amikor a Jézus visszajövetele előtti végső válságról szól (például Jer 51,6–10, vö. Jel 14,8; 17,4; 18,4–5 stb.). Különösen fontos tanulságokat rejt számunkra a próféta hosszú, nehéz küzdelme egyrészt a „*körülmételetlen szívű*” (Jer 9,26), elvakult, magabiztos néppel, másrészt az őket elhithető és Jeremiással szemben ádáz hadviselést folytató hamis prófétákkal. Csodálatra méltó Jeremiás állhatatos, szeretetteljes fáradozása a lázadó, hitetlenségükben kitarító júdabeliekért, együtt érző gyásza végzetük beteljesedésekor,

valamint Istenbe vetett hite, jövőre vonatkozó reménysége még a füstölgő, üszkös romok felett is.

Jeremiás könyve szükséges és alkalmas lelki felkészítés számunkra az ítélet küszöbén álló emberiségért végzendő szolgálathoz, valamint hitbéli megálláshoz a gyorsan közelgő végső válság idején.

Jeremiás írásai – mint említettük – közel fél évszázad folyamán, viszontagságos körülmények között keletkeztek és rendeződtek össze egy könyvvé. *A könyv egyes fejezetei nem követnek időrendi sorrendet, azaz a bennük foglalt események nem úgy következtek egymás után, amint a könyvet folyamatosan olvasva találkozunk velük.*

Az alábbiakban láthatjuk az egyes fejezetek időrendi csoportosítását – ez a fejezetek elején lévő kekezés vagy a bennük foglalt adatok és utalások alapján állítható össze:

- *Jósiás király idején* (i. e. 639–608), tehát Jeremiás szolgálatának kezdeti időszakában hangzottak, illetve foglaltattak írásba a könyv alábbi szakaszai: 1–6.; 14–16. fejezet.

- *Jójákim uralkodása alatt* (608–597), keletkeztek a következő fejezetek: 17.; 7–11.; 26.; 35.; 22,1–19; 25.; 18–20.; 36,1–4; 36,5–32; 12.

- *Jójákin* mindössze néhány hónapos, rövid *uralma idején* (597) születtek ezek a fejezetek, illetve szövegrészek: 22,20–30; 13.; 23.

- *Sedékiás király uralkodása idején* (597–586) az alábbi szakaszok keletkeztek: 24.; 29–31.; 46–51.; 27–28.; 21; 34.; 32.; 33.; 37–39.

- *Jeruzsálem pusztulása után* hangzottak, illetve írtak le: 40–44.; 52.; és Jeremiás siralmi.

Ezért nem sorban haladunk végig a fejezeteken, hanem részben időrendi, részben tartalmi csoportosítást követve állítottuk

össze az egyes tanulmányokat. Egy negyedév alatt nem megvalósítható versről versre végighaladni az egész könyvön a heti tanulmányok által. Egyes részleteket emelünk ki. A tanulmányok címe alatt feltüntetjük azonban azokat a fejezeteket, amelyekből időrendileg vagy tartalmilag összefüggő szakaszokat emelünk ki. Javasoljuk egészében elolvasni a megjelölt fejezeteket, hogy ismeretet szerezzünk a teljes könyvről, a kiemelt részeket pedig szövegösszefüggésükben lássuk.

Jeremiás próféta elhívása, és szolgálatának lelki terhe

(Jer 1. fejezet; 9,1–6; 11–12. fejezet)

1

Milyen bizonyágtétellel hívta el az Úr Jeremiást a prófétai szolgálatra, még ifjúkorában?

Jer 1,5 | Mielőtt az anyaméhben megalkottalak, már ismertelek, és mielőtt az anyaméhből kijöttél, megszenteltelek, prófétának rendeltelek a népek közé.

.....

.....

Gondolkodjunk el azon, hogy mit jelentenek ezek a kifejezések: Az anyaméhben „megalkottalak” (vö. Zsolt 139,13, 15–16). „Már ismertelek” (vö. 5Móz 31,21/b). Mi az, amit csak előre ismer az Úr, nem pedig meghatároz, holott mindenestől fogva a kezében vagyunk, hiszen Ő „alkotott minket az anyaméhben”? „Megszenteltelek, prófétának rendeltelek a népek közé.” Vajon bennünket is előre ismert-e az Úr, mielőtt az anyaméhben megalkotott? Vajon számunkra is „előre elkészített” bizonyos jó cselekedeteket, hogy azokban járjunk” (Eféz 2,10; vö. Eféz 4,7)?

Hogyan érintette Jeremiást az Istentől kapott megbízatás, és milyen kijelentésekkel erősítette meg őt az Úr? Miért mondhatjuk azt, hogy Jer 1,9 a mindenkori prófétai szolgálat lényegét fejezi ki?

Jer 1,6–9 | Ah, ah, Uram, Isten! Íme, én nem tudok beszélni, hiszen ifjú vagyok én! Az Úr pedig mondta nékem: Ne mondd ezt, ifjú vagyok én, hanem menj mindazokhoz, akikhez küldelek téged, és beszéld mindazt, amit parancsolok néked! Ne félj tőlük, mert én veled vagyok, hogy megszabadítsalak téged! – mondta az Úr. Kinyújtotta az Úr a kezét, megillette számat, és mondta nékem: Íme, az én ígéimet adom a te szádba!

.....

.....

.....

.....

Idézzük azt a három fontos felhívást, illetve ígéretet, amelyek benne foglaltatnak ebben az igeszakaszban:

1.
2.
3.

Jeremiás azért volt alkalmas arra, hogy Isten követe, szócsöve legyen, mert semmit sem tartott önmagáról. Az öntelt, maguk útját járó, a saját képességeikre és erejükre büszke embereket ma sem tudja használni az Úr.

Isten kijelentései azt kívánták megértetni az önmagát alkalmatlannak érző ifjú Jeremiással, hogy az Úr beszéde teremtő hatalom. Amit Ő szól, az meglesz. Ha az Úr szólítja őt, és igéit adja a szájába, akkor csak teljesítse bátran, hittel mindazt, ami reá bízott, mert Isten mindenható hatalma fogja őt kísérni kötelességteljesítése minden lépésénél.

„Az ifjú Jeremiásban Isten olyan embert látott, aki hű lesz megbízatásához, és aki nagy ellenállással szemben is az igazság mellé áll... Negyven esztendeig kellett Jeremiásnak az igazság és jogosság tanúbizonyságaként a nép előtt állnia. A példátlan hitehagyás éveiben saját életével és jellemével kellett szemléltetnie az igaz Isten tiszteletét. Jeruzsálem rettenetes ostroma idején Isten szócsövének kell maradnia. Meg kell jövedölnie Dávid házának bukását, és a Salamon által épített gyönyörű templom pusztulását. Amikor bátor beszédéért börtönbe vetették, akkor is világosan kellett szólnia a magas méltóságokban elkövetett bűnök ellen. Megvetik, gyűlölik, elutasítják, de végül látni fogja a katasztrófát meghirdető prófécijája teljességét, és osztozik a fájdalomban, a szenvedésben, amely a megítélt város pusztulását követi.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 255. o.)

3 *Milyen kettős szolgálata van minden prófétának (és minden igazi lelkigondozónak is)?*

Jer 1,10 | Lásd, én e mai napon népek fölé, országok fölé rendellek téged, hogy gyomlálj, irts, pusztíts, rombolj, és építs, plántálj!

Isten „*megsebez, de be is kötöz*” (Jób 5,18). Az ő követői is kenderítés és személyválogatás nélkül megfeddik a bűnt, ugyanakkor hirdetik a megbocsátás és helyreállítás ígéreteit az őszintén megtérők számára. Jeremiásnak le kellett rombolnia az önigazultság és a hamis reménységek bástyáit, nehéz lelki harccal, de plántálnia is kellett. bele kellett ültetnie a szívekbe az isteni igazságosság elveit. Fel kellett építenie az emberekben az ítéleten túl és annak ellenére is érvényesülő igaz reménységet.

„Miközben gyorsan közeledett az egész nemzetet sújtó katasztrófa, Jeremiás a jelen lesújtó képein túl többször megpillanthatta a jövő dicső távlatait is, amikor Isten kiváltja népét az ellenség földjéről, és újra letelepíti Sionban. Elé tárult az az idő, amikor Isten megújítja szövetségét velük... Hála illeti Istent ezekért a szavakért: »*Építs és plántáld!*« Jeremiás ebből tudta, hogy Isten helyreállítani és gyógyítani akar. Isten bocsánatot hirdet mindazoknak, akik megtérnek gonoszságukból.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 256. o.)

„Isten nem a bűnösök kedvét kereső és nekik hízgelgő követeket akar küldeni. Nem akarja a békesség üzenetével hiú biztonságba ringatni a megszenvedetlen embert. Inkább felébreszti a bűnös lelkiismeretét, és a meggyőzés éles nyilával hatol lelkébe. Szolgáló angyalok tárják fel néki Isten félelmetes végzéseit, hogy hiányérzetét elmélyítsék és ki mondassák vele: »Mit kell tennem, hogy üdvözüljek?« (Ap csel 16,30)” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 271. o.)

4

Milyen ígéretet kapott Jeremiás Istentől az előtte álló nehéz szolgálat terheinek elhordozásához?

Jer 1,18–19 | Mert íme, én erősített várossá, vasoszloppá és ércbástyává teszek ma téged mind ez egész földön, Júda királyai, fejedelmei, papjai ellen és a föld népe ellen. Viaskodni fognak ugyan ellened, de nem győznek meg téged, mert én veled vagyok, azt mondja az Úr, hogy megszabadítsalak téged.

.....

.....

.....

Önmagában, a saját egyéniségéből adódóan volt-e olyan bátor és erős Jeremiás, hogy teljesítse nehéz feladatát?

A szolgálat „rombolás” része lelkileg terhes, nehéz feladat, és az ilyen üzenet soha nem népszerű. Gondoljunk azonban arra, hogy Istennek is idegen, „szokatlan” cselekedet a rombolás, mégis meg kell tennie, amikor mind igazsága, mind kegyelme ezt kívánja. Bármilyen kemény üzenet továbbításával bízik meg Isten egy prófétát, ő hűen teljesíti ezt a kötelességét is. Ha a keményszívű bűnösök megmentéséért csak így lehet fáradozni, hogy súlyos feddésekkal kell feltörni szívük „szikes talaját”, akkor a próféta nem vonakodik, hanem kész végezni ezt a nehéz szolgálatot is az üdvösségük érdekében (lásd még: Ap csel 20,20, 31; 2Tim 4,2).

„Mint a Perázim hegyén, felkel az Úr, és mint a Gibeon völgyében, megharagszik, hogy megtegye munkáját, amely

*szokatlan lesz, és hogy cselekedje dolgát, amely hallatlan lesz.» (Ésa 28,21) Irgalmas Istenünknek a büntetés »szokatlan« tett. »Élek én, ezt mondja az Úr Isten, hogy nem gyönyörködöm a hitetlen halálában.« (Ezék 33,11) Az Úr »irgalmas és kegyelmes Isten, késedelmes a haragra, nagy irgalmaságú és igazságú... megbocsát hamisságot, vétket és bünt... Hosszútűrő az Úr, és nagy hatalmú, és nem hagy büntetlenül« (2Móz 34,67; Náh 1,3). Az igazságos Isten rettenetes tettekkel fog földre tiport törvényének érvényt szerezni. A törvényszegőre váró büntetés súlyosságára abból következtethetünk, hogy az Úr nem siet az ítéletet végrehajtani. A nemzet, amelynek Isten sokáig tűr, és amelyre nem sújt le addig, míg be nem tölti gonoszságának mértékét, végül kiissza a harag poharát, amelybe nem vegyül irgalom.» (Ellen G. White: *A nagy küzdelem/Korszakok nyomában*, 557–558. o.)*

Milyen lelki teher volt a próféta számára szolgálata során az elfajult, bűnös nemzetséggel vívott küzdelem?

5

Jer 9,1–6 | Bárcsak a fejem vízzé változna, a szemem pedig könnyhullatásnak kútfejévé, hogy éjjel-nappal sirathatnám az én népem leányának megöltjeit! Bárcsak pusztába vinne engem valaki, utasok szállóhelyére, hogy elhagyhatnám az én népemet, hogy eltávozhathatnám tőlük, mert mindnyájan paráznák, hitszegők gyülekezete! Felvonták nyelvüket, mint kézívüket, hazugsággal és nem igazsággal hatalmasok e földön, mert gonoszságból gonoszságba futnak, engem pedig nem ismernek – azt mondja az Úr. Mindenki őrizkedjék a barátjától, és egyetlen atyátokfiának se higgyetek, mert minden atyafi cselbe csal,

minden barát rágalmazva jár. Egyik a másik ellen csúfolódik, nem szólnak igazat, nyelvüket hazug beszédre tanítják, elfáradtak a gonosztevéseben. A te lakásod az álnokság közepében van, az álnokság miatt nem akarnak tudni felőlem – ezt mondja az Úr.

.....

.....

.....

A prófétából felfakadt sóhaj és vágy arról szól, hogy mit kívánna, mit tenne ő maga, ha önmagát nézné, ha nem vállalná Istennel együtt a bűnösök megmentéséért vívott küzdelmet. A 2–6. versben Isten jellemzi azokat az embereket, akik között Jeremiásnak dolgoznia kellett.

„Jeremiás félénk és tartózkodó természetéből adódóan vágyott a visszavonult élet békéjére és nyugalomára, ahol nem kell látnia szeretett népének megátalkodottságát. Összeszorult szívvel gyötrődött a bűn okozta romlás miatt... Kegyetlen csúfolódásokat kellett elviselnie. Érzékeny lelkét át- meg átjárták a gúny nyilai. Azok szórták rá ezeket, akik semmibe vették tanításait, és nem tulajdonítottak jelentőséget annak, hogy felelősséget érez a megtérésükért... A lelkiismeretes próféta azonban naponként erőt kapott mindezek elviseléséhez.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 262–253. o.)

Senkinek sincs érzékenyebb lelke Istennél, Ő mégis küzd a bűnösök megmentéséért. Igazságossága és szentsége folytán ki-

mondhatatlanul taszítja Őt az emberi bűn és megátalkodottság, azonban megmentő, irgalmas szeretetével lehajol hozzánk, harcol értünk, amíg csak egy parányi reménységet is lát a megmentésünkre. Ilyen isteni szeretettel és lelkierővel kell küzdenünk nekünk is másokért. Isten igéje így jellemzi korunk bűnös, elfajult emberiségét: Mt 24,12; 2Tim 3,1–5. De „*ahol megnövekedik a bűn, ott a kegyelem sokkal inkább bővelkedik*” (Rm 5,20).

Helytelen az a szemlélet, miszerint csak az igazságra szomjazó, jobb érzésű emberekhez kell eljuttatnunk Isten üzenetét. Meg kell értenünk azt, amire Jeremiás megbízatása és példája tanít, amire az alábbi bizonyosságtételek is rámutatnak:

„Munkaterületünket ki kell terjesztenünk. Az evangélium üzenetének a világ minden részébe el kell jutnia. A legkevesebbet ígérő területeken is komolyan, határozottan kell dolgoznunk... Csak kevés embernek van fogalma a világunkban, napjainkban uralkodó gonoszyságról – különösen a nagyvárosokban... *Isten legfelsőbb kormányzatát, törvényének szentségét ki kell nyilatkoztatnunk azok előtt, akik hajthatatlanul megtagadják az engedelmisséget a királyok királyával szemben.* Akik úgy döntenek, hogy hűtlenek maradnak, azokat kegyelmében ítéletekkel látogattja meg azért, hogy ha lehetséges, bűnösségük tudatára ébredjenek. (...) Az istentelen városok lakóit, akikre a szerencsétlenségek hamarosan rászakadnak, kegyetlenül elhanyagoltuk. Közel az idő, amikor a nagyvárosok elsöpörtetnek, s mindegyiket figyelmeztetnünk kell a közelgő ítéletre. Azonban Isten műve érdekében ki teljesít olyan teljes szívű szolgálatot, amelyet Ő elvár? Jelenleg a városok érdekében a szükséges teendők ezredrészét sem végeztük el...

Bárcsak Isten népe tudatában volna annak, hogy városok ezrei pusztulnak el a közeljövőben, amelyek szinte teljesen bálványimádásba merültek!” (Ellen G. White: *Evangelizálás*, „A kisebb területek és vidéki közösségek” és a „Világ- városok tömegei” c. fejezetekből)

6 *Milyen támadásokkal találkozott a próféta a megtérni nem akarók részéről? Milyen keserű gondolatok kísértették meg olykor Jeremiást? Milyen szeretetteljes intésben és megerősítésben részesült?*

Jer 11,19–23 | Én pedig olyan voltam, mint a mészárszékre hurcolt szelíd bárány, nem tudtam, hogy terveket szőttek ellenem, mondván: Pusztítsuk el e fát gyümölcseivel együtt, irtsuk ki őt az élők földjéből, hogy még a nevét se emlegessék többé! Oh, Seregek Ura, igaz bíró, veséknék és szívnek vizsgálója, hadd lássam a te igazságszolgáltatásodat* rajtuk, mert néked jelentetem meg ügyemet! Azért ezt mondja az Úr az anatótbeli embereknek, akik életedre törnek, és ezt mondják: Ne prófétálj az Úr nevében, hogy meg ne halj a mi kezünk által! Ezt mondja a Seregek Ura: Íme, én megfenyítem őket, az ifjak fegyver által halnak meg, fiaik és leányaik pedig meghalnak éhen. Senki sem marad meg közülük, hogyha veszedelmet hozok az anatótbeli emberekre, az ő büntetésük esztendéjét.

Jer 12,1–2.5 | Igaz vagy, Uram, hogyha perlek is veled, éppen azért hadd beszélhessek veled peres kérdésekről! Miért szerencsés az istentelenek útja? Miért vannak békekességben mindnyájan a hűtlenkedők? Beplántáld őket, meg is gyökereznek, fel-

* Pontosított fordítás szerint.

növekednek, gyümölcsöt is teremnek, közel vagy te az ő szájukhoz, de távol vagy a szívüktől!

(...) Hogyha gyalogokkal futsz, és elfárasztanak téged, mi módon versenyzhetnél a lovakkal? És ha csak békeséges földön vagy bátorságban, ugyan mit cselekednél a Jordán hullámai között?

.....

.....

.....

Mit szögezett le, milyen hitvallást tett Jeremiás, mielőtt a maga gyötrődő mértjeit elmondta volna az Úrnak, bizodalommal várva a választ?

Anatót a próféta közelebbi hazája volt. Lásd: Jer 1,1; 32,8.

Luther Márton írja: „Szegény, megszorított próféta volt ő, aki siralmas, gonosz időkben élt, és mondhatatlanul nehéz hivatalt viselt, mert negyven éven át, a fogság idejéig gonosz, csökönyös emberekkel perlekedett, noha igen kevés haszonnal, és látnia kellett, mint válnak idővel mind gonoszakká, és hogyan törnek naponként életére. (...) Ráadásul végig kellett élnie és saját szemével kellett látnia országa lerombolását, a nép fogságra vitetését, a tengernyi siralmat és vérontást, mielőtt még Egyiptomban prédikált és szenvedett volna.” (*Előszók a Szentírás könyveihez*, Magyarországi Luther Szövetség, 1995, 76. o.)

Ha a kötelességet hűen teljesítő követek ellen fellángol olykor az ádáz gyűlölet egyesek részéről, ebben semmi új és csodálkoznivaló nincs. Gondoljuk csak végig Isten szolgálóinak az életét Mózesről fogva Jézuson át Pálíg. Micsoda gyűlöletet

szított fel Sátán ellenük, olykor még a saját barátaik és testvéreik részéről is. Jézust is éppen a názáretiek utasították vissza leginkább. Sátán sokféle módon igyekszik megkeseríteni Isten szolgáinak az életét, és akadályozni kötelességteljesítésüket. Bízzák lelküket és ügyüket Istenre, mint Jeremiás tette, és maradjanak „szelíd bárányok” az igazságtalan, gonosz vádak és támadások közepette.

Mit tanulhatunk Jeremiás példájából ma is? Milyen őszinte, de tisztelettel és hittel teljes módon tárjuk Isten elé kínzó miértjeinket? Mire gondoljunk, ha nehézségek érnek, ha – összehasonlítva a magunkét mások zavartalanabbnak tűnő életével – békésebb, gondtalanabb életet kívánnánk magunknak? Mire jelentenek jó előkészületet a jelen próbái? Miért küzdőtér e földi élet a hívőnek, minden időben? Miért „szép” azonban ez a harc (1Tim 6,12), és mi vár ránk a végén?

A súlyos történelmi fenyegetés okai – Az egyetlen remény (Jer 2–6. fejezet)

Milyen kettős gonoszságot követett el Júda és Jeruzsálem?

1

Jer 2,1–2.5.10–13.28 | Majd szólt az Úr nékem, mondván: Menj el, és kiáltás Jeruzsálem fülébe... Emlékszem rád, gyermekkorod ragaszkodására, mátkaságod szeretetére, amikor követél engem a pusztában a még be nem vetett földön.

(...) Micsoda hamisságot találtak bennem atyáitok, hogy elidegenedtek tőlem, hogy hiábavalóság után jártak, és hiábavalókká lettek?

(...) Menjetek csak át a Kittim szigeteire, és lássátok meg, küldjétek Kédárba is, szorgalmasan vizsgálódjatok, és lássátok meg, ha volt-e ott ehhez hasonló? Cserélt-e valamely nemzet isteneket, noha azok nem istenek. Az én népem pedig felcserélte az ő dicsőségét tehetetlenséggel! Álmélkodjatok ezen, ó egek, borzadjatok és rémüljétek meg! Igen – azt mondja az Úr. Mert kettős gonoszságot követett el az én népem: Elhagytak engem, az élő vizek forrását, hogy kutakat ássanak magoknak, és repezgett kutakat ástak, amelyek nem tartják a vizet.

(...) De hol vannak a te isteneid, amelyeket magadnak készí-

tettél? Keljenek fel, ha megszabadíthatnak téged nyomorúságod idején! Hiszen annyi istened volt, Júda, ahány városod!

.....

.....

.....

A 2. versben a be nem vetett föld arra utal, hogy Izráel az Egyiptomból való kijövetel idején még olyan nagyra becsülte az Úrral való szövetségét, hogy szívesen cserélte fel Egyiptom civilizációját a sivár pusztasággal, csak hogy szabadon szolgálhassa Istent, és elindulhasson az általa megígért új haza felé. Kittim a 10. versben a görögök lakta szigetek és félszigetek öszszefoglaló neve, Kédár pedig a pusztai, nomád arab törzseké, amelyeknek Ismáel Kédár nevű fia volt az ősatyjuk. Izráel tehát bármely irányban kérdezősködhethet, csak arról győződhet meg, hogy az a hitehagyás, amit Isten ellen elkövettek – példátlan.

A 28. vers utolsó mondata a pogányok szokására utal, hogy minden városnak vagy városállamnak külön, saját istene volt. Az egyetlen teremtő Istent ismerő Júda is átvette ezt a pogány gondolkodásmódot. Ennyire hasonultak pogány környezetükhöz, ilyen messzire távoztak el Istentől.

Izráel hitehagyása még emberileg is ésszerűtlen volt, lásd a 11. vers második felében foglalt megállapítást! A közeljövőben rájuk szakadó nyomorúságban megláttatik majd, hogy mennyire vétkesek az Isten iránti hűtlenségben, mert akkor nem a bálványisteneknél keresnek majd menedéket. Atyáik Istenét keresik akkor, aki egykor olyan csodálatos szabadításokat művelt. Istentől azonban nem lehet gúnyt űzni. Ha meg nem térnek, akkor hiába kiáltanak majd, nem lesz, aki meghallgassa őket.

Hogyan figyelmeztette Isten a népet arra, hogy a „parázna” gondolkodásmód szerinti visszatérést nem fogadhatja el tőlük?

2

Jer 3,1.4–5.10.12–13.22 | Ha elbocsátja valaki feleségét, eltávozik tőle és más férfié lesz, vajon visszamehet-e még a férfi őhozzá? Nem lenne-e az a föld fertelmesen megfertőztetve? Te pedig sok szeretővel paráználkodtál, és visszajönnél hozzám? – mondja az Úr.

(...) Nemde mostantól így kiáltasz nékem: Atyám! Ifjúságomnak te vagy vezére. Mindörökké haragszik-e, mindvégig bosszankodik-e? – Íme, ezt mondd, de cselekszed a gonoszságokat, amint tőled telik.

(...) Mindezek után sem tért vissza hozzám... Júda, az ő szíve teljességével, hanem csak képmutatással – ezt mondja az Úr.

(...) Menj el, és kiáltsd e szókat észak felé, és mondd: Térj vissza, elpártolt Izráel – ezt mondja az Úr –, és nem bocsátom rátok haragomat, mert kegyelmes vagyok én – ezt mondja az Úr –, nem haragszom mindörökké. Csak ismerd el hamisságodat, hogy hűtlenné lettél az Úrhoz, a te Istenedhez, hogy szeretfutottál útjaidon az idegenekhez mindenféle zöldellő fa alá, és az én szómra nem hallgattatok – ezt mondja az Úr.

(...) Térjete vissza, szófogadatlan fiak, és meggyógyítom a ti elpártolásotokat!

.....

.....

.....

„A Jósias uralkodása alatt (i. e. 622-ben) végbement reformáció megtisztította az országot a bálványszentélyektől,

de a tömegek szíve nem változott meg. Az igazság kikelt magvai gazdag aratást ígértek, de elfojtották őket a tövissek. (...) Az Úr a népet helyzete veszélyének tudatára akarta ébreszteni. Csakis akkor remélhetik, hogy az Örökkévaló kedvez nekik és jólétet ad, ha hűségesek Hozzá.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 256–257. o.)

Nem azt mondja az Úr, hogy igaz megtérés esetén sem fogadná vissza népét, hanem az olyan visszatérés ellen tiltakozik, amely nem a szív teljességével, hanem csak képmutatással történik. Hasonlatképpen említi, hogy vajon egy megtört házasság helyreállítható-e csak úgy könnyedén, alkalmilag, minden további nélkül? Ha egy asszony vagy férfi elmegy, majd visszatér, cserélgetve társát, nem lenne-e a föld megfertőztetve? Hogyan is képzeleli hát Júda, hogy különböző istenekhez pártol, de amint a nyomorúság közeledtét érzi, vissza akar térni Istenhez, csak úgy, mintha ez természetes és magától értetődő lenne?

A 12. és 22. vers tanúsítja, hogy Isten vágyakozik népe megtérésére, és bűnös múltjuk ellenére is megbocsátana nekik. Nyilvánvalóvá teszi azonban, hogy milyen feltételek megléte esetén tenné meg ezt.

Ellen White ezt a megjegyzést fűzi Jeremiás könyve 3. fejezetéhez:

„Kérlek benneteket, hogy olvassátok ezt a fejezetet! Lecke ez a mai Izráelnek. Bárcsak azok, akik Isten gyermekeinek vallják magukat, megértenék, hogy Isten éppen így nem fog szövetségesként mellettük állni a továbbiakban, ha megmaradnak bűneikben, mint ahogy az egykori Izráel esetében sem volt hajlandó erre.” (Ellen G. White: 34. levél, 1899)

Milyen áldásokat helyezett kilátásba Isten népének őszinte, mélységes megtérése esetén? Mennyiben, milyen értelemben érvényes ez az ígélet ma is, számunkra is?

Jer 3,14–17 | Térjetekek meg, szófogadatlan fiak, azt mondja az Úr, mert én férjetekké lettem néktek, és magamhoz veszek titeket, egyet egy városból, kettőt egy nemzetségből, és beviszlek titeket Sionba! Adok néktek szívem szerint való pásztorokat, akik legeltetnek tudománnyal és értelemmel. Ha majd megsokasodtok és megszaporodtok a földön azokban a napokban, azt mondja az Úr, nem mondják többé: Az Úr szövetségének ládája! Szívére se veszi senki, rá se gondolnak, meg sem látogatják, és nem készítik meg újra. Abban az időben Jeruzsálemet hívják majd az Úr királyiszekének, és minden nemzet oda gyülekezik az Úr nevéért Jeruzsálembe. Nem követik többé gonosz szívük makacsságát.

.....

.....

Miből tűnik ki, hogy az Úr tudta, népének csak egy maradéka lesz készséges a valódi megtérésre? Miképpen fog gondoskodni Isten a hívő maradék lelki jólétéről, növekedéséről? Csekély számú marad-e ez a csoport? Hogyan szólt az Úr képies nyelven arról, hogy személyesen lesz jelen népe között? Hogyan indulna meg minden nép, ha Isten jelenlétét valóban közöttük tudhatnák?

„Ha Jeruzsálem megismerte volna, amit kiváltságában állt megismerni, ha befogadja a mennyből küldött világságot, akkor fennmaradhatott volna – virágzása teljében, a birodalmak királynőjeként, szabadon, Istentől kapott

erejében. Kapuinál nem állnak felfegyverzett római katonák, falain nem lengenek római zászlók. (...) Ha elfogadja Megmentőjét (...), megszilárdul, mint a Föld hatalmas világvárosa, s béke árad belőle minden nemzet felé. A világ dicső ékköve lehetett volna.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 484–485. o.)

Micsoda lehetőségei voltak Jeruzsálemnek, s ezek helyett mekkora veszteség, kártétel következett a megtéretlenségük miatt! Ilyen választási lehetőség áll előttünk, a végidő hívó népe előtt is!

4

Hogyan tárta népe elé Isten a valódi megtérés és megújulás mibenlétét, amit feltétlenül elvárt tőlük?

Jer 4,1–4 | Ha visszatérsz, Izráel, ezt mondja az Úr, hozzám térj vissza. Ha eltávolítod utálatosságaidat előlem, ha nem ingadozol, és így esküszöl: él az Úr, hűségben, egyenességben és igazságban – akkor benned áldják majd magukat a nemzetek, és benned dicsekednek. Mert ezt mondja az Úr Júda és Jeruzsálem férfiainak: Szántatok magatoknak új ugart, és ne vessetek tövissek közé! Metéljétek magatokat körül az Úrnak, távolítsátok el szívetek előbőreit, Júda férfiai és Jeruzsálem lakosai, hogy fel ne gyulladjon az én haragom, mint a tűz, és olthatatlanul ne égjen a ti cselekedeteitek gonoszsága miatt.

.....

.....

.....

Vegyük számba, soroljuk fel az Isten által szabott kívánalmakat:

.....

.....

„Ha visszatérsz, Izráel, hozzám térj vissza” – mondta az Úr. Sok kereszténynek téves elképzelése van a megtérésről. Úgy vélik, hogy saját erejükből kell véghezvinniük bizonyos reformokat az életükben. A legelső lépés azonban mindig az Isten felé fordulás, az Ő segítségül hívása, hogy adjon az Ő népének bűnbánatot és bűnbocsánatot (Ap csel 5,31).

Valódi megújulás csak akkor jöhet létre, ha Isten népe megszívleli e tanácsot: *„Ne vessetek a tövisek közé!”* Az igazság magvait nem szabad a tövisek közé vetni, mert azok megfojtják a kihajtott növényt (Mt 13,7). Nem lehetséges megújulás és reformáció valódi bűnbánat és a bűn elhagyása nélkül!

A bűnbánatnak pedig valódinak kell lennie. *„Metéljétek körül szíveteket!”* – közvetítette Jeremiás Isten üzenetét. Jóel próféta így szól ugyanerről: *„Térjete meg hozzám teljes szívetek szerint, böjtöléssel is, stráással is, kesergéssel is, szíveteket szaggassátok meg, ne ruháitokat!”* (Jóel 2,12–13)

Milyen nyomorúság válik elkerülhetetlenné, ha a júdabeliek elmulasztják az igazi bűnbánatot és megújulást?

Jer 4,18.20–27 | A te magaviseleted és a te cselekedeteid szerzték ezeket néked... gonoszságod bizony keserű, bizony egész a szívedig hatott!

(...) Vészre vészt jelentenek, bizony elpusztul az egész föld... Meddig látok még hadi zászlót, és hallom a kürt szavát? Bizony

bolond az én népem, engem nem ismernek, balgatatag fiak ők, és nem értelmesek! Bölcssek ők a gonoszra, jót cselekedni pedig tudatlanok! Nézek a földre, de íme, kietlen és pusztta, az égre, de nincsen világossága! Nézek a hegyekre is, íme, reszketnek, a halmokra, de mind ingadoznak! Nézek, és íme, egy ember sincsen, az ég madarai is mind elmenekültek. Nézem, és íme, a bő termő föld pusztává lett, minden városa összeomlott az Úr előtt, az ő haragjának tüze előtt. Bizony ezt mondja az Úr: pusztasággá lesz az egész ország, de nem vetem végét!

.....

.....

.....

Hogyan jut kifejezésre, hogy a tragikus pusztulás a nép bűnös és balga magatartásának következménye lesz? Hol csillan meg mégis, e megrendítő ítélethirdetésben is a remény?

Isten mintegy vonakodva hajtotta végre ezt a megjövendölt ítéletet: a babilóniaiak csak a harmadik támadásnál – i. e. 605 és i. e. 597 után csak i. e. 586-ban – pusztították el teljesen Jeruzsálemet és Júdat. A 70 éves babiloni fogság végén pedig lehetőséget adott még nekik az újjáépítésre.

Júda országának pusztasággá változtatása a babilóniaiak által előképe a Föld pusztasággá válásának a vég idején, a hét utolsó csapás nyomán. Emberi életre alkalmatlan helyé lesz a föld a bűn elhatalmasodása következményeként Jézus visszatérése előtt. Jézus azért jön, hogy „elpusztítsa azokat, akik a földet pusztítják” (Jel. 11,18). Ezer esztendeig marad a föld „mélység”, kietlen pusztaság (Jel. 20,1–3). Az ígéret, hogy bár pusztasággá lesz

a föld, de Isten mégsem semmisíti meg, újból be fog teljesedni a millennium utáni újjáteremtés által, amit a megváltottak fogja örökölni. Így lesz ismét élővé, virágzóvá a föld.

Visszhangra talált-e az Úr megindító, megtérésre hívó szava a nép többsége részéről? Hogyan kérlete Isten a végsőkéig népet, és mi lett az eredmény mégis?

6

Jer 5,1–3; 6,7–8.28–29; 6,16–17 | Járjátok el Jeruzsálem utcáit, nézzétek csak, tudjátok meg, tudakozzátok meg annak piacain, ha találtok-e egy embert, van-e valaki, aki igazán cselekszik, hűségre törekszik, és én megbocsátok néki! Még ha ezt mondják is: Él az Úr, bizony hamisan esküsznek. Uram! A te szemeid, avagy nem a hűségre néznek-e? Megverted őket, de nem bánkódtak, tönkretetted őket, de nem akarják felvenni a dorgálást, orcáik keményebbekké lettek a kösziklánál, nem akarnak megtérni.

(...) Mint a kút hidegen tartja meg a vizét, úgy tartja meg Jeruzsálem az ő gonoszságát, erőszakosság és önkény hallatszik benne, betegség és vereség van előttem szüntelen. Térj eszedre, ó Jeruzsálem, hogy el ne szakadjon tőled a lelkem, hogy pusztává ne tegyelek téged, lakhatatlan földdé!

(...) Mindnyájan igen vakmerők, rágalmazva járnak, réz és vas, mindnyájan elvetemültek ők. Megégett a fúvó a tűztől, elfogyott az ón, hiába olvaszt az olvasztó, mert gonoszok, meg nem tisztíthatók.

(...) Így szólt az Úr: Álljatok az utakra, nézzetek szét, és kérdezősködjétek a régi ösvények felől, melyik a jó út, hogy azon járjatok, hogy nyugodalmat találjatok a ti lelketeknek! De ezt mondták: Nem megyünk! Őrállókat is rendeltem fölējük,

mondván: Figyeljetek a kürtnek szavára! De ezt mondták: Nem figyelünk!

.....

.....

.....

Vegyük számba a hasonlatokat és kifejezéseket, amelyekkel az Úr Júda megátalkodottságát jellemezte:

.....

.....

Ennyire bűnös, elvakult és elfajult nemzetségért is állhatatosan fáradozott Jeremiás próféta Isten megbízásából. Hasonló a helyzet Jézus eljövetele előtt is, és a mi küldetésünk is hasonló Jeremiáéhoz.

Luther Márton írja: „Minél inkább közeleg a büntetés, annál gonoszabbak az emberek, és ha többet prédikálsz nekik, csak még inkább megvetik azt... Így megy ez most is mindenütt. Ahogyan közeledik a világ vége, úgy nő az emberek háborgása és tombolása Isten ellen, ócsárolják és káromolják Isten Igéjét, pedig bizonyosan tudják róla, hogy... az igazság... Gonosz és nyomorúságos idő ez, gonoszabb a Jeremiásénál is. Hanem így lesz ez, és így is kell lennie, hogy a gonoszok megerősödjenek, és azt énekeljék: Pax [béke], van még időnk, de íme, így is beteljesedik Isten akarata. A jelek minden fenyegetése olyan, akár a szélbe írott szó, mígnem veszedelem jön rájuk nagy hirtelenséggel, és elpusztítja őket, mielőtt észbe kapnának. (1Thessz 5,3)” *(Előszók a Szentírás könyveihez, 77. o.)*

Megrendítő az a kijelentés, hogy Isten „*elfáradt már visszatartani haragját*” az elvetemült, megkeményedett, Isten ítéletére megérett nemzetség ellen (6,11). Utasítást ad, hogy haragja kitöltessék minden testre, úgy, mint egykor a vízözön idején, vagy Sodoma és Gomora esetében, avagy a kánaániták megsemmisítésekor. Mivel a legsúlyosabb fenyítékek is hatástalanok maradtak, Isten megállapítja: „*meg nem tisztíthatók!*” Olyannyira bűnnel fertőzött minden, még a gyermekek is, hogy Isten nem tud megkímélni senkit. Legyenek hát olyanok, mint a megvetett ezüst, olyanok, akik értékesek lennének ugyan és dicsőségben ragyoghatnának, de semmire sem jók immár (6,30).

A templom kapujában mondott beszéd

(Jer 7–8. és 26. fejezet)

Bevezetés

A 7–8. és a 26. fejezetben a Jeremiás próféta által a templom kapujában elmondott beszédről van szó. A 7–8. fejezet magát a beszédet közli, a 26. fejezet pedig annak következményeit, a vele kapcsolatos történéseket. Emlékezzünk arra, hogy Jeremiás könyvében nem időrendet követ a fejezetek sorrendje. (Lásd a részletes magyarázatot erre vonatkozóan a tanulmányfüzet elején található bevezetésben.) A 26. fejezet 1. verséből tudjuk meg az időpontot: Jojákim uralkodásának kezdetén, valószínűleg a babilóniaiak Jeruzsálem elleni első támadása, illetve az első fogságba vitel, i. e. 605 előtt hangozhatott el ez a nevezetes bizonyágtétel. Ha ekkor elfogadják az Úr üzenetét, még elhárulhatott volna a veszedelem. Nagy volt tehát a tét, hogy megszívlelik-e az intést, vagy sem.

1

Milyen utasítást adott az Úr Jeremiásnak? Milyen szándékkal tette ezt?

Jer 7,1–2 | Az a beszéd, amelyet az Úr szólt Jeremiásnak, mondván: Állj az Úr házának ajtajába, és kiáltsd ott e beszédet, és mondd: Halljátok az Úr beszédét mind, ti júdabeliek, akik bementek ezeken az ajtókon, hogy imádjátok az Urat!

Jer 26,2–3 | Ezt mondja az Úr: Állj az Úr házának pitvarába, és mondd el Júda minden városából azoknak, akik imádkozni jönnek az Úr házába mindazokat az igéket, amelyeket parancsoltam néked, hogy mondd el nekik. Egy szót se hagyj el! Hát-ha szót fogadnak, és mindenki megtér az ő gonosz útjáról, akkor megbánom a veszedelmet, amelyet nekik okozni gondoltam a cselekedeteik gonoszsága miatt.

.....
.....
.....

„A nép nagy tömegei nem vették komolyan a bűnbánatra és reformációra hívást. Jósiás, a kegyes király halála óta mindazok, akik a nemzeten uralkodtak, hűtlenek voltak megbízatásukhoz, és sok embert tévútra vittek. Joakház után, akit Egyiptom királya távolított el a trónról, Jósiás idősebb fia, Jojakim lett a király. Jojakim uralkodása kezdetétől nem sok reménye volt Jeremiásnak arra, hogy mentheti szeretett országát a megsemmisüléstől és a népet a fogságtól. Mégsem hallgathatott, amikor pusztulás fenyegette az országot. Akik hűségesek maradtak Istenhez, azokat bátorítania kellett a jó cselekvésére, a bűnösöket pedig serkentenie a gonoszságtól való elfordulásra. A válság közös és sokrétű erőfeszítést követelt. Az Úr megparancsolta Jeremiásnak, hogy álljon a templom udvarába, és szóljon

Júda minden lakosához, azokhoz, akik ott ki- és bejárnak. A kapott üzenetekből egy szót sem szabad elhallgatnia, hogy Sion bűnösei minden lehetőséget megkapjanak ezek megszívulására, a megtérésre.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 258. o.)

2

Mi volt a templom kapujában elmondott isteni üzenet lényege?

Jer 7,3–7.11–15 | Így szól a Seregek Ura, Izráel Istene: Jobbítatok meg útjaitokat és cselekedeteiteket, és veletek lakozom e helyen! Ne bízzatok hazug beszédekben, mondván: Az Úr temploma, az Úr temploma, az Úr temploma ez! Mert csak ha valóban megjobbítjátok a ti útjaitokat és cselekedeteiteket, ha igazán ítélték az ember és felebarátja között, ha jövevényt, árvát és özvegyet meg nem nyomorgattok, ezen a helyen ártatlan vért ki nem ontotok, és idegen istenek után sem jártok a magatok veszedelmére, akkor lakozom veletek ezen a helyen, a földön, amelyet a ti atyáitoknak adtam, öröktől fogva mindörökké.

(...) Vajon latrok barlangjává lett-e ez a ház előttetek, amely az én nevemről neveztetik? Íme, én is látok, azt mondja az Úr. Mert menjetek csak el az én helyemre, amely Silóban van, ahol először lakoztam az én nevemmel, és lássátok meg, mit cselekedtem azzal az én népem, Izráel gonoszságáért! Most pedig, mivelhogy mindezeket a cselekedeteket megcselekszitek, azt mondja az Úr, és mivelhogy szüntelen szoltam és szoltam tinéktek, de nem hallottátok, kiáltottam néktek, de nem feleltetek, azért úgy cselekszem e házzal, amely az én nevemről neveztetik, amelyben ti bizakodtok, és e hellyel, amelyet néktek és a ti atyáitoknak adtam, amint Silóval cselekedtem. Elvetlek titeket

szíнем elől, amint elvettem mind a ti atyátokfiait, Efraimnak minden magvát.

.....

.....

.....

Miből táplálkozott Júda és Jeruzsálem elbizakodottsága? Milyennek látta a templomi állapotokat és a nép állapotát Isten? Milyen feltétel mellett lakozott volna közöttük? Milyen ítéletet helyezett kilátásba arra az esetre, ha nem engedelmeskednek? Milyen távolabbi és közelebbi múltban történt esetre hivatkozott példaként?

Siló a szent sátor helye, és ezáltal mintegy az ország központja volt a bírák korában egy ideig (1Sám 1,3). Az Úr büntető ítéletként jelentette be Siló pusztulását Éli főpaprak (1Sám 3,12). Efraim az i. e. 931-től különvált északi ország rész másik elnevezése volt.

Az északi tíz törzs országa i. e. 722-ben szűnt meg létezni az asszír hódítás és a lakosság deportálása következtében.

„Hosszú ideig tévelyegtek a bálványimádás útján, és semmibe vették intéseit, Isten most mégis kijelentette: kész felfüggeszteni a büntetést, és újabb alkalmat adni a megtérésre. Világossá tette, hogy csak szívük őszinte megújulása tudja elhárítani a közelgő végzetet. Hiábavaló a templomban és szolgálataiban bízniuk. Ceremóniákkal és szertartásokkal nem tehetik jóvá a bűnt. Ha Isten népének vallják is magukat, csak szívük és szokásaik megújulása mentheti

meg őket állandó vétkezésük elkerülhetetlen következményétől.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 259. o.)

„Micsoda tanulság ez a beszéd azoknak, akik ma felelős helyet töltenek be Isten egyházában! Milyen komoly figyelmeztetés arra, hogy becsületesen rendezzék el a visszasságokat, amelyek szégyent hoznak az igazság ügyére! Az Isten törvénye őrzésére vállalkozók közül senki se áltassa magát azzal, hogy a parancsolatok külsődleges tiszteletben tartása megvédi az isteni igazságszolgáltatástól. Senki ne utasítsa vissza a bűnei miatt kapott feddést, és senki ne vádolja túlbuzgósággal Isten szolgálóit, amikor meg akarják tisztítani a táborat a gonoszástól. A büngyűlő Isten felszólítja azokat, akik a törvény megtartóinak vallják magukat, hogy forduljanak el minden bűntől. A bűnbánat és a készséges engedelmség elmulasztása ma is éppen olyan súlyos következményekkel jár, mint amilyeneket az ősi Izráelnek kellett elszenvednie. Van egy határ, amelyen túl Isten büntetése nem késik. A Jeruzsálemet Jeremiás korában sújtó pusztítás komoly figyelmeztetés a ma Izráelének. Intsen arra, hogy a választott eszközök által küldött tanácsokat és feddéseket nem lehet büntetlenül figyelmen kívül hagyni!” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 260–261. o.)

Emlékezzünk rá: Jézus Jeremiás prófétát idézve tett bizonyosságot kortársainak arról, hogy bármilyen díszes és tökéletes is a jeruzsálemi templom, a benne folyó szertartásokkal együtt, ez önmagában egyáltalán nem biztosítja Isten közöttük lakozását. Ha ők latrok barlangjává teszik bűneikkel, nem lesz Isten lakhelye (Jer 7,11, vö. Mt 21,13 és 2Móz 25,8).

Beleeshetünk-e ma is abba a súlyos tévedésbe, hogy névben, szervezetben, történelmi jogfolytonosságban, tehát külső dol-

gokban bizakodunk, az Istent sértő bűnök súlyát pedig nem érzékeljük?

„Egy fa értékét nem a neve, hanem a gyümölcse határozza meg. Ha a gyümölcs értéktelen, a név nem mentheti meg a fát a pusztulástól. János kijelentette a zsidóknak, hogy Isten előtti helyzetüket jellemük és életük határozza meg. A hitvallás önmagában értéktelen, ha életük és jellemük nincs összhangban Isten törvényével, akkor nem ők az Isten népe.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 80/107. o.)

„Az Ábrahám-tól való leszármazást nem a név vagy a rokonság foka bizonyította, hanem a jellem hasonlósága. Ugyanígy az apostoli jogfolytonosság sem az egyházi hatalom továbbadásán múlik, hanem a lelki rokonságon. Az apostoli lelkületű élet, a hit az általuk tanított igazságban, és annak tanítása – ez az apostoli jogfolytonosság valódi bizonyítéka. Ez teszi az embereket az evangélium első tanítóinak igazi leszármazottaivá.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 404/467. o.)

Hogyan mutatott rá Isten a nép bűneire Jeremiásnak?

Jer 7,16–18.24.28.30–31 | Te ne imádkozz e népért, se jajszót, se könyörgést ne emelj értük, és nálam közben ne járj, mert én meg nem hallgatlak téged! Nem látod-e, hogy mit cselekednek ők Júda városaiban és Jeruzsálem utcáin? A fiak fát szedegetnek, az atyák gyűjtják a tüzet, az asszonyok pedig dargasztanak, hogy az ég királynőjének bélesekét készítsenek, és az idegen isteneknek italáldozatokkal áldoznak, hogy engem felingereljenek.

(...) Nem hallgattak, fülüket sem hajtották felém, hanem gonosz szívük fásultságában a maguk tanácsa szerint jártak, háttal vannak felém, és nem arccal.

(...) Ezt mondd nékik: Az a nép ez, amely nem hallgat az Úrnak, az ő Istenének szavára, sem fenytését fel nem veszi, elveszett a hűség, kiszaggattott szájukból.

(...) Mert gonoszt műveltek előttem Júda fiai, azt mondja az Úr, utálatosságait bevitték abba a házba, amely az én nevemről neveztetik, hogy megfertőztessék azt. Felépítették a Tófet magaslatait, amely a Ben-Hinnom völgyében van, hogy megégessék fiaikat és leányaikat tűzben, amit nem parancsoltam, ami gondolatomban sem volt.

Mi a jelentősége a 16. versben tett kijelentésnek? Vö. Jer 15,1; Ezech 14,20. Mihez van közel az a nép, amelyért az Úr nem fogad el többé közbenjárást? Milyen mélyre süllyedtek a júdabeliek a bálványimádásban? Hogyan viszonyultak Isten feddéséhez?

„Az ég királynőjének mint anyaistennőnek, a női termékenység biztosítójának a tisztelete, amelyet elsősorban a nők ápoltak, valamikor az egész Keleten elterjedt... Az áldozati sütemény (vö. 44,18k) az istennőt ábrázolta... Az italáldozattal együtt apró-cseprő női kívánságait is előadták az istennőnek, ahogyan a katolikusok teszik ma is a szentekkel és Máriával... A Tófet eredetileg tefat, jelentése: tűzhely. Jeruzsálemtől délre és délnyugatra elterülő völgy. A késői zsidóságban a »pokol« meg-

jelölésére használják, »gyehenna« alakban... Borzalmas volt a gyermekáldozat a Hinnom völgyében (vö. 19,5, 2Kir 23,10). A népi hit szerint Isten kívánta a gyermekáldozatot, és Jeremiás ezt a tévhitet támadja meg itt (vö. 3,24, 32,35; Zsolt 106,38).” (Pálfy Miklós: *Jeremiás próféta könyvének magyarázata*, Evangélikus Egyetemes Sajtóosztály, Budapest, 1965, 102–103., 106–107. o.)

Az ember hajlamos elfelejteni, komolyan nem venni, hogy isten „bünygűlölő”. Emlékezzünk a Példabeszédek könyvében olvasható intésre: „*Aki a feddésekre is nyakas marad, egyszer csak összetörik, gyógyíthatatlanul.*” (Péld 29,1)

A bálványimádás ma is virágzik, ezért a figyelmeztetés nekünk is szól:

„Mi is bálványimádó korban élünk, éppúgy, mint Illés. Most nincsenek látható szentélyek. Bálványokon sem pihen meg a szemünk. Mégis ezrek követik e világ isteneit – a gazdagságot, a dicsőséget, az élvezeteket és a tetszetős meséket... Éppúgy hamis istent szolgálnak, mint ahogy a Baál imádói tették. Még a magukat keresztényeknek vallók között is sokan kötődnek olyan erőkhöz, amelyek következetesen szembehelyezkednek Istennel és igazságával. Elfordulnak Istentől, és az embert dicsőítik... Azt látjuk, hogy az emberek Isten világos kijelentéseivel szemben foglalnak állást, és bálványimádóan az isteni kinyilatkoztatás fölé helyezik az emberi bölcsességet. A világ szokásaihoz alkalmazkodva és hatásaival azonosulva annyira eltompul és összezavarodik a gondolkodásuk, hogy szinte már nem is tudnak különbséget tenni a világosság és a sötétség, az igazság és a tévedés között... Úgy tűnik, hogy Isten Igéjének kérlelései és ígéretei, az engedetlenség és bálványimádás

ellen meghirdetett ítéletei nem érintik szívüket. Azt a hitet, amely Pált, Pétert és Jánost áthatotta, idejétmúltnak, titokzatosnak, modern gondolkodók felfogásához méltatlannak tartják.” (Ellen G. White: *Proféták és királyok*, 113–114. o.)

4

Milyen hatást váltott ki Jeremiás világos, határozott bizonyosságtétele? Hogyan menekült meg a próféta?

Jer 26,7–8.12.14–19 | Hallották pedig a papok és próféták és az egész község Jeremiást, amint ez igéket szólt az Úr házában. És mikor elvégezte Jeremiás a beszédet, amelyet az Úr parancsolt mind az egész néphez szólania, megragadták őt a papok és a próféták és az egész nép, mondván: Halállal kell lakolnod!

(...) Szólt Jeremiás mindazoknak a fejedelmeknek és az egész népnek, mondván: Az Úr küldött engem, hogy prófétáljak e ház ellen és e város ellen mind e szókkal, amelyeket hallottatok.

(...) Én magam pedig íme kezetekben vagyok, cselekedjetekek velem, amint jónak és amint helyesnek tetszik néktek. De jól tudjátok meg, hogy ha megöltök engem, ártatlan vér száll rátok, e városra és ennek lakosaira, mert bizony az Úr küldött el engem hozzátok, hogy a ti füleitekbe mondjam mind e szokat. És mondták azok a fejedelmek és az egész község a papoknak és prófétáknak: Nem méltó ez az ember a halálra, mert az Úrnak, a mi Istenünknek nevében szólt nekünk! Felkeltek az ország vénei közül is némely férfiak, és szóltak az egész összegyűlt népnek, mondván: A móreseti Mikeás prófétált Ezékiásnak, a Júda királyának idejében, és szólt az egész Júda népének, mondván:

Ezt mondja a Seregek Ura: A Siont megszántják, mint szántóföldet, és Jeruzsálem elpusztul, és e ház helyét erdő növi be. Megölte-e azért őt Ezékiás, Júdának királya és az egész Júda? Nem félte-e az Urat? Nem könyörgött-e az Úrnak? Nem megbánta-e az Úr a veszedelmet, amellyel fenyegette őket? Mi olyan nagy veszedelmet vonnánk a lelkünkre?

.....

.....

.....

Kik támadtak a próféta ellen, és milyen ítéletet mondtak ki ellene? Milyen magatartást tanúsított ekkor Jeremiás, mit mondott? Kik vették védelmükbe a prófétát, és kiknek a hangulata fordult meg? Hol található Mikeás könyvében azok az igék, amelyekre „némelyek a vének közül” hivatkoztak?

Mikeás próféta Ésaiás kortársa volt. Kb. 740–700-ig hirdette Isten üzenetét. Megdöbbentő próféciája, hogy Isten Siló sorsára juttatja Jeruzsálemet is, ha meg nem térnek, elevenen élt egyes izraeliták emlékezetében, ezért is hivatkoztak arra, hogy Jeremiás üzenete egybecseng Mikeáséval.

„A papokhoz és a néphez intézett... kinyilatkoztatás sok emberben ellenséges indulatokat keltett... Papok, hamis próféták és a nép haraggal fordultak az ellen, aki nem volt hajlandó hízeltgő dolgokat mondani nekik, vagy csalárdságot prófétálni...

Jeremiás azonban bátran állt a fejedelmek és a nép előtt...

Ha a prófétát megfélemlítették volna a tekintélyes emberek fenyegetései, üzenete hatástalan marad, életét pedig elveszíti. De az a bátorság, amellyel elmondta ünnepélyes figyelmeztetését, tiszteletet keltett a népben, s Izráel fejedelmeit maga mellé állította. Vitatkoztak a papokkal és a hamis prófétákkal. Azt bizonygatták nekik, hogy milyen esztelen dolog volna szélsőséges javaslatuk szerint eljárni. A fejedelmek szavai jobb belátásra bírták a népet. Isten így állított védőket szolgálja mellé. A vének is közösen tiltakoztak a döntés ellen, amit a papok hoztak Jeremiás sorsáról. . .

E befolyásos emberek közbenjárására Jeremiás megmenekült a haláltól, jóllehet a papok és hamis próféták közül sokan örültek volna, ha lázadás ürügyén megölik. Nem tudták elviselni az általa kimondott elmarasztaló igazságokat.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 261–262. o.)

Megtanulhatjuk ebből a történetből, kik lesznek Isten népe engesztelhetetlen ellenségei a vég idején is, és azt is, hogy honnan, hogyan támaszthat az Úr pártfogókat a védelmükre.

„Míg sok vezető Sátán serény eszköze, Istennek is megvannak az eszközei a nemzet vezetői között. Az ellenség olyan intézkedéseket javasol szolgálai útján, amelyek súlyosan hátráltatnák Isten ügyét. A szent angyalok pedig arra indítják az Istent féltő államférfiakat, hogy megdönthetetlen érvekkel ellenezzék ezeket a javaslatokat. Így fog néhány ember határt szabni a gonoszság hatalmas áradatának, féken tartva az igazság ellenségeit. Némelyikük el is fogadja az üzenetet, és a megpróbáltatás idején közösséget vállal Isten népével.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem! Korszakok nyomában*, 543. o.)

Hogyan mutatja egy másik próféta esete ugyanebből az időből, hogy Isten követének biztonsága abban rejlik, ha félelem nélkül közvetíti a Mindenható üzenetét, bármi legyen is ennek a következménye?

Jer 26,20–24 | Volt egy másik ember is, aki az Úr nevében prófétált, Uriás, Semájának fia, Kirját-Jeárimból, és prófétált a város ellen és a föld ellen, egészen a Jeremiás beszéde szerint. Meghallotta Jojakim király, minden vitéze és minden fejedelme az ő beszédeit, és halálra kerestette őt a király. De meghallotta ezt Uriás, és megijedt, elfutott, s átment Egyiptomba. Jojakim király pedig embereket küldött Egyiptomba... Kihozták Uriást Egyiptomból, vitték Jojakim király elé, aki megölette őt fegyverrel, holttestét pedig a köznép temetőjébe vettette. De Ahikámnak, Sáfán fiának keze Jeremiással volt, hogy ne adják őt a nép kezébe halálra.

.....

Istentől elhívott próféta volt-e Uriás is? Ki volt Ahikám, és miről tanúskodik nevének megörökítése?

Akik Isten megbízásából szólnak tiszta igazságot a nép javára, azoknak nem illik, nem szabad félniük semmilyen körülmények között. Nem rettenhetnek meg ember fiától, bármilyen méltósága legyen is, hiszen a Seregek Urának követői. A bátorság leckéire nagy szükségünk van nekünk is, hiszen előttünk állnak a közeljövő nagy próbatételei, amikor beteljesednek

Jézus szavai: Lk 21,12–17. Szívleljük meg ezért a következő igék tanúságtételét és bátorítását: Péld 28,1; Ésa 51,7–8.12–13. 15–16.

A fejezet utolsó verse megemlékezik egy Ahikám nevű emberről, aki különösképpen oltalmazta Jeremiást. Sáfán fiának mondja őt az Írás. Eszerint apja a Jósias reformációja idején élt, ismert írástudó volt, Júda egyik fejedelme (2Kir 22,8–14; 2Kron 34,8.14–21). Ahikám is aktív szereplő volt már a jósias reformok idején is, mintegy 17 esztendővel korábban. Neve bizonyára megörökítettet az élet könyvében is. Ahikám testvéréről és fiáról, Gemáriáról is említést tesz Jeremiás könyve (36,1–2. 10.25; 40,5–6.9). Úgy tűnik, ők is nemes jellemű, hívő emberek voltak. Bizonyosága ez annak, hogy a borzalmas hitehagyás áradatában is megmaradt néhány család a felsőbb társadalmi osztályban is az Úr iránti hűségben. A jósias reform nem múlt el tehát nyomtalanul, Jósias méltatlan utódai idején sem.

6

Mennyire fájlalta az Úr azt, hogy népének zöme keményszívű maradt a kérések ellenére is?

Jer 8,4–6.12.18–19/a.21–22 | Ezt is mondjad nékik: Így szól az Úr, úgy esnek-e el, hogy fel nem kelhetnek? Ha elfordulnak, nem fordulhatnak-e vissza? Miért fordult el ez a nép, Jeruzsálem népe, örök elfordulással? A családságnak adták magukat, visszafordulni nem akarnak. Figyeltem és hallottam: nem igazán beszélnek, senki sincs, aki megbánja gonoszságát, ezt mondván: Mit cselekedtem? Mindnyájan a futópályájukra térnek, mint a harcra rohanó ló.

(...) Szégyenkezniük kellene, hogy utálatosságot cselekedtek, de nem szégyenkeznek, még pirulni sem tudnak. Ezért elesnek

majd az elesendőkkel, megfenyítettetésük idején elhullanak, azt mondja az Úr.

(...) Megnyugodhatom-e a nyomorúság felett? Szívem eleped énbennem! Íme, az én népem leányának kiáltó szava a messze földről: Nincs-e ott az Úr a Sionon, nincs ott az ő királya?

(...) Az én népem leányának romlása miatt megromlottam, szomorkodom, iszonyat fogott el engem! Nincs-e balzsamolaj Gileádban? Nincs-e ott orvos? Miért nem gyógyított meg az én népem leánya?

.....

Hogyan fejezik ki az Úr kérdései, hogy szinte felfoghatatlan és megmagyarázhatatlan a nép megátalkodottsága? Mi jellemző a visszafordíthatatlan megkeményedés állapotára a 12. vers szerint? Megnyugodhat-e a hívő ember Isten népének elesett állapotát látva, amiképpen Isten fájdalma sem szűnik meg emiatt?

A tragikus vallási, illetve erkölcsi állapotok fő okozóit is néven nevezte az Úr: „A prófétától fogva a papig mindnyájan hamisságot üznek. Hazugsággal gyógyítgatják az én népem leányának romlását, mondván: Békesség, békesség, és nincs békesség!” (Jer 8,10/b–11) Hasonló állapotok lesznek a vég idején is, Jézus eljövetele előtt.

Ilyen jellemzést ad Jeremiás a korabeli írástudókról – ez ma is érvényes, illik az Írás hamis magyarázóira: „*Hogyan mondhatjátok: Bölcsék vagyunk, és az Úr törvénye nálunk van? Bizony, íme, hazugságra munkál az írástudók hazug tolla! Megszégyenülnek*

a bölcsek, megrémülnek és megfogattatnak! Íme, megvetették az Úr szavát; micsoda bölcsességük van tehát nékik?” (Jer 8,8–9)

„A bűn elburjánzása riasztó, a világ betelik erőszakkal, mint Noé napjaiban. Ilyen állapotban lenne vajon a világ akkor is, ha azok, akik Isten népének vallják magukat, tisztelnék az Úr törvényét és engedelmeskednének neki? Az igazság megvetése, Isten parancsolatainak mellőzése az ember részéről, ez az, ami a jelenlegi állapotokhoz vezetett. Isten Igéje hatástalanná tétetik a hamis pásztorok által. A nyáj pásztorainak elszánt ellenkezése az Úr törvényével szemben nyilvánvalóvá teszi, hogy megvetették Isten Igéjét, és a saját igéiket tették a helyére. Emberi tanokat és parancsolatokat hirdetnek az Írások magyarázata gyanánt. Az igazságtól való elpártolásuk bátorítja a gonoszságot. Így szólnak: »Bölcsek vagyunk és az Úr törvénye nálunk van.« Krisztus szava illik rájuk, amelyet a farizeus tanítókhoz intézett: »Nem ismeritek sem az Írásokat, sem Isten hatalmát.« A mi világunk állapota pontosan olyan, mint ahogyan a próféta itt bemutatja. Ennek kell betelnie, amikor közel jutunk a Föld történelmének lezárásához.” (Ellen G. White, 60. kézirat, 1900)

A szeretet együttérzést jelent. Isten szolgálói sohasem nézik közbönsen vagy ítélkező megrovással Isten népe romlását, ha az mégoly bűnös és megátalkodott is. Minél közelebb állnak Istenhez, annál inkább jellemzi őket, hogy a gonosz miatt is bánkódnak, és a végsőkig, szinte a lehetetlenséggel küzdve is fáradoznak a végveszélyben lévők megmentéséért.

4. tanulmány – október 24.

A lenöv példázata – Jeremiás fájdalma népe konoksága miatt, és küzdelme honfitársaiért

(Jer 13–16. fejezet; 17,1–18)

Milyen jelképes cselekedet végrehajtására kapott utasítást a próféta, és mi volt ennek az üzenete?

1

Jer 13,1–11 | Ezt mondta az Úr nékem: Menj el, vásárolj magadnak lenövet... Vedd az övet... és menj az Eufráteszhez, rejtse el azt ott a kőszikla hasadékában. Elmentem, és elrejtettem azt az Eufrátesznél... Sok nap múlva pedig újra mondta nékem az Úr: Kelj fel, menj az Eufráteszhez, vedd el onnan az övet... Elmentem, kiástam... és íme az öv rothadt volt, egészen hasznavehetetlen. Szólt az Úr nékem, mondván: Ezt mondja az Úr, így rothasztom meg a Júda kevélységét és a nagy Jeruzsálem kevélységét. Ez a gonosz nép, amely nem akar hallgatni az én beszédeimre, amely a maga szívének hamisságában és idegen istenek után jár, hogy azoknak szolgáljon, azokat imádja, olyaná lesz majd, mint ez az öv, amely egészen hasznavehetetlen. Mert amiként derekára kapcsolja a férfi az övet, akként kapcsoltam magamhoz Izráel egész házát és Júda egész házát, azt

mondja az Úr, hogy legyenek az én népemmé, nevemre, dicsőretemre és tisztességemre, de nem engedelmeskedtek.

.....

.....

.....

A példázatszerű jelképes cselekedet Isten egyik eszköze volt ebben az időben a lelkiileg vak és süket nemzet felébresztésére. Jeremiás kortársát, Ezékiel prófétát is többször utasította az Úr arra, hogy jelképes cselekvésekkel próbálja belátásra bírni a népet. Beszédese és hatásos mondhatnánk szívbemarkoló szemléltetés volt a nép számára, ami az övvel történt. Az a mozzanat, hogy az övet éppen a távoli Eufrátesznél kellett elrejtetni, utalás volt arra, hogy a babilóniaiak lesznek Isten büntető fenyítésének eszközei. Az öv valószínűleg különösen szépen megmunkált, talán hímzett, díszes darab lehetett, hogy példázza a kiváltságos helyzetű Izráelt. Isten magához kapcsolta őket mint egy ékességet, és hordozta, óvta, védelmezte őket egész történelmük folyamán. Amit a próféta az övvel cselekedett, az döbbenetes szemléltetése volt Isten ítélethirdetésének. Lekapcsolja magáról népét, mint az övet, kevélységüket lerothasztja a nagy víz, az Eufrátesz, azaz a babilóniaiak ellenállhatatlan erejű serege, szinte a teljes tönkremenésig.

Láthatjuk itt, hogy Júda és Jeruzsálem kevélysége, büszkesége, önhittsége volt az, amely különösen bántó volt Isten számára. Hiszen tele volt az életük eközben a pogányság utálatosságával és erkölcstelenséggel. Izráelnek is hasonló üzenetet küldött az Úr Hóseás próféta által, az északi országrész i. e. 722-ben bekövetkezett pusztulása előtt: „Izráel ellen az ő büszkesége tesz

tanúbizonyyságot” (Hós 7,10). Ezeket a tanúságtételeket figyelembe véve megérthetjük, mennyire utálatos Isten szemében Laodicea büszkesége is (lásd Jel 3,16–17).

Hogyan kérlelte ezek után a népet szinte könyörögve a próféta, hogy térjenek meg, amíg nem késő?

2

Jer 13,15–17 | Hallgassatok és figyeljeteK, ne fuvalkodjatok fel, mert az Úr szólt! Dicsőítsétek az Urat, a ti Isteneteket, mielőtt sötétséget szerezne, mielőtt megütnétek lábaitokat a sötét hegyekben, mert világosságot vártok, de a halál árnyékává változtatja, sűrű homállyá fordítja azt! Ha pedig nem hallgatjátok ezt, sírni fog az én lelkem a rejtekhelyeken a ti kevélységetek miatt. Zokogva zokog, szemem pedig könnyeket hullat, mert az Úr népe fogságba vitetik.

.....

.....

.....

A próféta tévelygő, bűnös népe iránti szeretetéről tanúskodik a 17. vers. Jeremiás siralmái a dokumentuma annak, hogy a próféta milyen keservesen siratta népét, amikor bekövetkezett az, amitől annyira óvni szeretne volna őket. Milyen lelkülettel küzdünk mi az elveszett világ megmentéséért? Hasonlóan Jeremiáshoz; vagy inkább Jónáshoz, akit az Úr megrótt emiatt?

„Az áll majd legközelebb Krisztushoz [az örökkévalóságban], aki itt e földön a legtöbbet merített az Ő önfeláldozó

szeretetéből. (...) Abból a szeretetből, amely arra készíti a tanítványt, amiképpen készítette az Urat, hogy mindent odaadjon, hogy éljen, dolgozzon, áldozzon mindhalálíg az emberiség megmentése érdekében.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, Krisztus országának törvénye c. feje)

3

Milyen kijelentést tett az Úr Júda kegyelemidejének a lejáratát illetően? Hogyan próbált könyörögni népéért a próféta még ekkor is, ezután is? Milyen választ kapott?

Jer 14,11–13.19; 15,1.6; 16,5 | Mondta nékem az Úr: ne könyörögj e népért, az ő javára. Mikor böjtölnek, én meg nem hallgatom kiáltásukat, ha égőáldozatot vagy ételáldozatot készítenek, nem lesznek kedvesek előttem, sőt fegyverrel, éhséggel és döghalállal irtom ki őket. Én mondtam: Ó, Uram Isten, hiszen a próféták mondják nekik: fegyvert nem láttok, éhség sem lesz rajtatok, sőt állandó békességet adok néktek ezen a helyen.

(...) Egészen elvetted-e Júdat, avagy a Siont utálja-e lelked?

(...) Mondta az Úr nékem: Ha Mózes és Sámuel állanának is előttem, nem hajolna lelkem e néphez...

(...) Belefáradtam a szánakozásba!

(...) Megvontam e néptől az én békességemet – azt mondja az Úr –, az irgalmasságot és a kegyelmet.

.....

.....

.....

Milyen borzalmas mélységű bűn az, amely a végtelenül irgalmas Istent is ilyen kijelentésekre készíti! Megrendítő e megfogalmazás: „*Belefáradtam a szánakozásba*”. Isten a megtestesült, együttérző szeretet. Ő még „*a gonosz miatt is bánkódik*” (Jóel 2,13), szeretete irántuk szánakozásban, megmentésükért való állhatatos fáradozásban nyilatkozik meg. Amikor azonban erre is csak kemény visszautasítás, sőt a bűn növelése a válasz, akkor Isten szeretete is tehetetlenné válik. Sőt szeretete ekkor már arra kényszeríti, hogy büntető ítélettel fékezze meg a pusztító gonoszságot.

Milyen panasz szakadt fel a próféta lelkéből is? Milyen párbeszéd folyt le közte és Isten között?

4

Jer 15,10–11.15–16.18–21 | Jaj nékem, anyám, mert versengés férfivá, az egész föld ellen perlekedő férfivá születtél engem! Nem adtam kölcsönt és nékem sem adtak kölcsönt, mégis mindnyájan szidalmaznak engem! Mondta az Úr: Avagy nem jóra tartalak-e meg téged? Avagy nem azt teszem-e, hogy ellenséged a baj és nyomorúság idején kérni fog téged?

(...) Te tudod, Uram! Emlékezzél meg rólam, tekints rám, és szolgáltass igazságot értem üldözőimen, a te haragod halogatásával ne ejts meg engem, tudd meg, hogy éretted szenvedek gyalázatot! Ha szavaidat hallattad, én élveztem azokat, szavaid öröömre váltak nékem és szívemnek vigasságára, mert a te nevedről neveztetem, oh Uram, Seregeknek Istene!

(...) Miért lett szüntelenné az én fájdalmam, és halálosság, gyógyíthatatlanná az én sebem? ...Ezt mondja az Úr: Ha megtérsz, én is visszatérítelek téged, előttem állasz, ha elválasztod a jót a hitványtól, olyanná leszel, mint az én szám. Ők térjenek

meg tehozzád, de te ne térj őhozzájuk! E nép ellen erős ércbástyává teszlek téged, viaskodnak ellened, de nem győzhetnek meg téged, mert én veled vagyok, hogy megvédjelek és megszabadítsalak téged – ezt mondja az Úr! Megszabadítalak téged a gonoszok kezéből, kimentelek téged a hatalmaskodók maréból.

.....

.....

.....

„Isten gondoskodása, szeretete, hatalma különösképpen megmutatkozik azon szolgálóknak az érdekében, akiknek a lelkesedését félreértik vagy nem értékelik, reformtörekvéseikért gyűlölettel és ellenkezéssel fizetnek. Amikor az ember a leggyengébb, akkor kísérti Sátán a leghevesebben... Amikor kétely fog körül minket, amikor a körülmények kétségekkel töltenek el, nyomor vagy bánat gyötör, Sátán ekkor próbálja megrendíteni Istenbe vetett bizalmunkat. Ilyenkor felsorakoztatja előttünk botlásainkat, és Istennel szembeni bizalmatlanságra, szeretetének megkérdőjelezésére kísért. Azt reméli, hogy elcsüggeszt, és így elengedjük Isten kezét... A csüggedés megrendítheti a leghősiebb hitű és legerősebb akaratú embert is.

Isten megérti, és ilyenkor is szánja, szereti őt. Olvas szívében, ismeri indítékait és szándékait. Türelmesen várni és bízni, amikor minden sötétnek látszik – ez az a lecke, amit Isten műve vezetőinek meg kell tanulniuk. A menny nem hagyja cserben őket a viszontagságos órában. Látszólag nincs tehetetlenebb annál, aki semmiségét érezve telje-

sen Istenre hagyatkozik – a valóságban mégis ő a legyőzhetetlen...

Isten mindenkitől hűséget vár el, és mindenkinek szükségletéhez mérten ad erőt... Sátán soha nem juthat fölénybe azzal az emberrel szemben, aki Isten oltalmába menekül.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 110–111. o.)

Milyen vigasztaló ígéretet szőtt bele az Úr a szigorú ítéletek meghirdetésébe, amely reménységet nyújtott a népe makacssága miatt meggyötört, és olykor már-már elcsüggedt prófétának is?

5

Jer 16,15–17 | Él az Úr, aki felhozta Izráel fiait észak földjéről és mindama földekről, amelyekbe elszórta őket! Mert visszaviszem őket az ő földjükre, amelyet az ő atyáiknak adtam. Íme én sok halász után küldök, ezt mondja az Úr, hogy halásszák ki őket, azután pedig elküldök sok vadász után, hogy vadásszák ki őket minden hegyből, minden halomból és a sziklák hasadékaiból is. Mert szemmel tartom minden útjukat, nem rejtőzhetnek el orcám elől, nincsen elfedve az ő bűnük szemem elől.

.....

.....

.....

A halászhasonlaltal a bűnösök előkerítésére, büntetésük elkerülhetetlenségére utal az Úr, a vadászhasonlaltal pedig a hívő maradék egybegyűjtésére, majd ősei földjére való visszatelepítésére. Ugyanaz az igazságos és kegyelmes Isten, aki először az

ítéletre állítja elő a bűnösöket, egybe fogja gyűjteni a maga idején a megtérőket, és kegyelmez nekik. Amennyire igaz, hogy Isten megbünteti azokat, akik gyűlölik Őt harmad- és negyedézig, éppolyan igaz, hogy irgalmasságot cselekszik ezerézig azokkal, akik Őt szeretik és parancsolatait megtartják (2Móz 20,5–6).

6 *Miért nem olyan egyszerű a nép lelki gyógyulása, milyen mélyen ivódott beléjük a bűn? Éppen ezért segíthet-e az emberbe vetett bizalom? Milyen ígéret szól azoknak, akik Istenben bíznak?*

Jer 13,23; 17,1.9.14.5–8 | Elváltoztathatja-e bőrét a szerecsen, vagy a párdúc az ő foltosságát? Úgy cselekedhettek ti is jót, akik megszoktátok a gonoszt.

(...) A Júda vétke vas tollal, gyémánt hegygel van felírva, fel van vésve szívük táblájára.

(...) Csalárdabb a szív mindennél, és gonosz az, kicsoda ismerhetné azt?

(...) Gyógyíts meg engem, Uram, hogy meggyógyuljak, szabadíts meg engem, hogy megszabaduljak, mert te vagy az én dicsekedésem!

(...) Ezt mondja az Úr: Átkozott az a férfi, aki emberben bíz, aki testbe helyezi erejét, az Úrtól pedig eltávozott az ő szíve! Mert olyanná lesz, mint a hangafa a pusztában, nem látja, hogy jó következik, hanem szárazságban lakik a sivatagban, a sovány és lakhatatlan földön. Áldott az a férfi, aki az Úrban bíz, aki nek bizodalma az Úr! Olyanná lesz, mint a víz mellé ültetett fa, amely a folyó felé bocsátja gyökereit, nem fél, ha hőség következik, a levele zöld marad, a száraz esztendőben nem retteg, sem a gyümölcsözéstől meg nem szűnik.

.....
.....
.....

A szokásos cselekvés törvényt ír a szív táblájára, kialakítja az ember jellemét, a második természetét. Akkor is igaz ez, ha a jót cselekedjük szokásosan, és akkor is, ha a gonoszt.

Nagyon kifejező mind a két hasonlat, amit a próféta üzenet alkalmaz:

- „Gyémánt hegyel, vas tollal” (a legkeményebb eszközökkel) vésetik bele a bűn a „szív táblájába”, a folytonosan ismétlődő cselekvés által.

- A párdúc foltosságához vagy a szerecsen bőre színéhez hasonlóan válik hozzánk tartozóvá a megszokott, szokásosan elkövetett gonosz.

Figyelembe véve az öröklött, eleve bűn felé hajló természet valóságát és a gonosz szokások megkötöző hatalmát, valóban elmondható: *„csalárdabb a szív mindennél és gonosz az, kicsoda ismerhetné?”* Ugyanis mind az öröklött, mind a szerzett természet késztetései a szívben, azaz az ember lelki világában jelentkeznek (Rm 7,23). Néha magunk is meglepődünk azon, hogy mi minden tud felbukkanni szívünk sötét kútjából. Ezért csak is a szívet vizsgáló, és azt a maga isteni kegyelme erejével újjáteremteti tudó Isten segíthet a bűnösön. Ő segít is mindazoknak, akik elismerik beteg, elveszett voltukat, és igénylik megmentő, szabadító, gyógyító kegyelmét.

Főként Egyiptomba vetették reménységüket a júdabeliek a babilóniai veszély küszöbén. Inkább építettek pogány szövetségeseikre, mintsem hogy Istenhez tértek volna meg, és az Ő segítségében bíznak.

„A pogány szomszédakkal kötött szövetségek csak veszteséget eredményeztek az izraelitáknak, mert elveszítették a múltjukkal és küldetésükkel való azonosságukat, azt, hogy ők Isten különleges népe. Megerjesztették őket szövetségeseik gonosz szokásai, akikkel Isten tiltása ellenére szövetségre léptek. A világ fiaival való egybeolvadás következtében elveszítették első szeretetüket és buzgóságukat az Isten szolgálatában. Azok az előnyök, amelyeknek a megnyeréséért eladták magukat, csak csalódást hoztak, és sokak elveszését eredményezték.

Izrael tapasztalata fog ismétlődni mindazok életében, akik az élő Istentől elfordulva a világhoz folyamodnak erőért. Akik elhagyják azt a hatalmas Egyetlent, aki minden erőnek a forrása, és összevegyülnek a világiakkal, függésbe kerülnek tőlük, olyan gyengévé lesznek erkölcsi erő tekintetében, mint azok, akikbe a bizalmukat helyezték.

Isten kérlelésekkel és kegyelméről biztosító ígérekkel keresi meg azokat, akik hibákat követnek el. Arra törekszik, hogy megmutassa nekik tévedésüket és bűnbánatra vezesse őket. De ha elutasítják, hogy megalázzák szívüket előtte, ha arra törekszenek, hogy önmagukat Isten fölé magasztalják, akkor az ítélet nyelvén kell szólania hozzájuk. Sem az Istenhez való közelség látszatát, sem a hozzá való állítólagos ragaszkodást nem fogadja el azoktól, akik megátalkodottan meggyalázzák Őt azzal, hogy a világi hatalom karjára támaszkodnak.” (Ellen G. White, *Review and Herald*, 1904. augusztus 4.)

Bizonyágtétel Jeruzsálem kapuiban – A fazekas házában nyert kijelentések, a bálványok és az élő Isten

(Jer 17,19–27; 18. és 9–10. fejezet)

Milyen üzenetet kellett közölnie Jeremiásnak a néppel Jeruzsálem kapuiban?

1

Jer 17,19–22.24–25.27 | Ezt mondta nékem az Úr: Menj és állj meg a nép fiainak kapujában, amelyen bemennek és amelyen kijönnek Júdának királyai, és Jeruzsálemnek is minden kapujában! Ezt mondd nekik... Vigyázzatok lelketekre, ne hordjatok terhet szombatnapon, se Jeruzsálem kapuin be ne vigyetek! Házaikból se vigyetek ki terhet szombatnapon, és semmi munkát ne végezzetek, hanem szenteljétek meg a szombatnapot, úgy, amint atyáitoknak megparancsoltam!

(...) Ha szívesen hallgattok rám – ezt mondja az Úr – és nem visztek be terhet e város kapuin szombatnapon, és megszentelitek a szombatnapot, úgy, hogy semmi dolgot nem végezzetek azon, akkor e város kapuin királyok és fejedelmek fognak bevonulni, akik a Dávid székén ülnek... és e városban lakni

fognak mindörökké. (...) Ha pedig nem hallgattok rám, hogy megszenteljétek a szombatnapot, hogy ne hordjatok terhet, ne jöjjetek be Jeruzsálem kapuin szombatnapon, tüzet gerjesztek az ő kapuiban, megemészti Jeruzsálem palotáit, és nem lesz eloltható.

.....

.....

.....

Melyik parancsolat tekintetében szólította fel hűségre a népet a próféta az Úr nevében? Hogyan viszonyultak eddig atyáik és ők is Isten intéséhez? (Lásd a 23. verset!) Milyen választást kínált fel nekik Isten?

A szombat rendelése olyan kézzelfogható parancsolat, amelynél egyértelműen kiütközik az ember hűsége vagy hűtlensége. Mégis e parancsolat megtartására sem volt képes Júda népe, még külsőségeiben sem. Annyit sem tettek meg, hogy „*ne hordjanak terhet szombatnapon*”, hogy „*semmi dolgot se tegyenek ezen a napon*”. (Ezenfelül lett volna a szombat lelki tartalma, a nap Istennek szentelése teljes valójában.)

Márpedig Izraelnek éppen azt kellett volna szemléltetnie, hogy milyen áldások követik Isten parancsolatainak a megtartását még itt a földön is. Ez figyelmet felkeltő bizonyosság lett volna a körülöttük élő pogányoknak, melynek eredményeként „királyok” zarándokolnak Jeruzsálembe, hogy megtudják a nép és az ország virágzásának titkát.

Ebből az isteni elgondolásból azonban éppen csak megcsillant valami Izrael történelmének egyetlen időszakában, Dá-

vid és Salamon uralkodása idején (lásd 1Krón 14,1–2.17; 18,14; 1Kir 4,34; 10,1–10).

A negyedik parancsolat az Isten iránti hűség látható jele ma is. Mi hogyan viszonyulunk hozzá? Az Úr világosan lefektette Igéjében, hogy miként ügyeljünk e nap szentségére. A negyedik parancsolat szövegén kívül lásd az alábbi igéket: 2Móz 16,23; 3Móz 23,3.32/b; Ésa 58,1. Komolyan vesszük-e ezeket az utasításokat, megtartjuk-e a szombatnapot az Úr rendelése szerint?

Milyen utasítással küldte az Úr Jeremiást a fazekas házába? Mit látott ott, és milyen kijelentéseket vett ehhez kapcsolódóan az Úrtól?

2

Jer 18,1–10 | Az a beszéd, amelyet az Úr beszélt Jeremiásnak, mondván: Kelj fel, menj le a fazekas házába, és ott közlöm veled az én beszédeimet. Lementem azért a fazekas házába, és íme ő edényt készített a korongon. És elromlott az edény, amelyet ő készített és amely mint agyag volt a fazekas kezében. Ekkor azonnal más edényt készített belőle, amint a fazekas jobbnak látta megkészíteni. Szólt az Úr nékem, mondván: Vajon nem cselekedhetem-e veletek úgy, mint ez a fazekas, ó, Izráel háza? – ezt mondja az Úr. Íme, mint az agyag a fazekas kezében, olyanok vagytok ti az én kezemben, ó, Izráel háza! Ha szólok egy nép ellen és ország ellen, hogy kigyomlálom, megrontom és elvesztem, de megtér az a nép az ő gonoszságából, amely ellen szóltam, én is megbánom a gonoszt, amelyet rajta véghezvinni gondoltam. És ha szólok a nép felől és ország felől, hogy felépítem, beültetem, de a gonoszt cselekszi előttem, és nem hallgat az én szavamra, akkor megbánom a jót, amellyel vele jót tenni akartam.

Milyen edényt akart készíteni a fazekas a kezébe vett agyagból? Ő rontotta el, vagy az agyag romlott el kezében? Hogyan szemlélteti e példázatszerű cselekvés a szabad választás valóságát? Elromolhatott-e Izráel is az Úr kezében? „Kifoghat-e” azonban az agyag a fazekason? Hogyan reagál a fazekas a kezében levő anyag elromlására?

Izráelt mintegy kézen hordozta Isten, de joguk és szabadságuk volt arra, hogy Isten kezében is elromoljanak. Nekünk is megvan ugyanez a szabadságunk, de természetesen a vele járó felelősségünk is. A magunk sorsának kovácsaivá válunk erkölcsi döntéseink révén. Nem Isten határozza meg életutunkat, Ő a mi döntéseinkhez igazítja terveit.

Öröktől fogva léteznek ugyan az Ő jó és üdvösségünket munkáló elgondolásai (Ap csel 15,18; Efész 2,10), de készenlétben tart másodlagos terveket is, ha hűtlenségünk miatt másképpen kell felhasználnia bennünket nagy művében (lásd 1Sám 2,32/a). Ő ezt is előre tudja, de bizonyosságul nekünk és az egész világmindenségnek, mindenkor készenlétben tartja elsődleges, jó terveit is. Továbbá őszinte bűnbánat esetén mindenkor kész „megbánni” azt, ami ítéletként hárulna ránk. Jogosan mondhatja tehát nekünk is:

„Mindegyikötöket az ő útjai szerint ítélem (...) És azt mondjátok: nem igazságos az Úrnak útja! ...Az én utam nem igazságos-e? Nem inkább a ti útjaitok nem igazságosak-e?” (Ezék 18,30.25)

Isten kívánja és munkálja mindannyiunk üdvösségét, és méltányosan, igazságosan bánik velünk. Az edénykészítés hasonlatában arról az igazságról van szó csupán, hogy amiképpen az agyag nem foghat ki a fazekason, úgy mi sem hiúsíthatjuk meg Teremtőnk terveinek a beteljesedését ellene való lázadásunkkal és engedetlenségünkkel. Ő ugyanis a maga végéremehetetlen bölcsessége folytán előre ismert mindent, előre számolt mindennel, és előre gondoskodott mindenről.

Hasonló példabeszéd található Pál apostol Timótheushoz írt 2. levelében. Arról szól, hogy amiképpen egy nagy háztartásban mindenféle edényt fel tudnak használni, úgy építi bele Isten is az Ő terveibe az igaz és a hamis embereket és tetteiket egyaránt. Kizárólag rajtunk, saját szabad választásunkon múlik, hogy „tisztelességre vagy gyalázatra való edények” leszünk-e (2Tim 2,19–21).

Milyen magatartást tanúsítottak a papok és a hamis próféták Jeremiás iránt? Milyen kérésre készítette gonoszáguk az értük annyira állhatatosan fáradozó prófétát is?

3

Jer 18,18–20.23 | Ők pedig mondták: Jertek, tervezzünk terveket Jeremiás ellen, mert nem vész el a törvény a paptól, sem a tanács a bölcstől, sem az ige a prófétától! Jertek, verjük meg őt nyelvvel, és ne hallgassunk egy szavára sem! Figyelmezz reám, Uram, és az én pereseimnek szavát is halld meg! Hát rosszal fizetnek-e a jóért, hogy ők vermet ásnak nékem? Emlékezzél, előtted álltam, hogy javukra beszéljek, hogy elfordítsam róluk haragodat.

(...) Te pedig, Uram, tudod minden ellenem való gyilkos szándékukat, ne kegyelmezz meg bűneik miatt, és ne töröld ki

vétkeiket orcád elől, hanem veszni valók legyenek előtted, a te haragod idején bánj el velük!

.....

.....

.....

A 18. vers idézi a papok magabiztos kijelentését: „Nem vész el a törvény sem a paptól, sem a tanács a bölcstől, sem az ige a prófétától!” Kérkedve vallották tehát, hogy ők a bölcsek, ők Isten akarata hiteles tolmácsolói, Jeremiást pedig hazugnak és csalónak állították be, akinek *„egy szavát sem kell elhinni”*. Így keményítették meg a népet a hitetlenségben.

Gyakran élük át Isten szolgálói ezen a földön azt a keserű tapasztalatot, hogy ádáz gyűlölettel törnek a vesztükre éppúgy azok, akiknek a megmentéséért önfeláldozóan fáradoztak. Jeremiás próféta nem személyes indulatból vagy bosszúvágyból kérte a legsúlyosabb ítéletet ellenségeire, hanem a Szentlélek ihlette őt erre a kijelentésre csakúgy, mint az üdvösség üzeneteinek tolmácsolására. Ezek az emberek betöltötték gonoszságuk mértékét, megkeményedésük visszafordíthatatlanná vált. A szeretet és az irgalmasság Istene is csak egyet tehet már velük az utolsó ítéletkor, vagyis félreteszi és megsemmisíti őket, hogy ne pusztítsák és fertőzzék a földet.

4

Milyen drámai módon szólt az Úr arról, hogy az Ő végremehetetlen irgalmassága is hiábavalónak bizonyult a megátalkodottak esetében? Kik azok viszont, akiket az Úr „kedvel”?

Jer 9,7.9.12.15–16.23–24 | Azért ezt mondja a Seregek Ura: Íme én megolvasztom őket és megpróbálom őket, mert mit cselekedjem egyebet az én népem leánya miatt?

(...) Avagy ne fenyítsem-e meg őket ezekért? Vajon az efféle nemzetséggel szemben ne szolgáltasson-e igazságot az én lelkem?

(...) Kicsoda olyan bölcs férfiú, hogy értse ezeket, és akihez az Úr szája szólt, hogy hirdesse azt, hogy miért vész el a föld, és ég ki, mint a pusztá, amelyen senki sem megy keresztül?

(...) Íme én megetetem őket, ezt a népet örömmel, megittatom őket mérges vízzel. Szétszórom őket a nemzetek között, amelyeket nem ismertek sem ők, sem atyáik, és utánuk küldöm a fegyvert, amíg megsemmisítem őket.

(...) Ezt mondja az Úr: Ne dicsekedjék a bölcs az ő bölcsességével, az erős se dicsekedjék az erejével, a gazdag se dicsekedjék gazdagságával; Hanem azzal dicsekedjék, aki dicsekedik, hogy értelmes és ismer engem, hogy én vagyok az Úr, aki kegyelmet, ítéletet és igazságot gyakorlok e földön, mert ezekben telik kedvem, azt mondja az Úr.

.....
.....
.....

Mi az ember csapdája, legfőbb veszélye minden időben? Nem más, mint „a dicsekvés”, a saját bölcsességünkben vagy gazdagságunkban való bizakodás. Röviden, tömören: az önerőre építés, az elfeledkezés a teremtő és megváltó Istentől való függésünkről. Istennek azokban telik kedve, akik minden bizalmukat és reménységüket Őbelé vetik, egyedül csak Ő a „dicsekvésük”,

mert ez felel meg a valóságnak. Az „a bölcsesség kezdete”, ha az ember ismeri Istent, aki „*kegyelmet, ítéletet és igazságot*” gyakorol e földön (vö. Péld 9,10; Jób 28,28). Csakis azok ismerik helyesen Isten jellemét, akik meglátják a magabizás alaptalanságát, akik teljes mértékben elfogadják és komolyan veszik az Úrtól való függésüket. Ugyanarról az igazságról van itt szó, amit Jézus is megfogalmazott földi szolgálata idején: „*Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent és akit elküldtél, a Jézus Krisztust.*” (Jn 17,3)

5

Kicsoda Isten a valóságban, összehasonlítva a pogányok bálványával?

Jer 10,2–7.10–16 | Ezt mondja az Úr: A pogányok útját el ne tanuljátok, az égi jelektől ne féljete, mert a pogányok félnek azoktól! Mert a népek bálványai csupa hiábavalóság, hiszen az erdő fájából vágják azt. Ácsmester kezei készítik bárdal, ezüsttel és arannyal megékesítik azt, szegekkel és pörölyökkel megerősítik, hogy le ne essék. Olyanok, mint az egyenes pálmafa, nem beszélnek, viszik-hordják őket, mert mozdulni nem tudnak. Ne féljete tőlük, mert nem tehetnek rosszat, de jót tenni se képesek! Nincs hozzád hasonló, Uram! Nagy vagy és nagy a te neved a te hatalmadért! Ki ne félne tőled, nemzetek királya? Bizony tiéd a tisztelet, a nemzetek minden bölcse közt és azok minden országában sincs hozzád hasonló!

(..) Az Úr igaz Isten, élő Isten ő és örökkévaló király, az ő haragja előtt reszket a föld, és a nemzetek nem szenvedhetik el az ő felindulását. Mondjátok meg hát nékik: Az istenek, akik az eget és földet nem alkották, el fognak veszni e földről és az ég alól! Ő teremtette a földet az ő erejével, ő alkotta a vi-

lágot az ő bölcsességével, és ő terjesztette ki az egeket az ő értelmével. Szavára vízzúgás támad az égben, és felhők emelkednek fel a föld határaitól, villámlásokat készít az esőnek, és kihozza a szelet rejték helyéből. Minden ember bolonddá lett, tudomány nélkül, minden ötvös megszegyenül az ő öntött képével, mert hazugság az ő öntése, nincsen azokban lélek. Hiábavalók azok, nevetségre való munka, elvesznek az ő megfenyítettetésük idején! Nem ilyen a Jákob része, mint ezek, mert a mindenség alkotója ő, Seregek Ura az ő neve!

.....

.....

.....

Soroljuk fel az itt említett legfőbb tényeket Istenről és a bálványokról, szembeállítva őket egymással:

.....

.....

Ez a mi Istenünk méltósága: „A mindenség alkotója Ő.”
„Nem lehet annál nagyobb rabszolgaság, mintha az ember Istennel nem törődve, nyomorult módon engedi magát leigáznani, azaz behódol olyan teremtett dolgoknak, amelyeken uralkodnia kellene, s dacol Istennel, akinek engedelmisséggel tartozik. Ó, halandók, értsük meg, hogy csak egy, egyetlenegy lény van felettünk, a mi teremtő Urunk és majdan bíránk: egyedül neki van hatalma nekünk parancsolni, de nem így parancsol, mint rabszolgáknak, hanem gyermekeiként szólít engedelmisségre, azt akarván, hogy engedelmeskedve is szabadok legyünk.

Bizonyos, hogy Krisztust szolgálni annyi, mint uralkodni. Mert nagyobb dicsőség Isten jobbágynak lenni, mint az egész világ egyeduralkodójának.” (J. A. Comenius: *A világ útvesztője és a szív paradicsoma*, Bp., 1977, 186. o.)

Az a fontos megállapítás, hogy Isten az Ő bölcsessége és értelme által teremt, vagyis hogy az Ő hatalmának titka az Ő „végéremehetetlen bölcsességében” rejlik (Ésa 40,28), másutt is olvasható az Igében, például Péld 3,19–20-ban. Isten hatalma nem erőfölényen és erőszakon alapuló hatalom, hanem színtiszta lelki, erkölcsi, szellemi hatalom. Bölcsessége és szeretete hatalmával uralkodik. Ezért nem hasonlítható az Ő országa vagy uralma a földi országokhoz és birodalmakhoz. Milyen fenséges a mi Istenünk, és milyen kiváltság az Ő országához tartozni!

6

Hogyan látta Jeremiás próféta, mi az ember helyes viszonyulása Istenhez? Mit kért ennek megfelelően az Úrtól?

Jer 10,23–24 | Tudom, Uram, hogy az embernek nincs hatalmában az ő útja, és egyetlen járókelő sem teheti, hogy irányítsa a maga lépését! Fenyíts meg engem, Uram, de mértékkal, nem haragodban, hogy szét ne morzsolj engem!

.....

.....

.....

A 23. versben foglalt hitvallás Péld 16,9 kijelentésével van kapcsolatban és vele együtt érthető meg helyesen a tartalma. Péld 16,9-ben ezt olvashatjuk: *„Az embernek elméje gondolja*

meg az ő útját, de az Úr igazgatja annak járását.” A szabad választás tehát feltétlenül a miénk, a mi hatalmunkban és csak is a mi hatalmunkban van. De abban áll a bűneset óta fennálló nyomorúságunk, hogy még a szívünkben elhatározott jót sem vagyunk képesek megvalósítani a saját erőnkből (lásd Rm 7,14–24). Jézus világosan megmagyarázta, miért áll fenn ez a tehetetlenség: *„Jóllehet a lélek kész, de a test erőtelen.”* (Mk 14,38) Megromlott, ösztönös természetünk ellenáll, másfelé húz, nem engedelmeskedik igazi énünk döntésének. Ezért van szükségünk arra, hogy *„az Úr igazgassa lépéseinket”* a jó úton, amelyet szabadon választottunk magunknak.

„Bárcsak a jó Isten mindenkivel megismertetné a maga gyengeségét és tehetetlenségét, hogy képtelen élete kicsiny hajóját biztosan és egyenesen révbe juttatni.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Zsidó és pogány c. feje.)

A hívő ember a szükséges fenyítéket is elfogadja Isten kezéből, bizakodva hagyja rá életének, üdvösségének és boldogságának a megtartását bármely válságban és nyomorúságban. Tudja, hogy Isten nem *„haragjában”*, hanem szeretetből, *„mértékkal”* fenyíti őt. Éppen ezért a fenyíték nem *„szétmorzsolni”*, hanem megjobbítani fogja őt. A hívő ember a zsoltárossal együtt mondja: *„Jó nekem, hogy megaláztál, azért, hogy megtanuljam a te rendeléseidet. (...) Vezérelj utamat a te ígéd szerint, és ne engedd, hogy valami hamisság uralkodjék rajtam!”* (Zsolt 119,71, 133)

A cserépkorsó összetörésének példázata – Jojakim király szembehelyezkedése Isten üzenetével

(Jer 19–20.; 22. és 36. fejezet)

1

Milyen jelképes cselekedetre kapott megbízást Jeremiás próféta Istentől, és mi volt ennek az üzenete?

Jer 19,1–3.8–12 | Ezt mondja az Úr: Menj el és vágj egy cserépkorsót a fazekastól. Némelyekkel a nép vénei közül és a papok vénei közül menj el a Ben-Hinnom völgyébe, amely a fazekasok kapujának bejáratánál van, és kiáltsd ott azokat a szavakat, amelyeket én szólok néked! Ezt mondjad: Halljátok meg az Úr szavát, Júda királyai és Jeruzsálem lakosai! Ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Istene: Íme én veszedelmet hozok e helyre, úgy, hogy aki csak hallja, megcsendül bele a füle.

(...) E várost csudává teszem és nevetséggé, aki csak átmegy rajta, álmélikodik és szörnyűködik nagy romlásán. Megetetem velük az ő fiaik húsát és leányaik húsát, megeszí ki-ki az ő barátjának húsát, a megszállás alatt és a veszedelem alatt, amellyel megszorongatják őket ellenségeik... Azután törd el e kor-

sót azok szeme láttára, akik elmennek veled. [Mert] ezt mondja a Seregek Ura: Így töröm össze e népet és e várost, amint összehető e cserépedény, amely többé meg sem építhető... Olyanáná teszem e várost, amilyen Tófet.

.....

.....

.....

Vegyük számba – az előző tanulmányokat, illetve történeket is figyelembe véve –, milyen központi helyeken adta Jeremiás a nép tudtára, hogy Isten súlyos ítélete a fejük fölött lebeg, amit csak teljes szívből való megtérésük háríthat el?

A Ben-Hinnom völgy elnevezés jelentése: *Hinnom fiainak völgye*. A Jeruzsálem délnyugati részén lévő völgy egykori tulajdonosaitól kaphatta nevét. Eredetileg mély, keskeny szakadék lehetett, meredek sziklás oldalfalakkal. Az évszázados erózió (a természeti erők pusztító munkája a föld felszínén) következtében azonban ez mára már szelídült, a mélyedés nem annyira szembetűnő. A völgy arról nevezetes, hogy itt volt a Tófet nevű hely, ahol Moloknak mutattak be gyermekáldozatokat, de úgy tűnik, hogy a Baál-kultusznak is helye volt itt (Jer 19,5, vö. 32,5). Akház és Manassé idején különösen megerősödött a Molok-kultusz Jeruzsálemben (2Krón 28,3; 33,6). Ezért az istenfélt Jósias király a maga i. e. 622-ben végrehajtott reformációja idején „megfertőztette a Hinnom völgyét” (2Kir 23,10.14). A régi hagyomány szerint szemétlerakóhelyé és dögtemetővé tette ezt a pogány kultushelyet. Az Újszövetségben a kárhozat ítéletének megjelöléseként emlegetett *gyehenna* név

a héber Ben-Hinnom görögös átírása (lásd Mt 5,29–30 stb.). Ennek ismeretében értjük meg, miért volt annyira súlyos ez a kijelentés: „*olyanná teszem e várost, mint a Tófet.*” Ez az ítélethirdetés még annál a jövődölnél is döbbenetesebb volt, miszerint „*Jeruzsálem Silóhoz lesz hasonló*” (Jer 7,14; 26,6).

Ha a 8., 9. és 11. versekre tekintünk, világossá válik, hogy nem csupán a város babilóniaiak általi pusztulásáról szólt ez a jövődölnél, amely néhány év múlva bekövetkezett, hanem Jeruzsálem későbbi sorsáról, különösképpen a rómaiak általi ostromáról és elpusztításáról is i. sz. 70-ben, ami szintúgy a bűnök elhatalmasodásának a következménye volt. A 9. vers idézi Mózes már sokkal korábban elhangzott jövődölnélét (5Móz 28,53–57), amely beteljesedett már egyszer Izráel történelmében ezt megelőzően is (2Kir 6,28–30).

A római ostrom idején, i. sz. 70-ben bekövetkezett, újbóli beteljesedéséről Josephus Flavius kortárs zsidó történetíró így ír:

„Egy Mária nevű előkelő származású és gazdag asszony, Eleázár leánya, a Jordánon túl fekvő Bethszob faluból a nagy tömeggel együtt menekült Jeruzsálembe, és ott szenvedte végig az ostromot. Vagyonát, amelyet Péreából magával hozott Jeruzsálembe, a zsarnokok már régen elrabolták. Megmaradt ékszereit és kevés élelmiszerét, amit fel tudott még hajszozni, a cinkosaik rabolták el, akik napról napra berontottak a házába. Emiatt az asszonyon irtózatossá lett az elkeseredés vett erőt és már nemegyszer megpróbálta szidalmakkal és átkozódásokkal magára uszítani a rablókat. De mivel sem haragjában, sem szánalmában egyik sem volt hajlandó megölni, és az éhség már a beleit és a csontja velejét égette, de az éhségnél is jobban izzott benne a harag, végső ínségében a düh szavára hallgatott, fellázadt a természet ellen, felkapta csecsemő gyermekét, és így sikoltozott: »Szegény kisfiam, kinek tartogassalak ebben a háborúban,

éhínségben és lázadásban? (...) Nos hát, légy nekem ételem, a zsarnokoknak bosszuló szellemük, az élőknek pedig rémmese, amely betetőzi a zsidók balsorsát!« Ezekkel a szavakkal megölte gyermekét, megsütötte, és felét megette; a másik felét letakarta és félretette.

De a lázadók máris ott termettek, és mikor az átkozott pecsenyeszagot megszimatolták, megfenyegették, hogy azonnal megölik, ha nem mutatja meg, mit süttött. Erre az asszony azt mondta, hogy jó darabot félretett nekik, levette a fedőt gyermeke maradványairól. Irtózat és borzalom fogta el a rablókat, és erre a látványra szinte kövé dermedtek. De Mária tovább folytatta: »Ez az én édes gyermekem, én tettem ezt. Egyetek belőle, én is ettem, ne legyetek gyengébbek egy asszonynál, érzékenyebbek egy anyánál! De ha istenfélők vagytok, és visszaborzadtok az én áldozatomtól, legalább az is nekem marad, amivel megkínáltalak.«” (Josephus Flavius: *A zsidó háború*, IV. könyv, 3. feje.)

Mi lett a következménye Jeremiás próféta Tófetben elhangzott bizonyágtételének, amelyet az Úr házában pitvarában is elismételt?

Jer 19,14–15; 20,1–4.6 | Azután hazajött Jeremiás Tófetből, ahová az Úr küldte őt prófétálni. Megállt az Úr házában pitvarában, és így szólt az egész népnek: Ezt mondja a Seregek Ura, Izrael Istene: Íme én ráhozom e városra és ennek minden lakosára mindama veszedelmet, amelyről szoltam őellene, mert megkeményítették nyakukat, hogy ne hallják az én beszédeimet.

(...) Hallotta Passúr a pap, az Immár fia (aki fejedelem volt az Úr házában), Jeremiást, amint e szókat prófétálta: Megcsap-

dosta Passúr Jeremiást a prófétát, és bevetette őt a tömlöcbe, amely a Benjámin felső kapujában volt, az Úr háza mellett. És lőn másnap, amint kivette Passúr Jeremiást a tömlöcből, mondta néki Jeremiás: Nem Passúrnak nevezett téged az Úr, hanem Mágor Missábibnak.* Mert ezt mondja az Úr: Ímé én félelembe ejtelek téged és minden barátodat, elhullanak az ő ellenségeik fegyvere által a szemed láttára. Az egész Júdat pedig odaadom a babilóniai király kezébe, és elviszi őket Babilonba, fegyverrel vágja le őket.

(...) Te pedig Passúr, és a te házad minden lakosa rabságba mentek, Babilonba jutsz, és ott halsz meg, ott temettetsz el, te és minden barátod, akiknek hamisan prófétáltál.

.....

.....

.....

Hol volt az újabb hely, ahol Jeremiás a város veszedelméről prófétált? Eltántorította-e a prófétát a hűségese tanúságtévéstől az, hogy Passúr emiatt börtönbe vetette őt? Mit ismételt meg másnap újra, amikor kiengedte őt a börtönből?

„Jójakim uralkodásának első évei tele voltak a közelgő végzetről szóló figyelmeztetésekkel... Azokban a változó, Izráel számára igen vészterhes időkben a menny fel-tűnően sok üzenetet küldött Jeremiás közvetítésével... Ma is létezik a feddés ellen tiltakozó szellem, amely Jeremiás üldözése és bebörtönzése mögött húzódott. Sokan sem-

* Jelentése: Erőszak mindenütt.

mibe veszik az intéseket. Inkább hallgatják a hamis tanítókat, akik hízelegnek hiúságuknak, és szemet hunynak gonoszságuk fölött. Az ilyen embereknek nem nyújt menedéket a menny, nem ad nekik segítséget a nyomorúság idején. Isten kiválasztott szolgálói viseljék hősiezen és türelemmel a próbákat és szenvedéseket, amikor becsmériik, mellőzik és hamis színben tüntetik fel őket. Végezzék továbbra is hűségesen Istentől kapott feladatukat. Sohase felejtsek el, hogy a régi próféták, az emberiség Megváltója és az apostolok is megadással viseltek el gyalázást és üldözést a világ javára.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 264., 272–273. o.)

Láthattuk, hogy Jeremiás milyen helyeken hirdette az Úr üzenetét: a templom kapujában, a város kapuiban, Tófetben, a templom pitvarában. Ma az egész világ áll olyan büntető ítélet küszöbén, mint egykor Jeruzsálem, és Isten megtérőket keres, akiket oltalom alá helyezhet. Vajon mi Jeremiáshoz hasonlóan teljesítjük-e megbízatásunkat? Hallatjuk-e, sokak számára hallhatóan, Isten figyelmeztető, megtérésre hívó üzenetét?

Milyen lelki válságot élt át a próféta mindezek hatására?

Jer 20,7–12 | Rávetél Uram engem és rávettem, megragadtál engem és legyőztél! Nevetségessé lettem minden időre, mindenki csúfol engem, mert ahányszor csak szólok, kiáltozom; így kiáltok: erőszak és romlás... az Úr szava mindenkor gyalázatomra és csúfságomra lett nékem. Azért ezt mondom: Nem emlékezem róla, sem az Ő nevében többé nem szólok, de mintha égő tűz volna szívemben, az én csontjaimba rekesztetve, erőlködöm,

hogy elviseljem azt, de nem tehetem. Hallom sokak rágalmazását, a mindenfelől való fenyegetést, jelentsétek fel, mi is feljelentjük. Mindazok is, akik barátaim, tántorodásomra figyelmeznak, mondván, talán megbotlik és megfoghatjuk őt, bosszút állhatunk rajta. De az Úr velem van, mint hatalmas hős, azért elesnek az én kergetőim, és nem bírnak velem. Igen megszegyenülnek, mert nem okosan cselekszenek, örökkévaló gyalázat lesz rajtuk és felejthetetlen. Azért, ó, Seregeknek Ura, aki megpróbálsz az igazat, látod a veséket és a szíveket, hadd lássam a te büntetésedet rajtuk, mert néked jelentettem meg az én ügyemet!

.....

.....

.....

„Milyen megvetéssel kezelte a zsidó nemzet azt az üzenetet, amelyet Jeremiás próféta által küldött hozzájuk az Úr! (...) Olyan erős volt az ellenállás a próféta üzenetével szemben, olyan gyakran kicsúfolták és kinevették, hogy ezt mondta végül: »az Ő nevében többé nem szólok«.

Így volt ez mindig. A megrovás Istentől küldött üzenetével szemben olyan keserűség, gyűlölet és ellenállás nyilatkozott meg, hogy Istennek más hírnökei is a Jeremiáéhoz hasonló elhatározásra jutottak.

De mit tett Jeremiás az elhatározása után? Megpróbálta megvalósítani, amit eltökélt, de nem volt lelki békéje. Amint kapcsolatba került a megintendő emberekkel, akiknek a megmentéséért fáradozni kellett, azt találta, hogy Isten Lelke erősebb nálanál: »...*mintha égő tűz volna szívem-*

ben, az én csontjaimba rekesztve, erőlködöm, hogy elviseljem, de nem tehetem» (20,9).

Nemde Jeremiáséhoz hasonló tapasztalatot szereznek ebben a nemzedékben is azok, akik megfeddik a gonzságot cselekvőket, azokat, akik hamis eszméket csempésznek be? Ha bevezetnek egy olyan eljárást, amely eltér az igazság alapelveitől, hangoznia kell az Úr feddő szavának. Ugyanazokkal a nehézségekkel találjuk szemben magunkat, mint amelyekkel az Úr szolgálói az egykori Izráelben találkoztak, amikor elküldettek, hogy leleplezzék a fennálló gonosz dolgokat, amelyek romboló befolyást árasztottak.” (Ellen G. White, 56. kézirat, 1902)

Mit tett Jójákim negyedik esztendejében Jeremiás, miközben ismét tömlöcben raboskodott?

4

Jer 36,1–10 | Jójákimnak, a Jósiás fiának, Júda királyának negyedik esztendejében is szólt az Úr Jeremiásnak, mondván: Végy elő egy könyvet, és mind írd bele a szókat, amiket én szóltam néked Izráel és Júda ellen és minden nemzet ellen, a naptól fogva, amelyen szóltam néked a Jósiás ideje óta mind e napig. Hátha meghallja a Júda háza mindazokat a veszedelmeket, amelyeket én néki szerezni szándékozom, hogy ki-ki megtérjen gonosz útjáról, én pedig megbocsássam bűnüket és vétküket. Előhívta Jeremiás Bárukot, a Néria fiát, és megírta Báruk a Jeremiás szája után a könyvbe mindama szókat, amelyeket az Úr szólott néki. Parancsolt Jeremiás Báruknek, mondván: Én fogoly vagyok, nem mehetek be az Úr házába. Azért te menj be, és a könyvből, amelyet az én számból írtál, olvasd el az Úrnak szavait a nép hallatára az Úr házában. A böjti napon, az egész

Júdának hallatára, akik felgyűlnek városaikból, olvasd el nekik. Hátha az Úr elé száll könyörgésük, és mindenki megtér az ő gonosz útjáról, mert nagy az Úr haragja és felháborodása, amellyel szólott e nép ellen! Báruk pedig, a Néria fia, mind a szerint cselekedett, amint néki Jeremiás próféta megparancsolta, elolvastván a könyvből az Úr szavát, az Úr házában... Jojákimnak a Jósiás fiának, Júda királyának ötödik esztendejében...

.....

.....

.....

„A próféta szavai ahelyett, hogy bűnvallomásra és megtérésre készítették volna a népet, haragra gerjesztették a hatalmon levőket. Ennek következményeként Jeremiást megfosztották szabadságától. A bebörtönzött, kalodába zárt próféta azonban továbbra is hirdette a menny üzenetét az ott állóknak. Az üldözéssel nem lehetett elhallgattatni. (...)

Ebben az időben parancsolta meg az Úr Jeremiásnak, hogy foglalja írásba a tanításokat, kinyilatkoztatásokat és üzeneteket, amelyeket tolmácsolni szeretne azoknak, akiknek a megváltását szánakozó szíve szünet nélkül áhítja. (...)

Amikor az írás elkészült, Jeremiás, aki még mindig rab volt, elküldte Bárukot, hogy olvassa fel a tekercset a sokaságnak, amely a nemzeti böjtnap alkalmából »Jojákimnak a Jósiás fiának, Júda királyának ötödik esztendejében, a kilencedik hónapban«, a templomba gyűlt.» (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 269–270. o.)

Mi lett a bizonyágtevés következménye? Mit tett Jojákim király?

5

Jer 36,11–16.19–25 | Hallotta Mikeás, Gamáriának, a Sáfán fiának fia az Úrnak minden beszédét a könyvből. Lement a király házába az írástudó szobájába, és íme ott ülnek mind a főemberek... és Gamária, Sáfánnak fia... Elbeszélte nekik Mikeás mindazokat, amelyeket hallott a könyvből, mikor olvasta Báruk a nép hallatára. Azért elküldték mind a főemberek Jéhudit... Bárukhoz, mondván: A könyvet, amelyből olvastál a nép hallatára, vedd kezébe, és gyere. Kezébe vette Báruk, a Néria fia a könyvet, és elment hozzájuk... elolvasta fülük hallatára. Mikor meghallották mind e szokat, megrettenve tekintettek egymásra, és mondták Báruknek: Bizony megjelentjük mind e szokat a királynak.

(...) Mondták a főemberek Báruknek: Menj el, rejtőzzél el te és Jeremiás, és ne tudja senki, hol vagytok. Elmentek a királyhoz a pitvarba... Elküldte a király Jéhudit, hogy hozza el a könyvet... Elolvasta azt Jéhudi a király hallatára és mindama főemberek hallatára, akik a király előtt álltak. A király pedig a téli házban ült a kilencedik hónapban, és a tűz égett előtte. Mikor Jéhudi három vagy négy levelet elolvasott, elmetélte azt az írástudónak késével, és a tűzbe hajította, amely a tűzhelyen volt, míg nem az egész könyv megégett a tűzben, amely a tűzhelyen volt. Nem rettentek meg, sem ruhájukat nem szaggatták meg a király és valamennyi szolgája, akik hallották mind e szokat. Elnátán, Delája és Gamária kérték a királyt, hogy a könyvet ne égesse meg, de nem hallgatott rájuk.

.....

.....

„Isten szánja a romlott, elvakultságban vergődő embert. A dorgálásokkal és fenyegetésekkel fényt akar gyújtani elhomályosult értelmükben. Isten nem a bűnösök kedvét kereső és nekik hízogó követeket akar küldeni. Nem akarja a békesség üzenetével hiú biztonságba ringatni a megszen-tetlen embert. Inkább felébreszteni a bűnös lelkiismeretét, és a meggyőzés éles nyilaival hatol lelkébe... Az a kéz, amely porig aláz, a bűnt megfeddi, a gögöt és becs-vágyat megszégyeníti, ugyanaz a kéz felemeli a bűnbánót, a megsebzettet.

De a felfuvalkodott és gögös Jojákim király a főurakkal együtt elutasította Isten hívását. Nem akarták megfogad-ni az intést, nem akarták megbánni bűneiket. Az irgalma-san felkínált alkalom, amelyet a szent tekercs elégetésével elszalasztottak, az utolsó lehetőség volt számukra.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 271–272. o.)

Mennyire jogos az Ige megjegyzése: „*Nem rettentek meg, ru-hájukat sem szaggatták meg*” a király és szolgálai (24. vers), ami-kor a jövendölések és az ihletett intések szavait hallották. Sőt mertek látványosan fellázadni Isten szava ellen a tekercs elége-tésével!

6 *Elnémíthatta-e ezzel Jojákim a gyűlölt, feddő szót? Milyen ítéletet hirdetett ki az Úr Jojákim ellen?*

Jer 36,26–32 | Hanem meghagyta a király Jerákmeélnek, a Hammélek fiának, és Sérájának, az Azriel fiának, és Selémiának, az Abdéel fiának, hogy fogják el Bárukot, az írástudót, és Je-remiás prófétát, de az Úr elrejtette őket. Szólt pedig az Úr Jere-

miásnak, miután a király megégette a könyvet és a beszédeket, amelyeket Báruk a Jeremiás szájából írt, mondván: Térj vissza, végy magadnak más könyvet, és írd bele mind az előbbi szavakat, amelyek az előbbi könyvben voltak, amelyet Jojákim, a Júda királya megégetett. És Jojákimnak, a Júda királyának pedig mondd meg: Ezt mondja az Úr: Te megégetted a könyvet, mondván: Miért írtál ilyen szókat bele, bizonyosan eljön a babiloni király, és elveszti e földet, és kipusztít belőle embert és állatot? Azért ezt mondja az Úr Jojákim felől, a Júda királya felől: Nem lesz néki, aki a Dávid székébe üljön, és az ő holtteste elvettetik nappal a hőségre, éjszaka pedig a dérre. Megbüntetem őt, az ő magvát és az ő szolgáit az ő bűneikért, rábocsátom a jeruzsálembeli polgárookra és Júda férfaira mindazt a veszedelmet, amelyről szoltam nekik, de nem hallgattak meg. Azért más könyvet vett Jeremiás, és adta azt Báruknak, az írástudó Néria fiának, aki beírta abba a Jeremiás szájából minden szavát annak a könyvnek, amelyet Jojákim, a Júda királya megégetett a tűzben. És több dolgot is írtak bele, hasonlókat az előbbiekhöz.

.....

.....

.....

„A tekercs elégetésével azonban nem értek véget az események. A leírt szavaktól könnyebb megszabadulni, mint a benne foglalt feddéstől és intéstől, valamint a rohamosan közelgő büntetéstől, amelyet Isten kimondott az engedetlen Izráelre. De még az elégett tekercset is pótolta Isten. (...) Az Írás, amely a Júdáról és Jeruzsálemről szóló

próféciaikat tartalmazta, elhamvadt, de a szavak »égő tűz«-ként éltek Jeremiás szívében, és a próféta megismételhette azt, amit az emberi harag szívesen megsemmisített volna.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 272–273. o.)

Az Úr súlyos ítéletet hirdetett ki, nem csupán Jójákim, hanem a trónon őt követő testvére, Sallum vagy Jóakház, valamint ezután trónra lépő fia, Jójákin ellen is. Ők is ugyanúgy elutasították Isten figyelmeztetését, mint Jójákim, és folytatták bűnös életmódjukat a pusztulás küszöbén. Ezért sorsuk hasonló lett Jójákiméhoz (az ellenük szóló ítélethirdetést lásd a 22. fejezetben).

Kijelentések a hetvenéves babilóniai fogságról

(Jer 24–25.; 29. fejezet)

Mikor és milyen előzmények után hirdette meg az Úr elhatározott végzését Júda és Jeruzsálem pusztulásáról, valamint a hetvenéves fogságról?

1

Jer 25,1–4.8–9.11–12.14 | Az a beszéd, amely lett Jeremiáshoz az egész Júda népe felől, Joákim negyedik esztendejében, aki fia volt Jósiásnak, a Júda királyának, az első esztendejében Nabukodonozornak, a babiloni királynak, amelyet szólt Jeremiás próféta az egész Júda népéhez és Jeruzsálem minden lakosához, mondván: Jósiásnak tizenharmadik esztendejétől fogva, aki fia volt Amonnak, a Júda királyának, e napig (vagyis huszonhárom esztendő óta) szólt az Úr nékem, és szóltam én néktek, jó reggel szóltam, de nem hallgattátok. Elküldte az Úr tihozzátok minden ő szolgáját, a prófétákat, jó reggel elküldte, de nem hallgattátok, fületeket sem hajtottátok a hallásra.

(...) Azért ezt mondja a Seregeknek Ura: Mivelhogy nem hallgattatok az én beszédemre: Íme, kiküldök én és felveszem északnak minden nemzetségét, azt mondja az Úr, és Nabukodonozort, a babiloni királyt, az én szolgámat, és behozom őket

e földre és ennek lakóira és mind e körül való nemzetekre, és elveszem őket és csodává és szörnyűséggé teszem őket és örökkévaló pusztasággá.

(...) Az egész föld pusztasággá, csodává lesz, és e nemzetek a babiloni királynak szolgálnak hetven esztendeig. Amikor eltelik a hetven esztendő, meglátogatom a babiloni királyon és az ő népén álnokságukat, azt mondja az Úr, a káldeai földön, és örökkévaló pusztasággá teszem azt.

(...) Rajtuk is uralkodik majd sok nemzet és nagy királyok. Megfizetek nékik cselekedeteik szerint...

.....

.....

.....

Hány esztendeig tartó intés és kérések után került sor a most már elháríthatatlan ítélet meghirdetésére Júda és Jeruzsálem ellen? (Jojákim 4. éve: i. e. 605/604.) Milyen szavakkal jellemezte az Úr üzenete a bekövetkező ítélet súlyosságát? Hol csillant meg mégis remény ebben az ítélethirdetésben is? Beteljesedtek-e a Babilon felől mondottak?

„Jojákim uralkodásának negyedik évében »szólt Jeremiás próféta az egész Júda népéhez és Jeruzsálem minden lakóhoz«. Hangsúlyozta, hogy több mint húsz esztendőn át »Jósiásnak tizenharmadik esztendejétől fogva (...) e napig« (Jer 25,2–3) bizonyosságot tett Isten mentő szándékáról, de tanításait semmibe vették... Most Isten kimondta a pusztulásra vonatkozó ítéletet.» (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 268–269. o.)

Hasonlóképpen szól Isten történelemformáló hatalmának elveiről Ésa 10,6–15.24–25.27. Dániel próféta bizonyára Jeremiás e kijelentéseire alapozva látta Isten kezét Babilónia összeomlásában, röviddel a 70 év lejárta előtt, és várta Isten kegyelmes ígéreteinek a beteljesedését népe javára (lásd Dn 9,1–3).

„Isten a próféciában előre lefektette a legnagyobb világhatalmak, Babilon, Médo-Perzsia, Görögország és Róma keletkezésének s bukásának történetét. Minden hatalom, így a kisebb népek életében is ismétlődik a történelem. Mindegyiknek megvolt a maga próbaideje. De egyik sem töltötte be azt, amire hivatott. Dicsősége letűnt, hatalma eltávozott tőle, helyét más nép foglalta el. S míg a népek megvetették Isten alapvető törvényeit, Isten is kénytelen volt őket elvetni, megengedve, hogy saját vesztükbe rohanjanak, mert keresztezték Isten mindeneket uraló, jó és üdvözítő szándékát. Isten pontos számlát vezet minden nemzetre vonatkozóan... Amikor pedig elérkezik az idő, és a bűnök elérik Isten kegyelmének megszabott határát, akkor a türelem véget ér. Amikor a mennyei könyvekben felhalmozódott összegek azt jelzik, hogy betelt a törvényszegés mértéke, akkor lesújt az elegyítetlen harag. Akkor kiderül, milyen szörnyűséges elmenni Isten türelmének határáig.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, V. köt., 524. o.)

Milyen szemléltetéssel erősítette meg az Úr a meghirdetett végzést?

2

Jer 25,15.18/b–22/a.24–32 | Ezt mondta az Úr, Izráelnek Istene nékem: Vedd el kezemből e harag borának poharát, és itasd

meg vele mindama nemzeteket, akikhez én küldelek téged...

(...) hogy pusztasággá, csudává, szörnyűséggé és átokká tegyem őket: a fáraót, Egyiptom királyát, az ő szolgálait, fejedelmeit és... népét..., az Úz földjének minden királyát, a filiszteusok földjének minden királyát..., Edomot, Moábot és az Ammon fiait..., Tírus..., Szidon minden királyát.

(...) Mondd nekik, hogy ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Istene: Igyatok, részegüljete meg..., hulljatok el, fel ne keljetek a fegyver előtt, amelyet én küldök közétek. És ha majd kezdetből nem akarják elvenni a pohárt, hogy igyanak belőle, mondd nekik: Így szól a Seregek Ura, meg kell innotok! Mert ímé, a város ellen, amely az én nevemről neveztetik, az ellen veszedelmet indítok, ti pedig egészen megmenekültök-e? Nem menekültök meg, mert én fegyvert hozok e földnek minden lakosára, azt mondja a Seregek Ura... Az Úr a magasságból harsog, és az ő szent lakhelyéből dörög, harsanva harsog az ő házára, riogatva kiált, mint a szőlőtaposók e föld minden lakosa ellen. Elhat e harsogás a föld végére, mert pere van az Úrnak a pogányokkal. Ő minden testnek ítélő bírása, és a hitetleneket fegyverre veti, ezt mondja az Úr. Így szól a Seregek Ura: Ímé, veszedelem indul egyik nemzettől a másik nemzetre, nagy szélvész támad a föld széleitől.

„Isten kimondta a pusztulást hordozó ítéletet, de a tömeg, amely hallotta, aligha tudta felfogni, milyen félelmetes dolgot jelent. Az Úr szemléltette kijelentését, hogy

értelmét világosabbá tegye. Megparancsolta Jeremiásnak, hogy a nép sorsát az Isten haragja borával megtöltött pohár kiürítéséhez hasonlítsa. Az elsők között *»Jeruzsálemet és Júda városait, az ő királyait és fejedelmeit«* kell megitatnia. Másokat is részesíteni kell ugyanabból a pohárból, *»a fáraót, Egyiptom királyát, az ő szolgálóit és fejedelmeit és minden népét«,* és a föld sok más népét is, amíg Isten szándéka meg nem valósul (lásd Jer 25. fejt.).” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 269. o.)

Itt is azt láthatjuk, hogy az Úr nagy tisztogatást vitt véghez ebben a történelmi időben, ami a Megváltó közelgő eljövételének az előkészületeivel is összefüggésben volt.

A 30–32. vers olvasásakor úgy tűnik, mindez a végső események előképe is, amikor a népeknek és nemzeteknek ki kell inniuk Isten haragjának hét poharát. Hasonló gondolatokat éberszt a 34–38. vers is, ahol a pásztorok kétségbeeséséről van szó, akik előzőleg tévútra vezették a népet. Jelenések könyve 18. fejezetében olvashatunk arról, hogy a hét csapás kitöltésekor „jajgatni és sírni” fognak a hamisság szószólói és szövetségesei.

Milyen újabb szemléltetés által tett tanúságot Isten a maga szándékairól közvetlenül a második és egyben legnagyobb fogságba vitel után?

Jer 24,1–10 | Látomást mutatott nékem az Úr, és íme, két kosár füge volt letéve az Úr temploma előtt, miután Nabukodonozor babilóniai király Jékóniást, Joákimnak, a Júda királyának fiát és Júdának fejedelmeit és az ácsokat és kovácsokat fogságra hurcolta Jeruzsálemből, és elvitte őket Babilonba. Az egyik

kosárban igen jó fűgék voltak, amilyenek az először érő fűgék; a másik kosárban pedig igen rossz fűgék voltak, sőt ehetetlenek a rosszság miatt. Mondta nékem az Úr: Mit látsz te, Jeremiás? És mondtam: fűgéket, a jó fűgék igen jók, de a rosszak igen rosszak, sőt rosszságuk miatt ehetetlenek. Szólt az Úr nékem, mondván: ...Mint ezeket a jó fűgéket, úgy megkülönböztetem a Júda foglyait, akiket e helyről a kaldeusok földjére vittem, az ő javukra. Szemmel tartom őket javukra, és visszahozom e földre, megépítem, el nem rontom, beplántálom és ki nem szaggatom őket. Szívet adok nékik, hogy megismerjenek engem, hogy én vagyok az Úr, és ők népemmé lesznek, én pedig Istenükké leszek, mert teljes szívükből megtérnek hozzám. És amilyenek a rossz fűgék, amelyek ehetetlenek a rosszság miatt, azt mondja az Úr, olyanná teszem Sedékiást, a Júda királyát, ő maradékát, az ő fejedelmeit és Jeruzsálem maradékát, akik itt maradnak e földön, és azokat, akik Egyiptom földjén laknak. Kiteszem őket rettegésnek, veszedelemnek a föld minden országában, gyaláztatnak, példabeszédnek, gúnynak és szidalomnak minden helyen, ahová kiűzöm őket. Fegyvert, éhséget és döghalált bocsátok reájuk mindaddig, amíg elfogynak a földről, amelyet nékik adtam és az ő atyáiknak.

.....

.....

.....

Mi volt meglepő e kijelentésben? Hogyan tekintettek a fogságba hurcoltakra az otthon hagyottak? Kiknek a sorsa tűnt kedvezőbbnek? Milyen értékes vigasztalást és kegyelmes ígéreteket tartalmaz a 6–7. vers?

A jó fűgék nem a foglyok büntelenségét ábrázolták, hanem azt, hogy ők még a nemzet javát alkották. Kiváló és igaz emberek is fogságra jutottak, mert az Úr azt tervezte, hogy velük és utódaikkal fogja majd újraplántálni Izráelt hetven év elteltével. Ez az újabb szemléltetés megerősítette azt, amit Jeremiás próféta eddig is következetesen hirdetett: Meg kell hódolni a babilóni királynak, az alárendeltség és a fogság fenyítékét vagy jármát fel kell venni, ennek a nevelőiskoláját ki kell járni. Az Úr csakis azokat áldja meg, és szerez nekik szabadulást az előre megmondott időben, akik ezt elfogadják.

Mi készítette Jeremiást arra, hogy levelet írjon a Babilóniába vitt foglyoknak, Sedékiás király uralkodásának a kezdetén?

4

Jer 29,4–5.7–11.13 | Ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Istene mindazoknak a foglyoknak, akiket Jeruzsálemből Babilonba vittek: Építsetek házakat és lakjatok azokban, plántáljatok kerteket és egyétek azoknak gyümölcsét.

(...) Igyekeztek a város jólétén, amelybe fogságra küldöttelek titeket, és könyörögjetez érette az Úrnak, mert annak jóléte lesz a ti jóléteitek... Ne hitessenek el titeket prófétáitok, akik közöttek vannak, se a jövendőmondóitok, és ne figyeljetez álmaitokra, amelyeket álmodoztok. Ők hamisan prófétálnak nektek az én nevemben, nem küldöttem őket – azt mondja az Úr. Mert ezt mondja az Úr: Mihelyt eltelik Babilonban a hetven esztendő, meglátogatlak titeket és betöltöm rajtatok az én jó szómat, hogy visszahozzalak titeket e helyre. Mert tudom az én gondolatimat, amelyeket felöletek gondolok, azt mondja az Úr, békeségnek és nem háborúságnak gondolata az, hogy kívánatos véget adjak néktek.

(...) Kerestek majd engem és megtaláltok, mert teljes szívetekből kerestek engem...

.....

.....

Kiknek küldte a levelet a próféta, és kik által? (3. vers) Hogyan hangzott az alapvető tanács? (5–7. vers) Mitől óvta őket az Úr? (8–9. vers) Milyen kegyelmes ígéreteket ismételt meg nekik a hetven év végén történő szabadulásra vonatkozóan? (11–14. vers)

„Sedékiásnak és egész Júdának, beleértve azokat is, akiket Babilonba vittek, Jeremiás azt tanácsolta, hogy megadással hódoljanak meg legyőzőik átmeneti uralma előtt. Különösen fontos volt, hogy a fogságban levők munkálkodjanak annak az országnak a békességén, ahová elvitték őket. Ez azonban ellentétben állt az emberi szív hajlamaival. Sátán pedig kihasználta a körülményeket. Hamis prófétákat támasztott a nép között, mind Jeruzsálemben, mind Babilonban, akik kijelentették, hogy a szolgaság igája nemsokára letörik, és a nemzet visszakapja korábbi tekintélyét. Az ilyen kecsgetető próféciaák elfogadása végzetes lépésekre és Isten javukra készített, irgalmas terveinek a megíúsítására indíthaták volna a királyt és a száműzötteket.

Az Úr megparancsolta Jeremiásnak, hogy késedelem nélkül szálljon szembe a válsággal, ...nehogy lázadást szítssanak, amely súlyos szenvedést von maga után. A foglyokat intse írásban, hogy ne hagyják magukat megtéveszteni...

Milyen szerető szánalommal közölte tervét Isten fogoly népével! Tudta, hogy helyzetük nagyon nehéz lesz Babilonban, ha a hamis próféták beszédének hitelt adva, gyors

szabadulásra számítanak. Tüntetéssel és zendüléssel szigorra és szabadságuk további korlátozására készítenék a káldeus hatóságokat. Mindez szenvedést és szerencsétlenséget vonna maga után. Isten azt szerette volna, ha csendesen alávetik magukat sorsuknak, és szolgaságukat olyan elviselhetővé teszik, amennyire csak lehetséges... Jeremiás kezdettől fogva következetesen tanácsolta Júdának, hogy hódoljon meg a babilóniaiak előtt.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 274–275. o.)

Hogyan leplezte le Jeremiás a foglyok között fellépő állítólagos próféták hamisságát? Milyen ítéletet hirdetett ellenük?

5

Jer 29,15.20–21.23 | Mert ezt mondjátok: támasztott nekünk az Úr prófétákat Babilonban is.

(...) Azért ti foglyok, halljátok meg az Úr szavát, mindnyájan, akiket Jeruzsálemből Babilonba küldtem. Ezt mondja a Se-regek Ura, az Izráel Istene Akhábra, a Kolája fiára és Sedékiásra, a Mahásiás fiára, akik hamisan prófétálnak néktek az én nevemben: Ímé, én odaadom őket Nabukodonozornak, Babilon királyának kezébe, és szemetek láttára megöli őket.

(...) Mert istentelenséget cselekedtek Izráelben, paráználkodtak felebarátaik feleségével, és az én nevemben hazugságot szóltak, amit nem parancsoltam nékik. Én pedig tudom ezt, és bizonyosság vagyok, azt mondja az Úr!

.....

.....

.....

„A babiloni hamis tanítók között volt két ember, akik magukat szenteknek mondták, pedig erkölcstelenül éltek. Jeremiás elítélte gonoszságukat, és figyelmeztette őket, hogy milyen veszélyben vannak. A hamis tanítókat ingerelte a dorgálás, és igyekeztek az igaz próféta munkáját lerombolni. Felbujtották a népet, hogy vonják kétségbe szavai hitelét, és Isten tanácsának az ellenkezőjét cselekedjék. Vagyis ne engedelmeskedjenek a babilóniai királynak. Az Úr kijelentette Jeremiás által, hogy a hamis próféták Nabukodonozor kezébe kerülnek, és szemük láttára megölik őket. Ez a jövendölés nemsokára szó szerint teljesedett.

Az idők végéig lesznek zavart keltő emberek, lázítanak azok között, akik magukat az igaz Isten képviselőinek vallják. A hazug próféták arra biztatnak embereket, hogy könnyen vegyék a bűnt. Amikor gonosz cselekedeteik következménye nyilvánvalóvá lesz, nehézségeikért azt igyekeznek felelőssé tenni, aki lelkiismeretesen intette őket, ahogy a zsidók is Jeremiást vádolták balsorsukért. Ma is éppúgy tanúsítható Isten kijelentéseinek a biztos volta, mint ahogy az ősidőkben igazolódott mindaz, amit a prófétákkal üzent.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 275. o.)

„A vég idején is támadnak majd emberek, akik zavart keltenek és lázadást munkálnak Isten népe körében, akik vallják, hogy engedelmeskednek az ő parancsolatainak. De Isten éppoly biztosan meglátogatja ezeket ítéletével, mint a Jeremiás korbeli hamis prófétákat, mert az Úr nem változik. Azok, akik az Úr elleni lázadás útját követik, mindig tudnak találni maguknak olyan hamis prófétákat, akik igazolják őket és cselekvésüket, akik hízelegnek nekik vesztükre. A hazug beszédek sok hívet szereznek, amint

erről az Izráelben működő hamis próféták története is tanúskodik. Ezek az úgynevezett próféták sokkal több követőt szereztek a maguk tettetett, Isten iránti buzgóságával, mint az igaz próféta, aki Isten egyszerű, egyenes bizonyosságtételeit közvetítette.” (Ellen G. White, *Review and Herald*, 1907. március 14.)

Milyen sötét támadást intézett Jeremiás ellen a fogságba küldött levél nyomán egy másik, a foglyok közül való hamis próféta? Hogyan hangzott az Úr ítélete ellene?

6

Jer 29,24–32 | A nehelámiti Semájának is szólj, ezt mondván: Így szól a Seregek Ura, az Izráel Istene, mondván: Mivelhogy te levelet küldtél a magad nevével az egész néphez, amely Jeruzsálemben van, és Sofóniás paphoz, a Mahásiás fiához, és az összes papokhoz, mondván: az Úr tett téged pappá Jojáda pap helyébe, hogy felügyelők legyenek az Úr házában minden bolond férfiún, és prófétálni akarón, hogy vesd azt a tömlöcbe és a kalodába. Most azért miért nem dorgáltad meg az Anatóthbeli Jeremiást, aki néktek prófétál?

Sőt még hozzánk is küldött Babilonba, ezt mondván: Hosszú lesz az! Építsetek házakat és lakjatok bennük, plántáljatok kerteket és éljetez azoknak gyümölcseivel.

Elolvasta Sofóniás pap e levelet a Jeremiás próféta hallására. És szólt az Úr Jeremiásnak, mondván: Küldj el mind a foglyokhoz, mondván, ezt mondja az Úr a nehelámiti Semája felől: Mivelhogy prófétált néktek Semája, holott én nem küldtem őt, és hazugsággal biztatott titeket, azért ezt mondja az Úr: Ímé, én megfenyítem a nehelámiti Semáját és az ő magvát, nem lesz néki embere, aki lakjon e nép között, és nem látja a jót, melyet

az én népemmel cselekszem, azt mondja az Úr, mert az Úr ellen való szót szólt.

.....

.....

.....

Milyen érzés lehetett Jeremiásnak, amikor Semája gúnyos, fölényes, gyűlölettől fűtött levelét elolvasta Sofoniás pap a füle hallatára! Ezzel az élményével kapcsolatban is azt érezhette, amit korábban is: *„Az Úr szava mindenkor gyalázatomra és csúfságomra lett nékem.”* (Jer 20,8) Isten azonban a történelmi beteljesedés valóságával igazolta szolgája bizonyágtételét. Ilyen súlyos szavak indokolták a Semájára kimondott szigorú ítéletet: *„Hazugsággal biztatott, (...) az Úr ellen való szót szólt.”* (31–32. vers)

Küzdelem a hamis prófétákkal – A fajárom és a vasjárom

(Jer 23.; 27–28. fejezet)

Milyen újabb, jelképes cselekedetre kapott utasítást Jeremiás próféta Sedékiás király uralkodásának kezdetén?

1

Jer 27,1–13 | Sedékiás* uralkodásának kezdetén, aki fia volt Jósiasznak, a Júda királyának, ilyen szavakat szolt az Úr Jeremiáshoz... Csinálj magadnak köteleket és jármot, vedd azokat a nyakadba. És küldd azokat Edom királyához, Moáb királyához, az Ammon fainak királyához, Tírus királyához és Sidon királyához a követek által, akik eljönnek Jeruzsálembe Sedékiáshoz, Júda királyához. Parancsold meg nekik, hogy mondják meg az ő uraiknak, hogy ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Istene:

* *Jojákim* helyett *Sedékiás* olvasható ezen a helyen számos héber kéziratban. Kétségtelenül ez a helyes szöveg, mert a lázadás Nabukodonozor ellen, amiről itt szó van, Sedékiás uralkodásának a kezdetén történt, amint erről 2Kir 24,20 is tanúskodik. Világossá teszi ezt továbbá a 27. fejezetben a 12. és a 20. vers. Kitűnik ezekből, hogy Jojákin (avagy Jekóniás) fogságba vitele ekkor már megtörtént, tehát az i. e. 597 utáni időről van szó. A 28,1-ből is kitűnik, hogy a 27. fejezetben foglaltak Sedékiás uralkodásának 4. esztendejében történtek.

...Én teremtettem a földet, az embert és a barmot, amelyek e föld színén vannak, az én nagy örömmel, az én kinyújtott karommal, és annak adom azt, aki kedves az én szemem előtt. Én most odaadom mind e földeket Nabukodonozornak, a babiloni királynak, az én szolgálómnak kezébe, sőt a mezei állatokat is néki adom, hogy néki szolgáljanak. Neki és az ő fiának és unokájának szolgál minden nemzet mindaddig, míg el nem jön az ő földének is ideje, és szolgál néki sok nemzet és nagy királyok. Azt a nemzetet és azt az országot pedig, amely nem szolgál néki, Nabukodonozornak, a babiloni királynak, és aki nem teszi nyakát a babiloni király jármába, fegyverrel és éhséggel és döghalállal verem meg azt a nemzetet, azt mondja az Úr, míglen kiirtom őket az ő kezével. Azért ne hallgassatok a ti prófétaítokra, se jövendőmondóitokra, se álommagyarázóitokra, se varázslóitokra, se szemfényvesztőitekre, akik ezt mondják néktek: Ne szolgáljatok a babiloni királynak! Mert ők hazugságot prófétálnak néktek, hogy messze vigyelek titeket földetekből, és kiűzzelek titeket, hogy elveszettek! Azt a nemzetet pedig, amely nyakára veszi a babiloni király jármát és szolgál néki, az ő földjében hagyom, azt mondja az Úr, műveli azt, és lakik benne. Sőt Sedékiásnak, a Júda királyának is mind e beszédek szerint szóltam, mondván: Vegyétek nyakatokra a babiloni királynak jármát, szolgáljatok néki és az ő népének, és éltek! Miért halsz meg te és a te néped fegyver miatt, éhség és döghalál miatt, amint szólt az Úr az olyan népről, amely nem szolgál a babiloni királynak?

.....

.....

.....

A 27–28. fejezetben foglalt történések valószínű időpontja i. e. 593, néhány esztendővel az i. e. 597-ben történt második babilóniai beavatkozás és a legnagyobb számú fogolycsapat Babilóniába vitele után, amikor Jojákint és a királyi család tagjait, valamint a templomi edények és kincsek legnagyobb részét is elvitték. Ekkor (i. e. 597-ben), helyezte Nabukodonozor a trónra Sedékiást, Jósias király harmadik fiát. Júdának tehát még mindig lehetősége volt arra, hogy a babilóniaiaknak való alárendeltségben ugyan, de a saját népéből, sőt királyi családjából származó uralkodóval az élen, egy bizonyos önkormányzati formában, békességben éljen a babilóniai birodalmon belül.

A király és Júda népe azonban ennyi fenytéket sem akart elfogadni. Teljességgel hiányzott belőlük bűneik beismerése és a valódi bűnbánat.

A környező országok Edom, Moáb, Ammon, Tírus és Sidon követei, akik szintén adófizetői voltak már Babilóniának, azért jöttek Jeruzsálembe, mert Sedékiással együtt lázadást terveztek Nabukodonozor ellen, le akarták rázni magukról Babilónia igáját.

A jelképes cselekedet és a hozzáfűzött kijelentések kétségtelesen nagy hatásúak voltak. A prófétának ezúttal a környező nemzetek színe előtt kellett hallatnia az Úr üzenetét... Az Úr gondoskodott róla, hogy Sedékiáson kívül a király pogány szövetségesei is meghallják, hogy Izráel Istene ellenzi az összeesküvést, és Sedékiást távol akarja tartani ettől.

Az az isteni végzés, hogy egy időre Babilónia kezébe adatnak, nemcsak Júdára vonatkozott, hanem a környező népekre is. Az egyedül bölcs Isten határozata volt ez. Bizonyára nemcsak Júda töltötte be bűnei mértékét, de a környező kis országok is. Isten úgy ítélte meg, hogy próbaidejük lejárt, és megengedett egy mélyreható történelmi változást. A próféta rámutatott arra,

hogy a Teremtő és a Fenntartó Isten végzése előtt minden teremtménynek fejet kell hajtania. Ha arra gondolunk, hogy Nabukodonozor, ha nem is ellenállás nélkül, de végül fogékony volt a mennyei befolyásra, élete utolsó szakaszában pedig megtért, és az élő Isten bizonyágtevőjévé lett, akkor még a mi emberi rápillantásunkkal is megsejthetünk valamit Isten elgondolásaiból. Ha alárendeltségbe kerültek is Júda és a környező nemzetek, lelkileg, erkölcsileg előnyösebb volt ez rájuk nézve, mint ha addigi útjukat követik. Ezenfelül az őket sújtó történelmi fenyték kegyelemmel volt elegyítve, mert ha bűneiket elismerve és Isten akarata előtt meghajolva elfogadják az alárendeltséget, akkor békében élhettek volna.

2 *Milyen küzdelmet folytatott ez időben Jeremiás a hamis prófétákkal és a papokkal, akik mind a lázadás és az ellenállás pártolói voltak?*

Jer 27,14–22 | Ne hallgassatok hát a próféták szavaira, akik így szólnak néktek: ne szolgáljatok a babiloni királynak! Hazugságot prófétálnak nektek, mert nem küldtem őket, azt mondja az Úr, hanem ők az én nevemben hazugságot prófétálnak. Ne hallgassatok prófétáitok szavaira, akik prófétálnak nektek, mondván: íme, az Úr házának edényei visszahozatnak Babilonból most mindjárt, mert hazugságot prófétálnak nektek. Ne hallgassatok rájuk, szolgáljatok a babiloni királynak, és éltek, miért legyen e város pusztasággá? Ha ők próféták, és ha náluk van az Úrnak igéje, imádkozzanak most a Seregek Urához, hogy az edények, a melyek még az Úr házában, a Júda királyának házában és Jeruzsálemben maradtak, ne jussanak Babilonba. Mert ezt mondja a Seregek Ura az oszlopok felől,

a tenger felől, az állványok felől és az edények maradéka felől, amelyek még e városban maradtak, amelyeket el nem vitt Nabukodonozor, a babiloni király, mikor fogságba vitte Jékóniást, Jojákimnak, a Júda királyának fiát Jeruzsálemből Babilonba, és Júdának, Jeruzsálemnek minden fő népét. Bizony, ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Istene, az edények felől, amelyek megmaradtak az Úr házában...

Babilonba vitetnek, és ott lesznek mindama napig, amelyen meglátogatom őket, azt mondja az Úr, és visszahozom azokat e helyre.

.....

.....

.....

Mire biztattak a hamis próféták? Milyen konkrét ígéretet is tettek az Úr nevében? Milyen kijelentést tett nekik Jeremiás a még megmaradt jeruzsálemi templomi edényekre és kincsekre nézve? Hogyan foglalta bele bizonyágtételébe az isteni szabadítás távolabbi jövőben beteljesedő, kegyelmes ígéretét is?

„Jeremiás kezdettől fogva következetesen tanácsolta Júdának, hogy hódoljon meg a babilóniaiak előtt... A legenyhébb büntetés, amellyel az irgalmas Isten a lázadó népet sújthatta, a babiloni uralkodó előtti meghódolás volt. De amennyiben hadakoznak a szolgasors ellen, tapasztalniuk kell Isten teljes szigorral sújtó büntetését... Az eltökélt tiltakozással szemben Jeremiás szilárdan kitarzott a meghódolás politikája mellett.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 275–277. o.)

3

Hogyan cáfolta meg nyíltan, szemtől szemben a Jeremiás által küldött isteni kijelentést egy hamis próféta? Mit válaszolt neki Jeremiás?

Jer 28,1–9 | Abban az esztendőben, Sedékiás, Júda királya uralkodásának kezdetén, a negyedik esztendőben, az ötödik hónapban mondta nekem Hanániás (Azúrnak fia, a próféta, aki Gibeonból való volt) az Úrnak házában, a papok és az egész nép szemei előtt: Ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Istene: Eltöröm a babiloni király jármát. Teljes két esztendő múlva visszahozom e helyre az Úr házában mindamaz edényeit, amelyeket elvitt innen Nabukodonozor, a babiloni király, és bevitt Babilonba. Jékóniást, Jojákimnak, a Júda királyának fiát és mindama júdabeli foglyokat, akiket elvittek Babilonba, visszahozom én e helyre, azt mondja az Úr; mert eltöröm a babiloni király jármát. Akkor mondta Jeremiás próféta Hanániás prófétának a papok és az egész nép szemei előtt, amely ott állt az Úr házában:

...Úgy legyen, úgy cselekedjék az Úr, teljesítse az Úr a te beszédeidet, amelyekkel prófétálsz, hogy az Úr házában edényei és a foglyok is mind visszahozatnak Babilonból e helyre. Mindazáltal halld csak e beszédet, amelyet én szólok néked és az egész népnek: A próféták, akik előttem és előtted, eleitől fogva voltak, sok ország ellen és nagy királyságok ellen, hadról, veszedelemről és döghalálról prófétáltak. Amely próféta a békeségről prófétál, mikor beteljesedik a próféta beszéde, akkor ismertetik meg a próféta, hogy az Úr küldötte-e őt valóban?

.....

.....

.....

„Jeremiás a papok és a nép jelenlétében nyomatékosan kérte őket, hogy engedelmeskedjenek Babilon királyának addig, amíg az Úr meghatározta. Júda népe előtt hivatkozott Hóseás, Habakuk, Sofóniás és mások próféciáira, akiknek a dorgáló és intő tanításai megegyeztek az övével. Utalt olyan eseményekre korábbi történelmük idejéből, amelyek meg nem bánt bűnök büntetéseként következtek be az előre meghirdetett próféciák szerint. A menny ítéletei a múltban is mindig pontosan Isten szándéka szerint sújtottak le a megátalkodottakra, ahogy azt szolgálai által kinyilatkoztatta. *»Amely próféta a békeségről prófétál, mikor beteljesedik a próféta beszéde mondta befejezésül Jeremiás, akkor ismertetik meg a próféta, ha az Úr küldötte-é azt valóban.»* (Jer 28,9) Ha Izráel kockázatot akar vállalni, a fejlemények majd végérvényesen eldöntik, hogy ki volt az igaz próféta...” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 276–277. o.)

A 9. versben található megállapítás örök érvényű igazság. A hamis próféták mindig az emberek szája íze szerint szólnak, az emberi kívánságokat szolgálják ki, a népszerűséget keresve. Ezért jellemző rájuk, hogy békét hirdetnek ott, ahol Isten nem békét üzen. Bámulatossággal hirdetnek rövid távra szóló, ennél fogva gyorsan lelepleződő hazugságokat is. Ezért ezt az útbaigazítást adta az Úr a hamis próféták leleplezésére már Mózes idején: *»Ha pedig azt mondod a te szívedben: miképpen ismerhetjük meg az ígét, amelyet nem mondott az Úr? Ha a próféta az Úr nevében szól, és nem lesz meg, és nem teljesedik be a dolog: ez az a szó, amelyet nem az Úr szólott; elbizakodottságból mondta azt a próféta; ne félj attól!»* (5Móz 18,21–22) Hiteltelen prófétát nem ajánlatos követni. Pusztán csak az első benyomások

alapján senkit sem fogadhatunk Isten üzenetközvetítőjeként. Isten Igéje lelkünkre köti az óvatosságot és a körültekintést ebben a dologban: „Szeretteim, ne higgyetek minden léleknek, hanem próbáljátok meg a lelkeket, ha Istentől vannak-é; mert sok hamis próféta jött ki a világba.” (1Jn 4,1)

4

Milyen még merészebb dolgot tett ezután Hanániás? Milyen ítéletet hirdetett ki ellene az Úr?

Jer 28,10–17 | Levette Hanániás próféta a jármot Jeremiás próféta nyakáról, és szétörte azt. És szólt Hanániás az egész nép előtt, mondván: Ezt mondja az Úr, így töröm le Nabukodonozornak, a babiloni királynak jármát két esztendő idő múlva minden nemzet nyakáról. Elment Jeremiás próféta a maga útjára. De szólt az Úr Jeremiásnak, miután letörte nyakáról Hanániás a jármot, mondván: Menj el, beszélj Hanániással: Ezeket mondja az Úr, a fajármot eltörted, de csináltál helyébe vasjármokat. Mert ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Istene: Vasjármot vettem mind e nemzetek nyakára, hogy szolgáljanak Nabukodonozornak, a babiloni királynak... Mondta Jeremiás próféta Hanániás prófétának: Halld csak, Hanániás! Nem az Úr küldött téged, és te hazugsággal biztatod e népet! Azért így szól az Úr: Ímé, én elküldelek téged a föld színéről, meghalsz ez esztendőben, mert pártütőleg szóltál az Úr ellen. És meghalt Hanániás próféta abban az esztendőben, a hetedik hónapban.

.....

.....

.....

„Jeremiás meghódolást tanácsoló szavai arra készítették Hanániást, hogy vakmerően vitassa a próféta kinyilatkoztatásának megbízhatóságát...

A hamis próféta megerősítette a nép kételyét Jeremiással és üzenetével szemben. Gonoszul az Úr szolgájának mondta magát, és ezért meg kellett halnia. Jeremiás az ötödik hónapban jövendölte meg Hanániás halálát, és szavai beteljesedése a hetedik hónapban bizonyította, hogy igazat mondott...

A hamis próféta állítása nyomán támadt nyugtalanság Sedékiást az árulás gyanújába keverte.” (Ellen G. White, i. m., 277. o.)

A 13. versben foglalt kijelentésnek mély jelentősége van: Minél inkább lázadoznak a bűneik miatt rájuk szabott isteni fenyíték ellen, az annál súlyosabb lesz. Bizonyos értelemben minden esetben, mindnyájunkra nézve igaz ez:

„Isten megmutatta nekem, hogy népének keserű poharat kell kiinnia, mely által Isten megmossa és megtisztítja őket. Azonban ez a keserű ital zúgolódás, panasz, elégedetlenség által még keserűbbé válhat. Azoknak azonban, akik így fogadják, újabb pohárra van szükségük, mert az elsőnek nem volt meg a kívánt hatása szívükre. Ha a második sem használ, akkor még egyet és ismét még egyet kell kapniuk, míg a fenyíték a rendeltetését betölti, mert különben szennyesek, szívükben tisztátalanok maradnak. Láttam, hogy a keserű italt türelem, kitartás és ima által megédesíthetjük, s akik így fogadják, azoknak a szívére a kívánt hatása lesz, s Isten nevét is megdicsőítik.” (Ellen G. White: *Tapasztalatok és látomások*, a Hitünk próbája c. fej.)

5

Ki lesz az az igazi vezető, akit az Úr támaszt majd hívő népe számára a hűtlen pásztorok és a hamis próféták sok kártevése után?

Jer 23,5–6 | Ímé, eljönnek a napok, azt mondja az Úr, és támasztok Dávidnak igaz magvat, és uralkodik, mint király, bölcsen cselekszik, méltányosságot és igazságot cselekszik e földön. Az ő idejében megszabadul Júda, Izráel bátorságosan lakozik, és ez lesz az ő neve, amellyel nevezik őt: Az Úr, a mi igazságunk!

.....

.....

Ez az ígélet nyilvánvalóan messiási jövendölés. Magának Dávidnak adott kinyilatkoztatást először az Úr a magvából származó „örökkévaló királyról” (lásd 2Sám 7,12–13, vö. Rm 1,3). Figyeljük meg különösen a Messiás-király jellemére vonatkozó kijelentéseket ebben az igében. A legfontosabb, legegyedülállóbb részlet a jövendölésben, amely egyedül itt olvasható a Bibliában, az eljövendő Szabadító nevére vonatkozó, mély tartalmat hordozó kijelentés.

A dávidi származású Messiás nevében az *Úr* megjelölés az eredeti héber szövegben: *Jahve*. Ez egyértelműen tanúsítja, hogy isteni személy lesz az eljövendő Megváltó (vö. Mt 22,42–45). Egyben nyilvánvalóvá teszi azt is, hogy mind az Atya, mind a Fiú Jahvének, azaz Örökkévalónak neveztetik, azaz Ők teljesen egyenlők egymással. Ezenkívül arra is utal, hogy Krisztus volt az az isteni személy, aki Izráel történetében Jahveként szerepel. A „mi igazságunk” megjelöléssel kapcsolatban lásd 1Kor 1,30 és Fil 3,9 kijelentéseit. Azt az üzenetet hordozza ez a név, hogy emberi igazsággal nem állhatunk meg Isten ítéletében. A Megváltó

igazságában kell „részesednünk”, hit által, a Szentlélek bennünk végzett folyamatos megtisztító, megszentelő munkája által.

„Senkit sem fog elismerni az Üdvözítő magáénak koronázásának a napján, akin valami folt vagy szeplő találtatik. Hűségese követőinek azonban a halhatatlan dicsőség koronáját adja. Azok, akik nem akarták, hogy uralkodjon felettük, látni fogják őt a megváltottak serege által körülvéve, akik mind ezt a jelvényt viselik: »Az Úr a mi igazságunk.«” (Ellen G. White, *Review and Herald*, 1903. május 5.)

„Krisztus az ő lelki országába való belépés jelképévé tette a keresztséget... Mielőtt valaki otthonra lelne a gyülekezetben, mielőtt átlépné Isten lelki országa küszöbét, fel kell vennie Isten nevének pecsétjét: »Az Úr a mi igazságunk« (Jer 23,6).” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, VI. köt., 91. o.)

„Az igaz élet nem nyerhető el rendkívüli erőfeszítés vagy fáradságos munka, sem adományok vagy áldozatok árán. Isten ingyen ajándéka ez, amelyet minden éhező és szomjazó léleknek megad... »Az ő igazságuk tőlem van« (Ésa 54,17). És így hívják majd őket: »Az Úr a mi igazságunk« (Jer 33,16).” (Ellen G. White: *Gondolatok a Hegyi beszéd-ről*, Kik a boldogok? c. fej.)

Mi volt a hamis próféták üzenetének tartalma Jeremiás könyvében? Vonatkoznak-e ezek a kijelentések napjainkra is?

Jer 23,16–22.28–29 | Ezt mondja a Seregek Ura: Ne hallgassátok azoknak a prófétáknak szavait, akik néktek prófétálnak, mert elbolondítanak titeket, az ő szívük látását szólják, nem

az Úr szájából valót. Szüntelen ezt mondják azoknak, akik megvetnek engem: Azt mondta az Úr, békességetek lesz néktek és mindenkinek, aki az ő szívének keménysége szerint jár! Ezt mondák: Nem jön tirátok veszedelem! Ki állt az Úr tanácsában, ki látta és hallotta az ő igéjét? Ki figyelmezett az ő igéjére, és hallotta azt? Ímé, az Úrnak szélvésze nagy haraggal kitör, és a hitetlenek fejére forgószél zúdul. Nem szűnik meg az Úrnak haragja, míg meg nem valósítja és míg be nem teljesíti szívének gondolatait; az utolsó napokban értitek meg e dolog értelmét. Nem küldöttem e prófétákat, de ők futottak, nem szóltam nekik, mégis prófétáltak. Ha tanácsomban álltak volna, akkor az én igéimet hirdették volna népemnek, és eltérítették volna őket az ő gonosz utjaikról, és cselekedetük gonoszságától.

(...) A próféta, aki álomlátó, beszéljen álmot, akinél pedig az én igém van, beszélje az én igémet igazán. Mi köze van a polyvának a búzával? – ezt mondja az Úr. Nem olyan-e az én igém, mint a tűz? – ezt mondja az Úr –, mint a sziklazúzó pöröly?

.....

.....

.....

.....

Milyen veszélyes hazugságokat képviseltek a hamis próféták? Mi fog rációfolni ezekre a hazugságokra? Honnét veszik az üzenetüket ezek az úgynevezett próféták, van-e isteni megbízatásuk? Mi jellemző „az Úr tanácsában álló”, igaz prófétákra mindenkör, összehasonlítva a hamis próféták itt vázolt tevékenységével? Mi a jelentősége a 20. vers utolsó részében foglalt megjegyzésnek?

Mi a búza, és mi a polyva az igehirdetésben? Milyen értelemben tűz és sziklazúzó pöröly Isten Igéje?

A hamis próféták gonoszt helybenhagyó, megnyugtató hamis próféciaival kapcsolatban lásd még az alábbi kijelentéseket is: Ezék 13,22–23; Ésa 5,20; Péld 17,15; Mal 2,17.

„A prédikátor munkája közben ne adjon elő olyan dolgokat, amelyek a fület csiklandozzák és a kíváncsiságot szolgálják, hanem az éhezőknek az élet kenyerét nyújtsa... Ne szőjön prédikációjába szórakoztató elbeszéléseket... Adomák, események elbeszélése, amelyek a hallgatóságot nevetésre vagy sekélyes gondolatokra bírják, elvetendőek. Az igazságot tiszta és méltó beszéddel kell előadni, és a szemléltetések is ilyen jellegűek legyenek.” (Ellen G. White: *Az evangélium szolgálói*, „Az élet kenyerét adjátok a lelkeknek” és a „Gyakorlati javaslatok” c. fejelet.)

Részlet Dante *Isteni színjáték* c. művéből (13. század):

„Mindenkinek saját eszméi vannak:
azokra büszke, és azt prédikálják!
s hallgatni kell az Evangéliumnak.
(...)

Nem mondta Krisztus társait tanítva:
»Menjetek, s locsogjatok a világba!«
hanem kemény tant adott, mint a szikla,
és ajkuk mind azt zengte, prédikálta;
hitét nyújtani és harcolni harcát
az Evangélium volt a pajzs s a dárda.”

(Babits Mihály fordítása)

„Tápláljuk hallgatóinkat tiszta búzával, szórólapáttal megtisztított eseséggel.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, 6. köt. 56. o.)

„Tápláljátok Isten nyáját polyvától és a tévedés mérgező keverékétől jól kirostált, tiszta abrakkal..., mert a nyáj jóléte a táplálék minőségétől függ.” (Ellen G. White, 59. kézirat, 1900)

Sedékiás király

(Jer 21., 34., 37. fejezet)

Milyen egyenes és következetes bizonyágtételt tárt Jeremiás Sedékiás király elé, amiképpen az elődei elé is?

1

Jer 21,1–5.8–10.12 | Az a beszéd, amelyet szólt az Úr Jeremiásnak, mikor elküldte hozzá Sedékiás király Passúrt, Melkiásnak fiát, és Sofóniást a Maásiás pap fiát, mondván: Kérdezd csak meg ügyünkben az Urat, mert Nabukodonozor, a babiloni király háborút indított ellenünk, vajon cselekszik-e az Úr velünk minden eddigi csodája szerint, hogy elvonuljon [seregével] innen? Mondta nekik Jeremiás: Ezt mondjátok Sedékiásnak. Így szól az Úr, Izráel Istene: Íme, én elfordítok minden hadi szerszámot, amely kezetekben van, amelyekkel ti a babiloni király ellen és a kaldeusok ellen viaskodtok, akik kívül a kőfalon ostromolnak titeket, és begyűjtöm őket e városnak közepébe. Kinyújtott kézzel vívok ellenetek, nagy erős karral, haraggal, búsulással és nagy felindulással.

(...) Azután ezt mondd e népnek: Ezt mondja az Úr: Íme, előtökbe adom néktek az élet útját és a halál útját. Aki e városban lakik, fegyver, éhség és döghalál miatt kell meghalnia,

* Pontosított fordítás szerint.

aki pedig kimegy belőle és a kaldeusokhoz megy, akik ostromolnak titeket, él, és lelkét zsákmányul nyeri. Mert orcámat e város veszedelmére fordítottam és nem megszabadulására, azt mondja az Úr: A babiloni király kezébe adatik, és tűzzel égéti meg azt!

(...) Dávid háza – mondja az Úr –, hamarsággal tegyetek igaz ítéletet, a nyomorultat mentsétek meg a nyomorgatónak kezéből, különben az én haragom kitör, mint a tűz, és felgerjed, és nem lesz, aki megoltsa, az ő cselekedeteik gonoszsága miatt.

.....

.....

.....

Mire mutat az, hogy Sedékiás kíváncsi volt az Úr akaratára, és ezt Jeremiás által akarta megtudni? Milyen kegyelmes ajánlat volt belefoglalva az egyébként rendkívül súlyos ítélethirdetésbe? Mire szólította fel a királyt a próféta? Volt-e még kegyelem és remény ekkor személy szerint Sedékiás, valamint a júdabeliek számára?

„Sedékiás uralkodása kezdetén a babiloni király teljes bizalmát élvezte. Kipróbált tanácsadója Jeremiás próféta volt. Ha tisztességesen jár el a babiloniakkal, és megfogadja az Úr Jeremiás által küldött üzenetét, sok tekintélyes ember megbecsülését meg tudja tartani, és lehetősége kínálkozik arra, hogy az igaz Istent megismertesse velük. A Babilonban raboskodó száműzöttek előnyös helyzetbe kerülnek, és több mindenben szabadságot kapnak, közelben és távolban tisztelik Isten nevét. Akik pedig Júda földjén ma-

radnak, megmenekülnek a rettenetes csapásoktól, amelyek végül utolérték őket.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 274. o.)

A környező országok követeivel együtt szőtt összeesküvési terv következtében majdnem végzetes veszélybe került Sedékiás. De ezt a hibát még helyre lehetett hozni:

„Júda királya elkísérte Seráját, a »szállásmester«-t (Jer 51,59), aki fontos megbízatással ment Babilonba. E látogatáskor, amelyet a káldeai udvarban tett Sedékiás, megújította Nabukodonozornak tett hűségfogadalmát. Dániel és más héber foglyok útján a babiloni király megismerte az igaz Isten hatalmát, és mindenek fölött álló uralmát. Amikor Sedékiás újra ünnepélyesen hűséget fogadott, Nabukodonozor azt kívánta tőle, hogy az Úrnak, Izrael Istenének nevében esküvel tanúsítsa ígéretét. Ha Sedékiás tiszteletben tartotta volna szövetségi esküjét, hűségével mélységes befolyást gyakorol sok emberre, akik figyelték azokat, akik vallották, hogy tisztelik a héberek Istenének nevét, és őrzik becsületét.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 278. o.)

Milyen kegyelmes üzenetet küldött az Úr még mindig Sedékiásnak Jeremiás által, amikor megkezdődött már Jeruzsálem végső ostroma?

Jer 34,1–7 | Az a beszéd, amelyet szólt az Úr Jeremiásnak (amikor Nabukodonozor, a babiloni király és az egész serege és a föld minden országa, amelyek az ő hatalma alatt voltak, és a népek mind vívták Jeruzsálemet és [Júda] minden városát),

mondván: Ezt mondja az Úr, az Izráel Istene, menj el, és mondd meg Sedékiásnak, a Júda királyának:

...Ezt mondja az Úr: Íme, én odaadom e várost a babiloni király kezébe, és felgyújtja ezt tűzzel. És te el nem szaladsz az ő kezéből, hanem bizonynal megfognak és kezébe adnak, és a te szemeid meglátják a babiloni király szemeit, és az ő szája a te száddal szól, és bemész Babilonba. Mindazáltal halld meg az Úr szavát Sedékiás, Júda király! Ezt mondja az Úr felőled: Nem halsz meg fegyver által, békességben halsz meg, és amint füstöltek a te atyáidnak, az előbbi királyoknak, akik teelőtted voltak, úgy füstölnek néked is, és így siratnak téged: jaj, uram – mert én szóltam e szót, azt mondja az Úr. Megmondta Jeremiás próféta Sedékiásnak, a Júda királyának, mind e szavakat Jeruzsálemben. A babiloni király serege pedig vívta Jeruzsálemet és Júdának minden városát, amelyek megmaradtak, tudniillik Lákist és Azekát, mert a Júda városai közül csak ezek maradtak meg mint erősített városok.

.....

.....

.....

Sedékiást ekkor már az a bűn terhelte, hogy megszegte Nabukodonozornak adott hűségesküjét, amit pedig az Úr nevére tett, és Egyiptommal szövetségzett Babilónia ellen. Így szólt erről az Úr Ezékiel próféta által, aki ebben az időben a Babilóniai Birodalomban levő foglyok között volt Isten üzenetközvetítője: *„Pártot ütött ellene [Sedékiás Nabukodonozor ellen], bocsátván követeit Egyiptomba, hogy adjon néki lovakat és sok népet. Vajon jó szerencsés lesz-e? Vajon megszabadítja-e magát, aki ezeket cse-*

lekszi? Aki megszegte a szövetséget, megszabadul-e? Élek én, ezt mondja az Úr Isten, hogy annak a királynak lakóhelyén, aki őt királlyá tette, akinek tett esküjét megvetette, s akivel tett frigyét megszegte, ott nála, Babilonban hal meg.

A fáraó nagy haddal és nagy sokasággal vele semmit nem tesz a háborúban, mikor sáncot töltenek és tornyot építenek sok lélek kiirtására. S ha megvetette az esküt, hogy megszegje a frigyét, pedig íme, kezet adott rá, s mégis megcselekedte mindezeket, nem fog megszabadulni! Azért így szól az Úr Isten: Élek én, hogy eskümet, melyet megvetett, és frigyemet, melyet megszegett, fejéhez verem. Kiterjesztem hálómat ellene, és megfogatik varsámban, és elviszem őt Babilonba, s ott törvénykezem vele gonoszságáért, mellyel ellenem járt.” (Ezék 17,15–20)

A 3. versben foglalt kijelentés a ténylegesen bekövetkező események megjövendölése volt. Az Úr előre tudta, hogy így lesz Sedékiás bizonytalansága, hitetlensége és engedetlensége következtében. A 4–5. versben foglalt ígérettel azonban arra akarta rábírni őt az Úr előző tanácsa értelmében, hogy menjen ki önként Nabukodonozorhoz. Ismerje el bűnét, hogy esküjét megszegve megint fellázadt ellene és Egyiptom segítségéért folyamodott. Ha Sedékiás ezt megtette volna, elviszik ugyan Babilóniába, de ott békességben él, és tisztességesen fejezheti be életét.

„Azok között, akik a nemzetet rohamos pusztulásba vitték, élen járt királyuk, Sedékiás. Júda királya teljesen elvetette a próféták útján kapott tanácsokat. Elfelejtette, hogy hálával tartozik Nabukodonozornak. Megszegte ünnepléses hűségfogadalmát, amelyet az Úrnak, Izráel Istenének nevében tett, és fellázadt a próféta ellen, jötevője ellen és Isten ellen. Saját bölcsességével hivalkodva, Izráel jólétének ősi ellenségéhez fordult segítségért, »bocsátván

követeit Egyiptomba, hogy adjon néki lovakat és sok népet» (Ezék 17,15).” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 280. o.)

3

Milyen felháborító eset készítette ezek után az Urat arra, hogy ismét kemény ítéletet hirdessen Sedékiás és népe ellen?

Jer 34,8–12.15–16.18–22 | Ez a beszéd, melyet szólt az Úr Jeremiásnak, minekutána Sedékiás király szövetséget kötött az egész Jeruzsálembeli néppel, szabadságot hirdetvén köztük, hogy ki-kibocsássa szabadon szolgáját és szolgálóleányát, a héber férfit és leányt, hogy senki ne szolgáltatson közöttük az ő júdabeli atyjafiával. Engedelmeskedtek mindnyájan a fejedelmek és az egész nép, akik szövetséget kötöttek, hogy ki-kibocsássa szabadon szolgáját és szolgálóleányát, hogy senki azokkal ne szolgáltatson többé... És elbocsátották azokat. De azután elváltak, és visszahozták a szolgákat és szolgálóleányokat, akiket szabadon bocsátottak, és őket szolgálkká és szolgálóleányokká tették. És szólt az Úrnak szava Jeremiás által...

(...) Ti ma megtértetek, és igazat cselekedtetek előttem, ki-kibocsátottatok szabadon hirdetvén az ő atyjafiának, és élőttem szövetséget kötöttetek abban a házban, amely nevemről neveztetett. De elváltotatok, és beszennyeztétek az én nevemet, ki-kivisszahozta szolgáját és szolgálóleányát, akiket egészen szabadon bocsátottatok, és igába vetettétek őket, hogy néktek szolgálitok és szolgálóleányaitok legyenek.

(...) Odaadom a férfiakat, akik megszegték az én szövetségemet, akik nem teljesítették a szövetség pontjait, amelyet előttem kötöttek tulokkal, amelyet ketté vágtak és átmentek annak részei között, Júdának fejedelmeit és Jeruzsálem fejedelmeit, az

udvari szolgálkat, a papokat és a föld minden népét, akik átmentek a tulok részei között, odaadom őket az ő ellenségeik kezébe... Sedékiást, Júda királyát és az ő fejedelmét is odaadom ellenségeik kezébe..., a babiloni király seregének kezébe, amely eltávozott tőletek. Íme, én parancsolok, azt mondja az Úr, visszahozom őket e városra, vívják azt, beveszik, és felgyújtják tüzzel. Pusztasággá teszem Júda városait, lakhatatlanokká.

.....

.....

.....

Ezúttal is esküszegés történt, az Úr házában történt eskü megszegése, amit akkor tettek, amikor a babilóniaiak ostromgyűrűbe fogták a várost. Rögtön tudták, mi az a bűn, amely elválasztja őket Istentől, akinek pedig rászorulnak a segítségére. (2Móz 21,2 értelmében a héber rabszolgákat hét esztendő elmúltával szabadon kellett bocsátani, de amint helyzetük könnyebbedni látszott, önző érdekeiknek adtak elsőbbséget, semmibe vették előző szövetségi fogadalmukat. Az áldozati állat kettévágott részei közötti áthaladás szövetségekötési szertartás volt már Ábrahám korában is. Lásd 1Móz 15,10.17–18.)

Hogyan rombolta le Jeremiás üzenete a hamis reménységet, amely akkor támadt, amikor a káldeusok egy rövid időre elvonultak Jeruzsálem falai alól az egyiptomiak miatt?

Jer 37,5–10 | A fáraó serege pedig kijött Egyiptomból, és a káldeusok, akik megszállták Jeruzsálemet, meghallották e hírt

felőlük, és elhagyták Jeruzsálemet. Szólt az Úr Jeremiás prófétának, mondván: Ezt mondja az Úr, Izráel Istene: Mondjátok meg Júda királyának, aki elküldött titeket énhozzám, hogy megkérdezzetek engem: Íme, a fáraó serege, amely kijött segíségekre, visszamegy Egyiptom földjére. Visszatérnek a káldeusok, ostromolják e várost, beveszik azt, és megégetik tőzzel. Ezt mondja az Úr: Ne csaljátok meg magatokat, mondván, bizonyosan elmennek mirőlünk a káldeusok, mert nem mennek el. Mert ha a káldeusoknak egész seregét megveritek is, akik ostromolnak titeket, és közülük csak néhány megsebesült marad is, valamennyi felkel sátorából, és megégetik e várost tőzzel.

.....

.....

.....

A júdabeliek még mindig az emberi kilátásokat és eshetőségeket latolgatták, ahelyett, hogy megértették és komolyan vették volna, hogy ezek mit sem számítanak Isten világosan meghirdetett, visszavonhatatlan végzésével szemben.

„Az egyiptomiak a körülzárt város segítségére akartak sietni. A káldeusok pedig, hogy őket visszaverjék, egy időre abbahagyták Júda fővárosának ostromát. Sedékiás reménykedni kezdett. Követet küldött Jeremiáshoz azzal a kéréssel, hogy imádkozzon Istenhez a zsidó nemzetért. A próféta válasza félelmetes volt: azt mondta, a káldeusok visszatérnek, és elpusztítják a várost. A parancs elhangzott, a megátalkodott nemzet már nem háríthatja el Isten ítéletét.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 281. o.)

Hogyan zajlottak Sedékiás és Jeremiás utolsó beszélgetései?

5

Jer 37,17; 38,14–23 | Akkor elküldött Sedékiás király, előhozatta [Jeremiást], és megkérdezte a maga házában titkon: Van-e kijelentésed az Úrtól? Akkor mondta Jeremiás: Van! És ezt is mondta: A babiloni király kezébe adatsz.

(...) Elküldött Sedékiás király, magához hozatta Jeremiás prófétát a harmadik ajtóig, mely az Úrnak házában volt. Mondta a király Jeremiásnak: Téged valamiről kérdelek, semmi tagadást ne tégy benne! Mondta Jeremiás Sedékiásnak: Ha megjelentem néked, avagy nem bizonyosan megölsz-e engem, és ha tanácsot adok, nem hallgatsz rám? Megesküdött Sedékiás király Jeremiásnak titkon, mondván: Él az Úr, aki teremtette nekünk e lelket, hogy nem öllek meg, és nem adlak azoknak az embereknek a kezébe, akik keresik lelkedet! Akkor mondta Jeremiás Sedékiásnak: Ezt mondja az Úr, a Seregek Istene, az Izráel Istene: Ha kimégy a babiloni király fejedelmeihez, él a te lelked, és e város nem égettetik meg tűzzel, hanem élsz te és a te házad népe. Ha pedig nem mégy ki a babiloni király fejedelmeihez, akkor e város a káldeusok kezébe adatik, felégettik ezt tűzzel, és te sem szaladsz el kezükből. Mondta Sedékiás király Jeremiásnak: Félek én a júdabeliektől, akik átszöktek a káldeusokhoz, hátha azok kezébe adnak engem, és csúfolódnak rajtam! Mondta Jeremiás: Nem adnak, kérlek, halld meg az Úr szavát, amelyet mondok néked, és jó dolgod lesz, él a te lelked! Ha pedig kimenni nem akarsz, ez a szó, amelyet megjelentett nekem az Úr: Íme, minden asszony, aki megmaradt a Júda királyának házában, kivitetik a babiloni király fejedelmeihez, és ezt mondják azok, akik megcsaltak téged és erőt vettek rajtad, a te jóakaró embereid: Lábaid most beragadtak a sárba, ők pedig visszafordultak. Azért minden feleségedet és gyermekedet

kiviszik a káldeusoknak, te sem menekülsz meg kezükből, hanem megfogatsz a babiloni király kezével, és e várost felégeti tűzzel.

.....

.....

.....

„Miközben Júda fejedelmei hiába vártak Egyiptom segítségére, Sedékiás aggasztó sejtelmek között gondolt Isten börtönbe vetett prófétájára. Hosszú napok múltával a király érte küldött, és titokban megkérdezte tőle: »Van-e kijelentésed az Úrtól?« Jeremiás így válaszolt: »Van! És ezt is mondta: A babiloni király kezébe adatsz.« A király nem merte nyíltan megvallani, hogy hisz Jeremiásnak. Féelme azonban arra készítette, hogy titokban kikérdezze. Ahhoz gyenge és gyáva volt, hogy a fejedelmek és a nép rosszallását vállalva, meghódoljon Isten akarta előtt, a próféta szavai szerint.

A királynak még volt lehetősége megfogadni Jahve figyelmeztetését, hogy kegyelem vegyülhessen a várost és a népet sújtó ítéletbe...

Isten még az utolsó órában is világosan megmutatta, hogy kész irgalmazni azoknak, akik engedelmeskednek jogos kívánalmainak. Ha a király az engedmességet választja, megmentheti a nép életét, és a várost is a tűzvész-től. A király azonban azt gondolta, túl messzire ment ahhoz, hogy visszaforduljon. Félt a zsidóktól, félt a kigúnyolástól, féltette az életét. Évek óta tartó istenellenes lázadása után Sedékiás túl megalázónak tartotta ezt mondani népé-

nek: Megfogadom az Úr szavát, amelyet Jeremiás prófétaival üzent. Nem merek az intésekkel szembehelyezkedve háborúzni az ellenséggel.

Jeremiás könnyek közt kérlelte Sedékiást, hogy mentse meg magát és népét. Aggódó lélekkel, szíve fájalmában bizonygatta, hogy ha nem fogadja meg Isten tanácsát, az életébe és javaiba kerül, és minden a babilóniaiaké lesz. A király azonban rossz irányba indult el, és nem akart visszamenni a megtett úton...

A király gyengeségből még azt sem akarta, hogy udvaroncai tudomást szerezzenek Jeremiással folytatott tárgyalásáról. Ennyire úrrá lett rajta az emberektől való félelem.

Milyen pusztítást lehetett volna elkerülni, ha Sedékiás bátran feláll, és kijelenti, hogy elhiszi, amit a próféta mondott, s ami már félig be is teljesedett! Ezt kellett volna mondania: Engedelmes leszek az Úrnak, és megmentem a várost a pusztulástól. Ha félek is az emberektől, és szívesen keresném kegyeiket, arra még sincs bátorságom, hogy át hágjam Isten parancsát. Szeretem az igazságot, gyűlölöm a bűnt, és követem Izráel mindenható Urának tanácsát! Akkor a nép tisztelte volna bátorságát, és a hit és kételkedés között ingadozók határozottan az igazság mellé állnak. Éppen ez a bátorság és becsületesség ébresztett volna csodálatot és hűséget alattvalóiban. Sokan álltak volna mellé, és akkor Júda megmenekül a vérontás, az éhség és a tűz okozta kimondhatatlan szenvedéstől.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 282–285. o.)

Hogyan teljesedett be Sedékiás végzete? Milyen összegző jelentés szól végül életéről és uralkodásáról?

Jer 39,2–7; 37,1–2 | Sedékiás tizenegyedik esztendejében, a negyedik hónapban, a hónap kilencedikén ledőlt a város kőfala. Bementek a babiloni király fejedelmei mind és leültek a közepső kapuban... Amikor meglátta őket Sedékiás, a Júda királya és mind a vitézlő férfiak, elfutamodtak, kimentek éjjel a városból a király kertjén át az ajtón, a két kőfal között, kimentek a pusztába vivő úton. Űzték őket a káldeai seregek, és elfogták Sedékiást Jerikó pusztájában. Elhozták őt, elvitték Nabukodonozornak, a babiloni királynak Riblába, Hamát földjére, és ítéletet mondott rá. Megölte a babiloni király Sedékiás fiait szemeláttára Riblában, és Júda minden nemeseit is megölte a babiloni király. Sedékiás szemeit pedig kitolatta, és vasba verette őt, hogy elvigye őt Babilonba.

(...) Uralkodott Sedékiás király, Jósiásnak fia, Kónia [Jojákin] helyett, aki Jojákimnak fia volt, kit Nabukodonozor, a babiloni király királlyá tett Júdának földén. De nem hallgatott sem ő, sem az ő szolgálói, sem a föld népe az Úrnak szavára, amelyet szólt Jeremiás próféta által.

2Kráon 36,11–13 | Huszonegy esztendőskorában kezdett uralkodni Sédékiás, és uralkodott tizenegy esztendeig Jeruzsálemben. Gonoszul cselekedett az Úr előtt, az ő Istene előtt, nem alázta meg magát Jeremiás próféta előtt, aki az Úr képében szólt néki. Sőt még Nabukodonozor király ellen is pártot ütött, aki őt az Isten nevére megesküdtette, makaccsá és önféjűvé lett, ahelyett, hogy megtért volna az Úrhoz, Izráel Istenéhez.

.....

.....

.....

„Feláldozta ember mivoltának nagyszerű szabadságát, és a közvélemény meghunyászkodó rabszolgájává lett. Nem akart szántsándékkal rosszat tenni, de nem határozta el azt sem, hogy bátran kiáll az igazságért. Jóllehet meg volt győződve Jeremiás tanácsa értékéről, nem volt erkölcsi ereje engedelmeskedni. Kitartóan a rossz irányba ment...

Sedékiás gyengesége bűn volt, amelyért félelmes árat fizetett. (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 284–285. o.)

Függelék a 9. tanulmányhoz

Érdekes megjegyzés olvasható Josephus Flavius *A zsidók története* c. művében Sedékiás végzetéről:

„Ezékiel is megjövendölte Babilonban a népet fenyegető szerencsétlenséget, feljegyezte jövendöléseit és elküldte Jeruzsálembe. Sedékiás azonban egyik prófétának sem hitt, mégpedig a következő okból: a próféták megegyeztek ugyan abban, hogy a várost majd elfoglalják és Sedékiást elfogják, azonban Ezékiel tovább úgy jövendölt, hogy Sedékiás nem látja meg Babilont, viszont Jeremiás azt állította, hogy a babiloni király bilincsekben odahurcolja. Mivel tehát ebben eltértek, a többit sem volt hajlandó elhinni, ami jövendöléseikben megegyezett, szóval egyiknek sem hitt. Mindazonáltal minden beteljesedett, amit megjövendöltek.

Végül a város (Jeruzsálem) Sedékiás uralkodásának tizenegyedik évében, a negyedik hónap kilencedik napján elesett... Amikor a város éjfél tájban az ellenség kezére került, a vezérek benyomultak a templomba. Erre a hírré Sedékiás király asszonyaival, gyermekeivel, a vezérekkel és barátaival egy szűk és meredek szakadékon át kimenekült a városból a pusztába. De néhány szökevény jelentette ezt a babiloniaknak, s ezek hajnalban kivonultak az üldözésére. Utol is érték Jerikó alatt és körülvették. Amikor barátai és vezérei, akik Sedékiással együtt menekültek, látták az ellenséget közeledni, mind cserbenhagyták, és szétszóródtak, ki erre, ki arra, és mind csak a maga bőrét mentette. A királyt, azzal a néhány emberrel, aki kitartott mellette, foglyul ejtették feleségével és gyermekeivel együtt, s a babiloni király elé vezették. Nabukodonozor azzal kezdte, hogy elnevezte gonosztevőnek és szőszegőnek, mivel nem tartotta meg ígértét, hogy az országot megtartja a babiloniak hűségében. Szemé-

re lobbantotta hálátlanságát is, mert Sedékiás a királyságot tőle kapta, (...) most pedig visszaélt hatalmával jótevője ellen. De a mindenható Isten, tette hozzá, aki haragszik rád életmódod miatt, most kezembe adott téged. Miután így beszélt Sedékiáshoz, megparancsolta, hogy fiait és barátait, és a többi foglyot a király szeme láttára öljék le, Sedékiást magát pedig megvakíttatta és bilincsbe verve útnak indította Babilonba.

Így teljesedtek be Jeremiás és Ezékiel jóvendölései. Mert Jeremiás jóvendölése szerint fogolyként a babiloni király elé vették, szemébe nézhetett és személyesen beszélt vele, Babilont azonban, ámbár odahurcolták, nem látta meg, mivel megvakították, mint ahogy Ezékiel próféta megjövendölte. Mindezt azért mondta el, mert alkalmas arra, hogy megmutassa Isten bölcsességét azoknak, akik még nem ismerik. Mert változatosan és sokféle módon, de a maga idejében beteljesít mindent.” (X/7. és X/8. rész, Bp., 1980, 226–227., 231–232. o.; Josephus Flavius leírását vö.: Jer 34,2–3; Ezék 12,13; Jer 52,5–11.)

A Josephus által feljegyzett történet Sedékiás hitetlenkedéséről a rá vonatkozó próféciákat illetően, a körülményeket figyelembe véve igaznak látszik. A hitetlenségükben megkeményedett júdabeliek hajlamosak voltak arra, hogy a nekik küldött prófétaüzeneteket cáfolják. Lehetséges, hogy Sedékiás nagy befolyású, istenfélelem nélküli tanácsadói voltak azok, akik az említett kételyt „kidolgozták” Jeremiás és Ezékiel jóvendölései összehasonlítása alapján, s így a királyt, aki olykor hajlott volna elfogadásukra, elfordították attól, hogy a prófétaüzenet szóra ügyeljen.

Az új szövetség és a helyreállítás ígéretei

(Jer 30–33. fejezet)

1

Milyen kijelentést adott az Úr a megrendítő ítélet után a megvalósuló kegyelmes isteni szabadításról?

Jer 30,3.10–11; 31,3.28 | Mert íme, eljönnek a napok – azt mondja az Úr –, és visszahozom az én népem, az Izráelt és Júdát..., visszahozom őket arra a földre, amelyet az ő atyáiknak adtam, és bírni fogják azt.

(...) Te azért ne félj, oh, én szolgám, Jákob – azt mondja az Úr –, se ne rettegj Izráel, mert ímhol vagyok én, aki megszabadítlak téged a messze földről, a te magodat fogságának földjéről. Visszatér Jákob és megnyugszik, bátorságban lesz, és nem lesz, aki megháborítsa. Mert veled vagyok én – azt mondja az Úr –, hogy megtartsalak téged, mert véget vetek minden nemzetnek, akik közé kiűztelek téged, csak néked nem vetek véget, hanem megfenyítelek téged ítélettel, mert nem hagyalak egészen büntetés nélkül.

(...) Messzünnen is megjelent nékem az Úr, mert örökkévaló szeretettel szerettelek téged, azért terjesztettem ki rád az én irgalmasságomat.

(...) Amiképpen gondom volt arra, hogy kigyomláljam és elrontsam, letörjem, pusztítsam és veszedelembe sodorjam őket, azonképpen vigyázok arra, hogy megépítsem, beplántáljam őket, azt mondja az Úr!

.....

.....

.....

Vegyük számba felsorolásszerűen a túláradóan gazdag ígéreteket!

.....

.....

„Azok a pusztulást és halált hozó évek, amelyek Júda királyságának a végét jelezték, a legbátrabb embert is kétségbeejtették volna, ha Isten szolgái nem hirdetnek bátorító üzenetet profetikus kinyilatkoztatásaikban. Jeruzsálemben Jeremiás által, a babiloni udvarban Dániel útján, a Kébár partján pedig Ezékiel tolmácsolásával az irgalmas Isten világossá tette örök szándékát, és biztosította választott népét, hogy kész teljesíteni a Mózes könyvében megörökített ígéreteit.” (Ellen G. White: *Proféták és királyok*, 288. o.)

Nevezetes részlete a 31. fejezetnek a 15–17. vers. Mi a jelentősége ennek az igeszakasznak, figyelembe véve Mt 2,17–18 erre való hivatkozását? Milyen vigasztalást tartalmaz ez az igeszakasz?

Jer 31,15–17 | Ezt mondja az Úr: Szó hallatszott Rámában, sírás és keserves jajgatás; Rákhel siratta az ő fiait, nem akart megvigasztaltatni az ő fiai felől, mert nincsenek. Ezt mondja az Úr: Tartsd vissza szódat a sírástól, és szemeidet a könnyhullatástól, mert meglesz a te cselekedetednek jutalma, azt mondja az Úr, hiszen az ellenség földéből térnek vissza. Jövendődnek is jó reménysége lesz, azt mondja az Úr, mert fiaid visszajönnek az ő határaikra.

.....

.....

.....

Ráma Betlehem közvetlen környezetében lévő helység volt (vö. Mt 2,16). A borzalmas babilóniai veszedelem idején volt ennek a jövendülésnek az elsődleges beteljesedése. Ráhel, egy júdabeli anya esete, bizonyára sok sorstársának a nyomorúságát példázza. Fiait megölték. A konkrét történelmi vonatkozásain túl bizonyára vonatkozik az itt található isteni ígéret minden hívő anyára, illetve szülőre, aki kisgyermekkorban elveszítette gyermekét. Konkrét igei utalásnak tekinthető arra vonatkozóan, hogy Jézus visszajövelekor, az első feltámadáskor, hívő anyák visszanyerik elveszített gyermekeiket.

3

A fejezet másik nevezetes részlete „az új szövetség” ígérete. Mit tartalmaz?

Jer 31,31–34 | Íme, eljönnek a napok – azt mondja az Úr –, új szövetséget kötök az Izráel házával és a Júda házával. Nem ama

szövetség szerint, amelyet az ő atyáikkal kötöttem az napon, amelyen kézen fogtam őket, hogy kihozzam őket Egyiptom földjéről, de akik megrontották az én szövetségemet, noha én férjük maradtam – azt mondja az Úr. Hanem ez lesz a szövetség, amelyet e napok után az Izráel házával kötök – azt mondja az Úr: Törvényemet az ő belsejükbe helyezem, szívükbe írom be, Istenükké leszek, ők pedig népemmé lesznek. Nem tanítja többé senki az ő felebarátját, senki az ő atyjafiát, mondván: Ismerjétek meg az Urat, mindnyájan megismernek engem, kicsinytől fogva nagyig – azt mondja az Úr –, mert megbocsátom bűneiket, és vétkeikről többé meg nem emlékezem.

.....

.....

.....

.....

Hogyan tette nyilvánvalóvá az Úr, hogy bár Ő új szövetséget szándékozik kötni népével, az előbbi szövetségének nem így kellett volna véget érnie, ahogyan ez történt? Kik voltak a felelősök az előbbi szövetség megrontásáért? Mi a különbség az ó- és újszövetség között: a törvény változik meg, vagy a törvényhez való viszony (33. vers, vö. Zsid 10,16–17)? Valóban új ez a szövetség, vagy csak az óhoz képest új? Azonos-e az új szövetség az örök kegyelmi szövetséggel? Voltak-e olyan ószövetségi hívők, akik újszövetségi kapcsolatban, azaz az örök kegyelmi szövetség szerinti kapcsolatban voltak Istennel? Milyen kifejezések utalnak az idézett igében arra, hogy az új szövetségben Isten és ember közvetlen közösségbe kerül egymással? Hasonlítsuk össze ezt az ígéretet az ószövetségi templom tanúságtételével, amely azt

érzékelte, hogy nagy távolság van a szent Isten és a bűnös ember között, ezért az ember csak befedező áldozat és papi közbenjárás által érintkezhet Istennel? Mi áll e mögött az előbbiekhöz képest csodálatos változás mögött? (Lásd Zsid 10,19–20) Mi az alapja az új szövetségben a bűnbocsánat ingyen kegyelemből való bőséges áradásának? (Lásd 1Jn 2,1–2)

„A világ összes vallása között az Ószövetség vallása az egyetlen, amelynél azzal a sajátos jelenséggel találkozunk, hogy miközben isteni kinyilatkoztatásnak vallja magát, előre bejelenti saját átalakulását egy új, nálánál magasabbrendű vallásba. Az egész Ótestamentumban ez az egyetlen hely (Jer 31,31–34), ahol a merész új szövetség kifejezés szerepel, és így látszik, hogy ez az új szövetség azoknak a dolgoknak a sorában, amelyek egyszer a múltéi lesznek és elévülnek, félre fogja tenni azt az ünneplés szerződést is, amelyet a Sínai-hegy lábánál kötött Isten Izráel népével. Jézus átvette ezt a kifejezést (Lk 22,20), Pál pedig teljes mélységében kifejtette tartalmát (2Kor 3,6–18). Ezekkel a szavakkal: »ezt az én szövetséget ők felbontották« (Jer 31,32), teljesen a népre akarja hárítani a felelősséget a próféta ennek az első szövetségnek a felbomlásáért, amely örökké fennmaradhatott volna, és fenn is kellett volna maradnia. Ha a nép hűséget tanúsít az első szövetségben, bizonyára nem tagdatott volna meg tőle az új szövetség sem. De akkor nem fájdalmas szakadás következtében zárul le az első szövetség, hanem a nép Istenhez való viszonyának békés átformálódásával megy át az egyik szövetség a másikba. A betű szövetsége (2Kor 3,6–18) forradalmi fordulat nélkül a Lélek szövetségévé fejlődik. A kiskorú gyermek nagykorúvá vált volna (Gal 4,1–7).” (Alfred Vaucher: *Az üdvösség története*, Spalding Alapítvány, 2006, A két szövetség c. feje.)

Milyen példázatszerű cselekvésre készítette Isten Jeremiást közvetlenül a város bevétele előtt, miközben börtönben volt?

Jer 32,6–9.12–15 | Mondta Jeremiás: Szólt az Úr nékem: Íme, Hanameél, Sallumnak, a te nagybátyádnak fia hozzád megy, mondván: Vedd meg az én mezőmet, amely Anatótban van, mert téged illet vér szerint, hogy megvegyed. Eljött azért hozzám Hanameél, az én nagybátyámnak fia, az Úr beszéde szerint a tömlöc pitvarához, és mondta nékem: Kérlek, vedd meg az én mezőmet, amely Anatótban, a Benjámin földén van, mert téged illet mint örököst, és rád néz vér szerint is, vedd meg hát magadnak. Akkor észrevettem, hogy az Úr szava ez. Azért megvettem Hanameéltól, az én nagybátyámnak fiától a mezőt, amely Anatótban van, és kifizettem néki a pénzt, tizenhét ezüst siklust.

(...) A vétel felől való levelet odaadtam Bárukknak, a Néria fiának, aki Mahásiás fia volt, Hanameélnak, az én nagybátyám fiának szemei előtt, és a tanúk szemei előtt, akik be voltak írva a vétel felől való levélbe, mindama júdaiak szemei előtt, akik ültek a tömlöc pitvarában. Parancsoltam Bárukknak azok szemei előtt, mondván: Ezt mondja a Seregek Ura, az Izráel Istene, vedd fel e leveleket, ezt a vételi levelet, mind a bepecsételtetett, mind a közönséges levelet, és tedd azokat cserépedénybe, hogy sok ideig elálljanak. Mert ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Istene: Még házakat, mezőket és szőlőket fognak venni e földön.

.....
.....
.....

„Júda hitehagyásának utolsó éveiben a próféták intései látszólag nem sok eredményre vezettek, amikor pedig a káldeusok seregei harmadszor és egyben utoljára jöttek Jeruzsálemet megostromolni, mindenkit elhagyott a remény. Jeremiás teljes pusztulást jövendölt, és mivel változatlanul hangoztatta, hogy Júda adja meg magát, végül börtönbe vetették. Isten azonban nem hagyta reménytelen kétségbeesésben a városban levő maradékot. Jeremiás még ekkor is kapott új kinyilatkoztatásokat arról, hogy a menny kész megbocsátani és megmenteni, amikor a jövendölésain gúnyolódók szigorúan őrizték. Ezek a kijelentések azóta is a vigasz kimeríthetetlen forrását nyújtják Isten egyházának.

Jeremiás, megragadva Isten ígéreteit, példázatszerű cselekvéssel szemléltette a pusztulásra ítélt város lakosai előtt, hogy erősen hiszi: Isten szándéka végül teljesülni fog népével. Tanúk jelenlétében és minden törvényes formáságot betartva, tizenhét siklusért megvásárolt egy családi földet Anatót faluban. Emberi szemszögből nézve ennek a mezőnek a megvásárlása, amely már a babiloni fennhatóság alatt levő területen volt, minden vonatkozásban ostobaságnak tűnt. Maga a próféta jövendölte meg Jeruzsálem lerombolását, Júda elpusztítását, az ország teljes összeomlását. Hosszú ideig tartó fogságot jövendölt a távoli Babilonban. A már idős próféta nem remélhette, hogy valamikor is személyes haszna lehet abból, amit vásárolt...

Jeremiás a hit szemével látta, hogy a száműzöttek visszatérnek megpróbáltatásuk végén, és újra elfoglalják atyáik földjét. Az anatóli birtok megvásárlásával megtette a tőle telhetőt annak érdekében, hogy másokban is felkeltse a maga számára oly sok vigaszt nyújtó reményt.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 289–290. o.)

*Milyen lelki gyötrelmek fogták el e cselekedet után a prófétát?
Milyen választ kapott Istentől könyörgő imájára?*

5

Jer 32,16.24–27.37.44 | Könyörögtem az Úrnak, miután odaadtam a vétel felől való levelet Bárukknak, a Néria fiának, mondván:

(...) Íme, a sáncok a városhoz érnek, hogy bevegyék azt, és e város odaadatik a káldeusok kezébe, akik megostromolják fegyverrel, éhséggel és döghalállal. Amit szóltál, megtett, íme látod is. Mégis azt mondtad, Uram Isten, nékem: Végy magadnak mezőt pénzen, legyenek tanúid fölöle, holott a város a káldeusok kezébe adatik. És szólt az Úr Jeremiásnak, mondván: Íme, én az Úr, Istene vagyok minden testnek, vajon van-e valami lehetetlen nékem?

(...) Íme, én összegyűjtöm őket mindama földekről, amelyekre kiűztem őket haragomban, felgerjedésemben és nagy bosszankodásomban, és visszahozom őket e helyre, és lakni hagyom őket bátorságban.

(...) Pénzen vesznek mezőket, beírják a levélbe, megpecsételik, és tanúkat állítanak a Benjámin földén, Jeruzsálem környékén és Júda városaiban, a hegyi városokban, a síkföldi városokban és a dél felé való városokban, mert visszahozom az ő foglyaikat, azt mondja az Úr.

.....

.....

.....

„E szokatlan üzlet megkötésekor olyan kilátástalan volt Júda helyzete, hogy a vétel részletkérdéseinek megoldását

és az okmány megőrzésének elrendezését követően Jeremiás, jóllehet eddig töretlenül hitt, súlyos próbára tétetett. Vajon nem volt-e vakmerő cselekedet az, amivel Júdat bátorítani kívánta? Miközben bizalmat akart bennük kelteni az Isten beszédében rejlő ígéretetek iránt, vajon nem adott-e alapot hamis reménységre?

...Lelkében kétségek közt a próféta Istenhez fordult, porig sújtva azok szenvedése miatti fájdalmában, akik nem voltak hajlandók bűnbánatot tartani, és további felvilágosítást kért arról, hogy mi Isten szándéka. (...)

Isten könyörületesen meghallgatta a próféta imáját. Szólt az Úr Jeremiásnak ebben a szorongató órában, hitének tűzpróbájában: ...»Ímé én összegyűjtöm őket mindama földekről, amelyekre kiűztem őket haragomban, felferjedésemben és nagy bosszankodásomban, és visszahozom őket e helyre, és lakni hagyom őket bátorságban.« Így vigasztalta Isten egyházát a gonoszság hatalmasságaival vívott hosszú küzdelmének egyik legsötétebb órájában. Úgy tűnt, Sátánnak sikerült megrontani Izráelt. Az Úr azonban kezében tartotta az eseményeket, és a következő években alkalmat adott népének, hogy jóvátegye a múltat.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 290–293. o.)

6 *Milyen további, kegyelmes ígéreteket nyilatkoztatott ki Isten ezután még Jeremiásnak, a legsötétebb napokban is?*

Jer 33,2–3.15–16.25–26 | Ezt mondja az Úr, aki megteszi azt, az Úr, aki megvalósítja azt, hogy megerősítse azt, Úr az ő neve. Kiálts hozzá, és megfelelek, és nagy dolgokat mondok néked, és megfoghatatlanokat, amelyeket nem tudsz!

(...) Azokban a napokban és abban az időben sarjasztok Dávidnak igaz sarjadékot, aki jogot és igazságot szerez e földön. Azokban a napokban megszabadul a Júda, és bátorságban lakozik Jeruzsálem, és így hívják majd őt: Az Úr a mi igazságunk.

(...) Ezt mondja az Úr: Ha szövetségem nem lesz a nappal és az éjszakával, ha nem szabtam törvényeket az égnek és a földnek, Jákobnak és az én szolgálómnak, Dávidnak magvát is elvettem, úgy, hogy az ő magvából senkit fel ne vegyenek, aki uralkodjék Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak magván, mert visszahozom őket a fogságból, és megkegyelmezek nékik.

.....

.....

A 15–16. vers a Jer 23,5–6-ban foglalt messiási ígéret megismétlése (magyarázatát lásd ott).

„Azoknak, akiknek a menny köztudottan jobban kedvezett a föld minden népénél, száműzetésben, a nemzetek előtt megszégyenülve kellett megtanulniuk most az engedelmisség leckéjét. Ez későbbi boldogságuk elengedhetetlen feltétele volt. Amíg ezt a leckét nem tanulták meg, Isten nem tehette meg értük azt, amit akart: »megfenyítlek téged ítélettel, mert nem hagylak egészen büntetés nélkül« (Jer 30,11), jelentette ki, amikor azt magyarázta, hogy lelki javuk érdekében fenyíti őket. De nem taszítja el örökre azokat, akiket egykor nagyon szeretett. Minden nép előtt meg fogja mutatni, hogy győzelmet hoz ki a látszólagos vereségből, mert menteni akar, nem pusztítani.» (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 293. o.)

Jeremiás próféta megpróbáltatásai szolgálatának utolsó szakaszában

(Jer 37–43. fejezet)

1

*Hogyan került börtönbe Jeremiás a város végső ostroma előtt?
Milyen körülmények között volt ott?*

Jer 37,12–18.20–21 | [Másokkal együtt] Jeremiás is elindult Jeruzsálemből, a Benjámin földjére akart menni, hogy osztályrészt kapjon ott a nép között. Amikor Benjámin kapujához ért, ott volt egy őr, akinek neve Jériás, Selémiásnak fia, aki Hanániásnak fia volt, ő megfogta Jeremiás prófétát, és monda: Te a káldeusokhoz szöksz! Monda Jeremiás: Hazugság! Nem szököm a káldeusokhoz. De nem hallgatott rá Jériás, megfogta Jeremiást, és vitte őt a fejedelmekhez. A fejedelmek megharagudtak Jeremiásra, megverették őt, vetették a fogházba, az írástudó Jonatán házába, mert azt rendelték fogháznak. Miután Jeremiás a tömlöcbe, börtönbe jutott, sok napig volt ott. Elküldött Sedékiás király, előhozatta őt, és megkérdezte a király a maga házánál titkon: Van-e kijelentésed az Úrtól? Akkor mondta Jeremiás: Van! Azt is mondta: A babiloni király kezébe adatsz. Azután monda Jeremiás Sedékiás királynak: Mit vétettem ellened, a te szolgálád ellen és e nép ellen, hogy a fogházba vetettetek engem?

(...) Most halld csak, uram király, hallgasd meg az én könyörgésemet: Ne küldj engem vissza az írástudó Jonatán házába, hogy ne haljak meg ott. Parancsolta azért Sedékiás király, hogy vessék Jeremiást a tömlöc pitvarába, és adjanak néki naponként egy-egy darab kenyeret a sütők utcájából, amíg minden kenyér elfogy a városból. És ott maradt Jeremiás a tömlöc pitvarában.

.....

.....

„Jeremiás hosszú évekig Isten hűséges tanújaként állt a nép előtt. Most, hogy a pusztulásra ítélt város a pogányok kezére került, úgy gondolta, munkája befejeződött, és távozni próbált. De egy hamis próféta fia megakadályozta. Azt híresztelte, hogy Jeremiás a babilóniaiakkal akar összefogni, mivel az előttük való meghódulásra biztatta Júda népét.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 282. o.)

Nem volt könnyű mindezeket átélni, sem lelkileg, sem fizikailag. Káldeusbarátsággal vádolták Jeremiást, megverték, és börtönbe vetették mint hazaárulót, holott nyilvánvaló volt, hogy semmi köze a káldeusokhoz, hanem Isten akaratának a szócsöve volt, népe javára. A börtönbeli körülményekre következtetni lehet abból, ahogyan kérte Jeremiás a királyt, amikor az hívatta őt, hogy ne kerüljön vissza ugyanoda, ahol már „sok napig” szenvedett, „hogy ne haljon meg ott”. A városban már súlyos éhínség volt, az egyéb szenvedéseken kívül nyilván a rabokat látták el a legkevesbé élelemmel. A király úgy rendelkezett, hogy Jeremiás a tömlöcből a tömlöc pitvarába kerüljön, és naponta kapjon „egy darab kenyeret”, közvetlenül a városbeli

pékségből, hogy bizonyosan hozzájusson ehhez a minimális napi élelemhez. Jeremiásnak napról napra vívott hitküzdelemmel kellett fenntartania magát ebben az időben, mind lelkileg, mind testileg.

2

Milyen következménye lett annak, hogy Jeremiás ilyen körülmények között is, a tömlöc pitvarából is hűségesen hirdette Isten üzenetét?

Jer 38,1–6 | Meghallotta Safátiás, Mattánnak fia, és Gedáliás, Passúrnak fia, és Jukál, a Selémiás fia, és Passúr, a Melékiás fia a szókat, amelyeket szólt Jeremiás az egész népnek, mondván: Ezt mondja az Úr, aki megmarad e városban, meghal fegyver miatt, éhség miatt és döghalál miatt, aki pedig kimegy a káldeusokhoz, él, az ő élete nyereség lesz néki, és él. Ezt mondja az Úr, bizonyval a babiloni király seregének kezébe adatik e város, és beveszi azt. Mondták a fejedelmek a királynak: Kérünk, ölettesd meg ezt az embert, mert megerőtleníti a vitézek kezét, akik megmaradtak a városban, és az egész nép kezét, hogy efféle szókat szól nekik, mert ez az ember nem a nép megmaradására igyekszik, hanem veszedelmére. Mondta Sedékiás király: Íme a ti kezetekben van, mert a király semmit sem tehet ellenetekre. Azért elvitték Jeremiást, hogy bevessék Melkiásnak, a Hammélek fiának vermébe, amely a tömlöc pitvarában volt, és lebocsátották Jeremiást köteleken, a veremben pedig nem víz volt, hanem sár, és beesett Jeremiás a sárba.

.....

.....

Mennyire besötétül az ember gondolkozása, ha Sátán uralma alá kerül! Júda fejedelmei a realitásokkal, a józan értelemben ellentétben elvakultan hitték és igyekeztek elhíttetni másokkal is, hogy védekezésük eredményes lehet, elriaszthatják az ostromló babilóniaiakat. A próféta szerepét is a valósággal ellentétesen ítélték meg: úgy vélték, hogy nem a város megmaradására van, hanem veszedelmére, pedig ennek a fordítottja volt igaz.

Érdekes régészeti leletet találtak Lákisz városánál, i. e. 587-ből. Az osztrakonon (cseréptöredéken) Jeremiás neve volt olvasható, olyan szövegösszefüggésben, amely csaknem szó szerint megegyezik a Jer 38,4-ben foglaltakkal. (Lásd e fejezet végén, a függelékben.)

„Jeremiás továbbra is, a börtön pitvarából is tanácsolta a Babilon ura előtti meghódolást. Az ellenállás biztos halált jelent. Végül a fejedelmek, felbőszülve Jeremiás újra és újra elhangzó tanácsa miatt, amely ellentétben állt az ő elszánt ellenállásukkal, nyomatékosan tiltakoztak a király előtt. Hangoztatták, hogy a próféta a nemzet ellensége, szavai meggyengítették a nép kezét, és bajt hoztak rájuk. Ezért halálra kell ítélni! A gyáva király tudta, hogy ezek hamis vádak, de mivel meg akarta békíteni a magas állású és befolyásos tisztségviselőket, azt színelte, hogy elhiszi hazugságaikat, és Jeremiást átadta nekik, hogy tetszésük szerint bánjanak vele.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 283. o.)

Azt olvassuk, hogy a veremben nem volt víz, csak sár. Valószínűleg egy ciszternáról van szó, amelyben csak poshadt, undorító sár lehetett. A fejedelmek nyilván nem akarták nyilvánosan kivégezni Jeremiást, tartottak a nép reakciójától. Ezért

lebocsátották köteleken a sáros ciszternába, sorsára hagyva ott. Itt halt volna éhen, itt pusztul el e borzalmas körülmények között, ha Isten nem gondoskodott volna kiszabadításáról egy együttérző, istenfélő ember által.

3

Ki szabadította ki a veremből Jeremiást? Milyen üzenetet küldött neki az Úr?

Jer 38,7–13; 39,15–18 | Meghallotta Ebed-Melek, a szerccsen, aki udvari szolga volt (ő pedig a király házában volt), hogy Jeremiást a verembe vetették, a király pedig a Benjáminkapuban ült. Kiment azért Ebed-Melek a király házából, és szólt a királynak, mondván: Uram, király, gonoszul cselekedtek azok az emberek mindazzal, amit Jeremiás prófétával cselekedtek, akik őt a verembe vetették, mert meghal ott éhen, mert nem lesz ezután semmi kenyér e városban. Parancsolt azért a király Ebed-Meleknek, a szerccsennek, mondván: Végy magadhoz innét harminc embert, vedd fel Jeremiás prófétát a veremből, mielőtt meghalna.

Vett azért Ebed-Melek magához harminc embert, bement a király házába, a kincstartó ház alá, és hozott onnét régi ruhadarabokat, elszakadozott posztókat, és alábocsátotta azokat Jeremiásnak köteleken a verembe. Mondta Ebed-Melek, a szerccsen, Jeremiásnak: Tedd a régi, elszakadozott ruhadarabokat hónod alá, a kötelek alá! Úgy cselekedett Jeremiás. Kivonták azért Jeremiást köteleken, és kihozták őt a veremből, és lakott Jeremiás a tömlöc pitvarában.

(...) Az Úr pedig szólt Jeremiáshoz, amikor még a tömlöc pitvarában fogva volt, mondván: Menj el, szólj Ebed-Melekkel, a szerccsennel, mondván: Ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Is-

tene: Íme, én beteljesítem e város kárára és nem javára mondtam beszédeimet, és azon a napon szemeid előtt lesznek azok. Azon a napon megszabadítalak téged, azt mondja az Úr, és nem adatsz azoknak az embereknek kezébe, akikről félsz. Hanem bizonyára megszabadítalak téged, nem esel el fegyver miatt, és a lelked zsákmányul lesz néked, mert reménységed volt bennem, azt mondja az Úr.

.....

.....

Az Ebed-Melek név jelentése: „Király szolgálója”. Nem tudni, hogyan került az udvarba ez a szerezcsen szolga, de bennfentes személy lehetett, aki szólni tudott a királynak Jeremiás érdekében. A harminc embert talán az esetleges ellenkezés miatt rendelte ki a király, hogy kellő tekintélye legyen a mentőakciónak. Megható Ebed-Melek gondossága: még arra is ügyelt, hogyan segítse ki a meggyötört prófétát a mély veremből, hogy a hónalját ne sebezze fel a durva, erős kötél, amivel kihúzzák. Isten értékelt Ebed-Melek együttérzését, bátorságát, gondosságát. Életben maradást ígért neki a város bevételekor, a bekövetkező borzalmas tragédia idején, ezenfelül pedig üdvösséget. „Mivelhogy reménységed volt én bennem” – hangzott az Úr kijelentése. Eszerint hívő ember volt a szerezcsen szolga, ezért is volt bátorsága szót emelni Jeremiás érdekében.

Mi történt Jeremiással a város bevételekor?

Jer 39,11–14; 40,2–6 | Jeremiás felől pedig parancsot adott Nabukodonozor, a babiloni király Nabuzáradánnak, a poroszlók

fejének, mondván: Vedd őt magadhoz, viselj gondot rá, és semmi bajt ne okozz néki, hanem azt cselekedd vele, amit ő akar. Elküldött Nabuzáradán, a poroszlók feje... és elhozták Jeremiást a tömlöc pitvarából, rábízták őt Gedáliásra, Ahikámnak, a Sáfán fiának fiára, hogy hazavigye őt, és lakozzék a nép között.

(...) A poroszlók feje elvitte Jeremiást, és mondta néki: Az Úr, a te Istened rendelte ezt a büntetést e hely ellen. Ráhozta és megcselekedte az Úr, amint megmondta, mert vétkeztek az Úr ellen, nem hallgattatok az ő szavára, azért teljesedett be rajtatok e dolog. Mostan azért íme, én téged ma megszabadítalak a lánctól, amely a kezeiden van, ha tetszik néked Babilonba jönnöd, jöjj velem, nékem pedig gondom lesz rád, ha pedig nem tetszik néked, hogy eljöjj velem Babilonba, maradj itt. Ím, az egész föld előtted van, ahova jobbnak és helyesebbnek látszik menned, menj oda... Vagy menj vissza Gedáliáshoz, Ahikámnak, Sáfán fiának fiához, akit a babiloni király tisztartóvá tett Júda városaiban, és lakjál vele a nép között, vagy akárhová tetszik menned, oda menj. Adott a poroszlók feje néki étket és ajándékot, és elbocsátotta őt. Elment Jeremiás Gedáliáshoz, Ahikámnak fiához Mispába, és ott lakott vele a nép között, akik megmaradtak a földön.

.....
.....
.....
.....

Nabukodonozor, aki talán Dániel, talán mások által tudomást szerzett a prófétáról, személyesen rendelkezett felőle, és

megkerestette. A király rendeletét végrehajtó tisztt, Nabuzáradán szavai nyilván nem véletlenül jegyeztettek fel. Az ellenség számára is megrendítő volt Júda végzete. Tudták, miért hagyta el Júdát a történelmi múltból is jól ismert, hatalmas Istene. Megbotránkoztak ők is azon a makacs, értelmetlen és kihívó viselkedésen, amit a király és a nép tanúsított.

Milyen újabb tragikus fordulatok következtek még ezután Jeremiás életében?

5

Jer 40,7–8.11–12; 41,1–3.10–15 | Amikor meghallotta a seregek minden vezetője, akik a mezőn voltak, ők maguk és az embereik, hogy a babiloni király Gedáliást, Ahikám fiát tette tisztartóvá az országban, hogy rá bízta a férfiakat, az asszonyokat, a kisdedeket és a föld szegényeit azok közül, akik Babilonba el nem vitettek, elmentek Gedáliáshoz Mispába, tudniillik Ismáel, Natániának fia, és Jóhanán és Jónatán, Káreának fiai.

(...) És mindazok a júdabeliek is, akik a moábitáknál, az Ammon fiainál, az edomitáknál, és akik akármely tartományban vannak, meghallották, hogy a babiloni király Júdából maradékot hagyott, hogy Gedáliást, Ahikámnak, Sáfán fiának fiát tette előttük tisztartóvá, azért hazajöttek mindnyájan a júdabeliek mindenünnen, ahova elfutottak. Eljöttek a Júda földjére Gedáliáshoz Mispába, bort, igen sok gyümölcsöt szereztek.

És a hetedik hónapban eljött Ismáel..., aki királyi nemből s a király főemberei közül való volt, és tíz férfiú vele Gedáliáshoz, Ahikám fiához Mispába, és együtt étkeztek Mispában. Felkelt Ismáel, Natániának fia és a tíz férfiú, akik vele voltak, és megölték Gedáliást, Ahikámnak, a Sáfán fiának fiát szablyával...,

akit a babiloni király tisztartóvá tett a földön! Mindazokat a júdabelieket is, akik Gedáliással voltak Mispában, és a káldeusokat is, akik ott találtattak, tudniillik a vitézlő embereket, megölte Ismáel.

(...) Fogságra vitte el Ismáel a nép egész maradékát, amely Mispában volt, a király leányait és az egész népet, amely Mispában hagyatott, akiket Nabuzáradán, a poroszlók feje Gedáliásra, Ahikám fiára bízott, foglyul ejtette azért őket Ismáel, Natániának fia, és elindult, hogy az Ammon fiaihoz menjen. Meghallotta Jóhanán, Káreának fia és a seregek minden vezetője, aki ővele volt, azt az egész gonoszsgot, amelyet Ismáel, Natániának fia cselekedett. Magukhoz vették mind az embereket, és elmentek, hogy megvívjanak Ismáellel, Natániának fiával. Elérték őt a nagy víznél, amely Gibeonnál volt. Amikor meglátta az egész nép, amely Ismáellel volt, Jóhanánt, Káreának fiát és a sereg minden vezetőjét, akik vele voltak, megörült. Visszatért az egész nép, amelyet Ismáel elvitt Mispából, visszatért és elment Jóhanánhoz, Káreának fiához. Ismáel pedig, Natániának fia nyolcadmagával szaladt el Jóhanán elől, és az Ammon fiaihoz ment.

.....

.....

.....

.....

A prófétának tehát újabb borzalmakat és félelmeket kellett átélnie a maradék júdabeliekekkel együtt. Majdnem az ammonitákhoz hurcolták. Ebből még megszabadult, a többi fogollyal együtt.

Mi következett ezután még Jeremiás életében? Mit kértek tőle a megmaradtak? Hogyan közvetítette a próféta Isten üzenetét?

Jer 41,16–18; 42,1–3.5–16 | Magához vette Jóhanán, Káreának fia, és a sereg minden vezetője, akik övele voltak, a nép minden maradékát, amelyet visszahoztak Ismáeltől, Natániának fiától... Elindultak, és megállapodtak Gérut Kimhámnál, amely közel volt Betlehemhez, hogy elmenjenek és bemenjenek Egyiptomba. A káldeusok miatt, mert félték tőlük, mivelhogy Ismáel, Natániának fia megölte Gedáliást, Ahikám fiát, akit a babiloni király tisztartóvá tett a földön.

(...) Eljött pedig a csapatok minden tisztje, és Jóhanán, Káreának fia..., és az egész nép, kicsinytől fogva nagyig. Mondták Jeremiás prófétának: Hallgasd meg alázatos kérésünket, könyörögj értünk az Úrnak, a te Istenednek mind e maradékért, mert kevesen maradtunk meg a sokaságból, mint a te szemeid jól látnak minket. Jelentse meg nekünk az Úr, a te Istened az utat, amelyen járjunk, és a dolgot, amit cselekedjünk.

(...) Az Úr legyen ellenünk tökéletes és igaz tanúbizonyosság, ha nem mind ama beszéd szerint cselekszünk, amellyel elküld téged mihozzánk az Úr, a te Istened. Ha jó, ha rossz, hallgatni fogunk az Úrnak, a mi Istenednek szavára.

Tíz nap múlva szólt az Úr Jeremiásnak. Odahívta Jóhanánt, Káreának fiát, a seregek minden tisztjét, akik vele voltak, és az egész népet kicsinytől fogva nagyig. Mondta nekik: Ezt mondja az Úr, Izráel Istene, akihez küldöttetek engem, hogy megjelentsem előtte a ti könyörgéseketek: Ha állandóan megmaradtok e földön, felépítelek titeket és el nem rontlak, s elplántállak titeket, és ki nem gyomlállak... Ne féljete a babiloni királytól, akitől most féltetek, ne féljete tőle, azt mondja az Úr, mert

veletek vagyok, hogy megtartsalak és megszabadítsalak titeket a kezéből. Irgalmasságot cselekszem veletek, hogy irgalmas legyen hozzátok, és lakni hagyjon titeket földetekben. De ha ti ezt mondjátok: Nem lakunk e földön, nem hallgatván az Úrnak, a ti Isteneteknek szavára, hanem Egyiptom földjére megyünk be, ahol nem látunk harcot, nem hallunk trombitaszót, és kenyeret nem éhezünk, és ott lakozunk. Most azért halljátok meg az Úr szavát, Júdának maradékai! Ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Istene: Ha ti csak orcáitokat fordítjátok is úgy, hogy bemerjetek Egyiptomba, és bementek, hogy ott tartózkodjatok, akkor a fegyver, amelytől ti féltetek, legott utolér benneteket Egyiptom földén, és az éhség is, amitől rettegtek, körülvesz titeket Egyiptomban, és ott haltok meg.

.....

.....

.....

.....

Miután minden beteljesedett, amit Jeremiás előre mondott, komolyan vették-e a megmaradtak, hogy valóban az Úr szól általa? Átérezték-e azt is, hogy egyedül atyáik Istene adhat nekik megbízható útmutatást minden oldalról veszélyeztetett, emberileg kilátástalan helyzetükben? Kész lett volna-e Isten még mindig kegyelemmel fordulni a megmaradtakhoz, ha hallgatnak szavára? Milyen biztató ígéretet tett nekik? Egyértelmű volt-e Isten Jeremiás próféta által közvetített üzenete, hogy Egyiptomba semmiképpen ne menjenek? Miről tanúskodik az, hogy saját fogadalmuk és a prófétai intés ellenére mégis Egyiptomba mentek?

Mintha a tragédiának nem akart volna vége szakadni! Szinte felfoghatatlan az az elvakultság, önellentmondás és merészség, amit az Úr szava iránti lázadásban a megmaradtak tanúsítottak. Jeremiás mindvégig képviselte velük szemben Isten szavát, de makacsul visszautasították az intést és a kérést. Ezt követően magukkal hurcolták Jeremiást és Bárukot is. A próféta Egyiptomban fejezte be életét.

Függelék a 11. tanulmányhoz

„Lákis (említését lásd 34,7-ben) végvár volt az első szentély idején. 1933-tól kezdődően feltárták a várat, és a torony padozatán cserepekre (osztrakonokra) írt leveleket találtak az ország pusztulását megelőző évből, 587-ből. A levélváltás Jáus várparancsnok és egy beosztottja, Jósájáhu között folyt. Visszatükrözi a Jeremiás könyvéből is jól ismert politikai konstellációt. Egyiptom Bábel elleni lázadásra biztatja Júdát. A király és az egész állami apparátus vakon követi Egyiptomot anélkül, hogy számolna az egyenlőtlen erőviszonyokkal. Ezért Babilónia hatalmas se reggel ront Júda ellen. Jeremiás (...) a feltétlen meghódolást tanácsolja. Ebben a drámai légkörben íródtak a levelek.

A várparancsnok kormánypárti, ami természetes, különben nem lehetne az, aki. Beosztottja azonban titkon a békepárthoz húz. Az osztrakonok önmagukban is nagyon értékesek..., mindegyiknél jelentősebb azonban, hogy előkerül bennük Jeremiás neve. Fontos tényező lehetett, ha a kor egyetlen véletlenül felbukkant levelezése utal rá. Számolni kellett vele. »Jeremiás tudja, amit tenni készülünk...« – int az egyik levél.

Irodalomtörténeti szempontból szenzációnak tartom azt a levelet, amelyben egy jeremiási beszéd közvetlen visszhangja maradt ránk. A 38. fejezet tartalmazza a próféta legerősebb háborúellenes állásfoglalását. Az uralkodó körök így reagáltak rá: *»Ölessék meg ez az ember, mivel ellankasztja a harcosok kezét, akik megfáradtak a városban, meg az egész nép kezét.«* Jáus is meghallgatta, és egyik levelében nyomban ellenszót fúj: *»A próféta szavai nem helyesek, elgyengítik a kezeket, és ellankasztják az ország és a város ellenállását.«* Azt hiszem, az ókori irodalomban párját ritkító eset.” (Rapcsányi László [szerk.]:

A Biblia világa, Bp., 1972 – a dr. Scheiber Sándorral készül interjúból, 114. o.)

Részlet egy széles körben ismert irodalmi műből, Franz Werfel *Halljátok az igét!* c. regényéből:

„Térdig ért a hűvös iszap. Mozdulatlanul és egyenesen állt, mert ha végignézett bemocskolt testén, a legkisebb mozdulatra így megtorlódott benne az undor, hogy attól tartott, tüstént elájul. Zavaros félhomály és maró bűz burkolta be. (...) De ez az állapot nem sokáig tartott, s ura lett önmagának. Szelleme, mint mindig, most is villámgyorsan dolgozott, és megpróbálta helyzetét Isten értelme szerint megérteni. (...) Jirmijah (Jeremiás) egyszerre megértette, mily borzongó utálat töltheti el az Urat, amikor leküldi szavát a földre, s a szó az emberi test edényeiben zendül fel. Jirmijah szörnyű állapota mindenképpen megfelelt az isteni szó szörnyű állapotának, amikor új meg új próbálkozások során mindig leszállt a földre, hogy megmentse Izráelt, s meghallgatás híján mindig el kell pusztulnia. (...) És amikor mindezt végiggondolta, akkor a gödörbe hajított hirdető így, térdig a szennyben állva, egyszerre megtelt áradó részvéttel a szenvedő Irgalmazó iránt, s forró áhítattal emelte feléje karját a mélységből.”

Prófétikus kijelentések az Egyiptomba menekülteknek, Báruknak, és idegen népeknek

(Jer 43–51. fejezet)

1

Milyen üzenetet közvetített Jeremiás ismételten a júdabeli menekülteknek Egyiptomban?

Jer 43,8–13 | Szólt az Úr Jeremiásnak Táfnesben, mondván: Végy kezvedbe nagy köveket, rejtsd el azokat a sárba, a tégláégető kemencébe, amely a fáraó házának ajtajában van Táfnesben, a júdabeli emberek szeme láttára. Ezt mondd nékik: Ezt mondja a Seregek Ura, Izrael Istene, íme, én elküldök és felhozom Nabukodonozort, a babiloni királyt, az én szolgámat, és az ő székét e kövekre teszem, amelyeket elrejtettem, azokra vonja fel az ő sátorát. Betör, és megveri Egyiptom földét, aki halálra való, halálra, aki rabságra, rabságra, aki fegyverre, fegyverre jut. Tüzet gyújtok Egyiptom isteneinek házaiban, felégeti azokat, foglyokká teszi őket. [Nabukodonozor] magára ölti Egyiptom földjét, miképpen a pásztor magára ölti ruháját, és kimegy onnan békességgel. Bethsemesnek, amely Egyiptom földjén van, faragott képeit lerontja, Egyiptom isteneinek házait tűzzel felégeti.

Különbözött-e a próféta üzenete attól, mint amit még a megmaradtak Egyiptomba menetele előtt mondott? Sok bizonyosságot kapott-e Egyiptom az élő Istenről? Az ott élők felhagytak-e bálványimádásukkal? Elég konkrét volt-e a próféta által közvetített, példázatszerű cselekvéssel is összekötött üzenet? Nem lett volna-e okuk ügyelni a júdabelieknek az újabb üzenetre? Nem kellett volna-e Isten bocsánatáért esedezniük, annak a készségnek a kinyilvánításával, hogy most már végre engedelmeskednek, visszatérnek hazájukba?

A próféta nem volt már fiatal ekkor, és mennyi szenvedésen ment át! Mégis, még mindig küldetése volt, és ő hűségesen teljesítette azt. Az üzenet most sem volt népszerű. A prófétának még mindig folytatnia kellett a küzdelmet makacs, megátalkodott népe jobb belátásra késztetéséért. A jövőndőlés igen konkrét módon vázolta, miként fognak megjelenni a babiloniak győztes hatalomként Egyiptomban. Sokáig vitatták a történészek azt, hogy Nabukodonozor valóban hadjáratot vezetett-e Egyiptomba, bevonult-e az országba, mivel a görög történetírók nem tesznek említést erről. Hasonlóképpen szól azonban Nabukodonozor egyiptomi hadjáratáról Ezékiel próféta is: 29,19–20.

Josephus Flavius, i. sz. I. századi zsidó történetíró *Antiquitates – A zsidók története* c. művében pedig a következőket olvashatjuk: „Johanán magával vitte a menekülteket egy bizonyos Mandara nevű helyre. Nabukodonozor öt évvel Jeruzsálem elpusztítása után, ami uralkodásának a 23. esztendeje volt,

expedíciót vezetett Coele-Syria ellen, és miután azt birtokba vette, az ammoniták és a moábiták ellen vonult. Miután ezeket meghódította, Egyiptom ellen támadt, hogy leigázza. Megölte a királyt, aki akkor uralkodott, és mást tett a helyébe. Vette a zsidókat, akik ott foglyok voltak, és elvitte őket Babilóniába, így lett vége a zsidó nemzetnek.” (10.9,5–7)

Josephus Flavius tehát mintegy Júda és Jeruzsálem pusztulása utójátékának tekinti Nabukodonozor egyiptomi hadjáratát. Az oda menekültek sem kerülhették el sorsukat. Régészeti emlékek és felirattöredékek is előkerültek, amelyek megerősítik a fenti történések valóságát. Jeremiás jóvendölései hiánytalanul beteljesedtek.

2

Milyen üzenetet kellett közvetítenie a prófétának másodízben az Egyiptomba menekült júdabeliek számára? Mit válaszoltak nekik?

Jer 44,1–3.7–8.15–20.26–28 | Ez az ige szólt Jeremiáshoz mindazon júdabeliek felől, akik lagnak Egyiptomban, Migdólban, Tahpanhészban, Nófban és Patrósz földjén. Ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Istene: Láttátok, milyen nagy veszedelmet hoztam Jeruzsálemre és Júda minden városára, ímé azok most pusztává lettek, senki sem lakozik bennük. Azért van ez, mert gonoszságukkal bosszantottak engem, amikor tömjéneznijártak, és idegen isteneket tiszteltek, akiket nem ismertek sem ők, sem ti, sem atyáitok.

(...) Most azért így szól az Úr, a Seregek Istene, Izráel Istene: Miért szereztek nagy veszedelmet a ti lelketek ellen, hogy kipusztítsatok közületek férfit és asszonyt, gyermeket és csecsemőt Júda kebeléből, hogy magatoknak még csak maradékot se

hagyjatok? Ingerelvén engem a ti kezeitek alkotásaival, áldozván az idegen isteneknek Egyiptom földjén, amelyre ti tartózkodni jöttetek be, hogy veszedelmet szereztek magatoknak, s átokban és gyalázatban legyetek e föld minden nemzeténél?

(...) Feleltek Jeremiásnak mindama férfiak, akik tudták, hogy az ő feleségeik az idegen isteneknek áldoztak, és mindazok az asszonyok, akik ott álltak nagy tömegben, és az egész nép, amely Egyiptom földén, Pátroszban lakozott, mondván: Abban a dologban, ami végett szóltál nekünk az Úr nevében, nem hallgatunk rád, hanem csak azt cselekedszük, amit a mi szánkkal fogadtunk, hogy füstölő áldozatot viszünk az ég királynéjának, és néki italáldozattal áldozunk, miképpen cselekedtünk mi és a mi atyáink, királyaink, fejedelmeink Júda városaiban és Jeruzsálem utcáin, mert akkor beteltünk kenyérral, és jó dolgunk volt, semmi rosszat nem láttunk. De amióta nem áldozunk többé az ég királynéjának füstöléssel, és nem viszünk néki italáldozatot, mindenben szűkölködünk, s fegyver és éhség miatt emésztetünk. Ha mi az ég királynéjának füstölve áldozunk, és néki italáldozatot viszünk, vajon a mi férjeink híre nélkül csinálunk-e néki bélesek, hogy őt tiszteljük, és néki itali áldozatot vigyünk? Szólt azért Jeremiás az egész népnek, a férfiaknak és az asszonyoknak s az egész népnek, akik e szót felelték néki, mondván:

(...) Azért halljátok meg az Úr szavát mind, ti júdabeliek, akik Egyiptom földjén lakoztok: Íme, én az én nagy nevemre megesküdtem, azt mondja az Úr, hogy egyetlen júdabeli férfiú szája sem fogja az én nevemet kiejteni, mondván: Él az Úr Isten, egész Egyiptom földjén! Íme, én vigyázok rájuk, az ő kárukra és nem javukra, és megemésztetik Júdának minden férfia, akik Egyiptom földén vannak, fegyver miatt, éhség miatt, mígnem mind elfogynak. De akik a fegyvertől megszabadulnak, vissza-

térnek Egyiptom földjéről Júda földjére, szám szerint kevesen, és mind megtudják Júdának maradékai, akik bementek Egyiptom földjére, hogy ott tartózkodjanak: melyik szó teljesedik be, az enyém-e, vagy az övék?

.....

.....

.....

.....

Szinte felfoghatatlan megátalkodottság! Döbbenetes példája a sorozatos engedetlenség folytán a Szentlélek elleni bűn állapotába jutott emberek menthetetlenségének, gyógyíthatatlan vakságának. Mindazonáltal egy kis reménység is megcsillan a tragikus üzenetben. Egy számbelileg kicsiny maradék visszatér még Egyiptom földjéről, és tanúskodni fog a prófétai szó igazságáról. Ezek között lehetett Báruk is, Jeremiás hűséges, hívó társa és írnoka. Valószínűleg ő vitte el Júdába Jeremiás utolsó kijelentéseinek a kéziratát.

3

Milyen üzenetet küldött Isten Báruknak?

Jer 45. fej. | Az a szó, amelyet Jeremiás próféta szólt Báruknak, Néria fiának, mikor ő könyvbe írta e szokat Jeremiás szájából, Jójákimnak, Jósias, júdabeli király fiának negyedik esztendejében, mondván: Ezt mondja az Úr, Izráel Istene, tenéked, Báruk: Ezt mondottad: Jaj most nékem, mert az Úr az én bánatomra fájdalmat adott, elfáradtam fohászkodásomban, és nyugalmat nem találtam. Ezt mondd néki: Ezt mondja az Úr, íme, akiket

én felépítettem, elrontom, akiket beplántáltam, kiszaggatom, és pedig az egész földön. És te kívánsz magadnak nagyokat? Ne kívánj, mert íme, én veszedelmet bocsátok minden testre, ezt mondja az Úr, de a te lelkedet zsákmányul adom néked, minden helyen, ahová elmész.

.....

.....

.....

.....

Hogyan élte át Bárúk is a súlyos viszontagságokat? Hogyan jellemezte az Úr azt a zord történelmi időt, amely Bárúk számára olyan fájdalmas volt? Milyen tanácsot adott és milyen ígéretet tett Bárúknak?

Ez az üzenet még Jojákim király idején adatott Bárúknak. Élete végén értjük meg igazán, milyen jelentősége volt számára e bátorításnak. Egész küzdelmes életére erőt és reményt adott néki Isten szózata.

A történelem, az emberi bűn következményei befolyásolják, sőt meghatározzák sokszor az egyének életét is. Nincs nagyobb és fontosabb ígéret azonban a „lelkünk megtartásánál”. Ez a részlet: „minden helyen, ahová mégy”, azt a vigasztalást tartalmazta, hogy bárhová kényszerítik is a tragikus körülmények Bárúkot, Isten mindenütt vele lesz, Lelke bátorító, együttérző jelenlétével megőrzi lelkét, és elkészíti őt az üdvösségre.

Ellen G. White a következő sorokat írta egy Battle Creekben dolgozó főorvosnak, akinek súlyos megpróbáltatásokat kellett átélnie:

„Oly fáradhatatlanul dolgoztál az emberek szenvedésének enyhítéséért, hogy megfosztottad magadat az alvástól, elhanyagoltad az étkezéseket, alig jutott neked valami az élet örömeiből. Néha látszólag alig süt ösvényedre a Nap, csak hosszú, szünni nem akaró árnyék fekszik rajta... Bármit veszítesz idelent, határozd el, hogy elnyered az örök életedet. Soha ne csüggedj...! Nem marad el a jutalmad ebben az életben, de az eljövendőben sem!” (*Bizonyságtételek*, VIII. köt., 131. o.)

Báruk sorsa is hasonló volt, a neki küldött biztatás és ígéret is. Erőt meríthetett Jeremiás állhatatosságából is, aki hozzá képest még súlyosabb testi bántalmazásokat, ínséget és lelki fájdalmakat élt át.

4

Milyen jövendölést mondott az Úr Egyiptomról?

Jer 46,7–8.15.17.24–26 | Kicsoda ez, aki növekedik, mint a folyóvíz, és olyan, mint a megháborodott vizű folyamok? Egyiptom úgy növekedik, mint a folyóvíz, és mint a megháborodott vizű folyamok, mert ezt mondja: Felmegyek, ellepem a földet, elvesztem a várost és a benne lakókat.

(...) Miért verettek le erőseid? Nem állhattak meg, mert az Úr rettentette el őket.

(...) Ezt kiáltják akkor: A fáraó, Egyiptom királya, a háborúság királya, elhaladta a rendelt időt.

(...) Megszégyenül Egyiptom leánya, északi nép kezébe jut. Ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Istene: Íme, én megfenyítem Nó-Ammont, a fáraót, Egyiptomot és az ő isteneit, királyait, mind a fáraót, mind azokat, akik bíznak benne. Odaadom őket

az ő lelkük keresőinek kezébe, Nabukodonozornak, a babiloni királynak kezébe, és az ő szolgálainak kezébe, de azután úgy la-
koznak abban, mint azelőtt, azt mondja az Úr.

.....

.....

.....

Milyen alkalmas hasonlattal ábrázolja a jövődőlés Egyiptom elbizakodottságát? Kinek a keze lesz abban, hogy Egyiptom nem állhat meg Nabukodonozorral szemben? Mit értsünk azon, hogy Egyiptom királya „háborúság királya”, aki „elhaladta a rendelt időt”? Mit jelent az, hogy Isten „megfenyíti Egyiptom isteneit” is?

Júda is Egyiptomban bízott az élő Isten helyett. Ma is Isten előtti hűtlenség vétségét követi el az egyház, ha világi hatalomban bíz, ha erre épít az élő Isten helyett.

Mi hangzott el Moáb és Ézsau nemzetsége, Edom felől?

Jer 48,7–8.11.29–30.42; 49,10.15–16 | Mivelhogy bizodal-
mad vagyondban* és kincseidben volt, te is elvitetsz, Kámós**
fogságra megy papjaival, fejedelmeivel együtt. Rátör a pusztító
minden városra, egy város sem menekedik meg, elvész a völgy,
feldúlhatik a síkság, amint megmondta az Úr.

* Pontosított fordítás szerint.

** A moábiták főistenének neve.

(...) Nyugodtan élt Moáb gyermekségétől fogva, pihent az ő seprejében, edényből edénybe nem öntötték, fogságra sem ment, azért maradt meg az íze rajta, azért nem változott el szaga.

(...) Hallottuk Moáb kevélységét, igen kevély; az ő felfuvalkodását és kevélységét, kérkedését, és szívének elbizakodottságát. Én ismerem, azt mondja az Úr, szertelenkedését, fecsegése nem igaz, és nem igaz a cselekedete sem.

(...) Moáb elpusztul, úgy, hogy nem lesz nép többé, mert az Úr ellen felemelkedett.

(...) Bizony mézítelenné teszem Ézsaut, titkait kijelentem, és el nem rejtőzhetik, magva elpusztul, atyjafiai és szomszédai sem lesznek.

(...) Mert íme, kicsinnyé teszek téged a nemzetek között, és az emberek között utálatossá. Könnyelműséged csalt meg téged és szíved kevélysége, aki a sziklák hasadékaiban laksz, s elfoglaltad a halmok tetejét. Ha olyan magas helyre rakod is fészkedet, mint a saskeselyű, onnét is lerántalak téged, azt mondja az Úr.

.....

Milyen bűnök miatt mondta ki az Úr Moáb és Edom felett az ítéletet?

Ellen White érdekes megjegyzést fűz a 11. vershez:

„A Léleknek az emberi elmére gyakorolt befolyása az isteni rendhez igazítja azt. A Lélek azonban nem dolgozik és nem érvényesíti hatalmát az ember együttműködé-

se nélkül, illetve az ellenálló akarattal szemben. Az ember visszautasíthatja azt, hogy meghallgassa Isten tanácsait és intéseit. Választhat úgy, hogy inkább a saját kezébe veszi magatartása formálását, de ha ezt teszi, nem lesz tisztességre való edény. Moábhhoz hasonlóan elzárkózhat az ember a változásoktól, attól, hogy »edényből edénybe öntsék«, ez esetben azonban megmarad a »szaga«. Visszautasíthatja jelleme hibás vonásainak korrigálását, noha Isten világosan rámutat feladatára, kiváltságaira és alkalmaira, valamint az előnyökre, amelyeket megszerezhet. De túl sok nehézséggel jár szakítani a régi eljárásokkal, megváltoztatni az eszméket és a módszereket. »Nem változik el a szaga.« Ragaszkodik hibáihoz, s ezáltal alkalmatlan a szent szolgálatra. Nem hajlandó az önvizsgálatra, nem hajlandó közel menni a világosságához, amely tiszta, éles fényvel sugározna rá.» (10. levél, 1897)

Az Edom elleni jövendölés nagy időt átfogó voltát mutatja, hogy a prófécia idézett részlete a híres nabateus főváros, Petra rómaiak általi elpusztításakor teljesedett be végérvényesen:

„Edomban, a mai Jordánia területén hosszú ideig tartó hatalmi őr keletkezett. Miközben a babilóniai fogság alatt és után Júda mélyponton volt, hagyományos ellenségei kezdték elfoglalni délen fekvő területeit, ahol idumeus néven váltak ismertté... Edomi székhelyüket talán erőszakkal átvették a nabateusoknak nevezett életerős sivatagi arabok, akik hozzáfogtak a Bibliában... Petra néven ismert település, a világ egyik legszebb és legizgalmasabb városa felépítéséhez... Petra szó szerint lélegzetelállító... A város a Vádi Arabára néző hegyek hatalmas gyűrődései közé bezárva fekszik, mintegy félúton a Holt-tenger és az Akabai-öböl között... Templomok, sírépítmények, villák, egy egész

város a sziklába vágva, mely elég nagy volt ahhoz, hogy befogadjon 30 ezer lakost, a valaha is élt legkifinomultabb barlanglakókat. Petrában, fővárosukban a nabateusok rendkívül meggazdagodtak abból a kereskedelemből, amely a »Királyi úton« haladt a hellenisztikus városok piacai felé, nyereségüket pedig nem téglába és vakolatba, hanem sziklák faragásába fektették be... Fővárosukból a nabateusok messze terjedő gazdasági hatalmat építettek ki. A korszak politikai és katonai villongásai között mindenféle támadás ellen makacsul védték függetlenségüket. Végül azonban elbuktak az ókori világ leghatalmasabb és legkiterjedtebb hatalma, a Római Birodalom ellenében.” (Magnus Magnusson: *Ásóval a Biblia nyomában*, Gondolat Kiadó, Bp., 1985, 222–225. o.)

6

Milyen jóvendölést közölt Jeremiás Babilon bukásáról?

Jer 50,1–4.18–20.38–39 | Az a szó, amelyet szólt az Úr Babilon felől, a káldeusok földje felől, Jeremiás próféta által. Hirdessétek a nemzetek között, hallassátok, emeljétek fel a zászlót... Bevéteztet Babilon, megszégyenült Bél, letöretett Merodák, megszégyenültek faragott képei, letörettek bálványai. Mert északról nép jön fel ellene, pusztává teszi földjét, és nem lesz, aki lakozzék benne, embertől fogva a baromig elfutnak, elmennek. Azokban a napokban és abban az időben, azt mondja az Úr, eljönnek Izráel fiai, ők és Júda fiai együtt, sírva jönnek, mennek és keresik az Urat, az ő Istenüket.

(...) Azért ezt mondja a Seregek Ura, Izráel Istene: Íme, én megfenyíttem a babilóniai királyt, az ő földjét, miként megfenyítettem az asszíriai királyt. És visszaviszem Izráelt az ő lakhelyére, Básánban legel és a Kármelen, az Efraim hegyén és Gi-

leádban megeleégszik az ő lelke. Azokban a napokban és abban az időben, azt mondja az Úr, kerestetik Izráel bűne, de nem lesz, Júda vétkei, de nem találatnak, mert kegyelmes leszek azokhoz, akiket meghagyok.

(...) Szárazság lesz az ő vizein, és kiszáradnak, mert bálványok földje az, faragott képekkel dicsekednek. Azért sakálok lakoznak ott baglyokkal, és struccmadár fiai lakoznak benne, soha többé nem lakják, nem lesznek lakosai nemzedékről nemzedékre.

A „Bél” istennév jelentése: „úr”. Főistenüket, Mardukot (itt: „Merodák”) nevezték így. Miként szött bele ezekben az ítélethirdető jóvendölésekbe is népének szóló kegyelmes ígéretek Isten? (Babilon összeomlása egyben a fogoly zsidó nép szabadulása is.) Hogyan határozta meg Isten az égtájat is, amely felől a Babilont megdöntő seregek érkeznek? Hogyan utalt a város elestének mi-kéntjére? Hogyan teljesedett be az, hogy a város örökre pusztaság marad?

A perzsa Círusz, aki bevette a várost, elvezette az Eufráteszt, és annak száraz medrében vonult be a városba. Xenophón, a görög történetíró így ír erről:

„Letáborozás után Kürosz [Círusz] összehívatta a parancsnokokat, és így szólt hozzájuk:

– Harcostársaim, körüljártuk a várost. Én magam részéről elképzelhetetlennek tartom, miként lehetne ezeket az erős és magas falakat ostrommal bevenni. (...)

Khrüszantasz [hadvezér] így szólt:

– De hát ez a folyó nem a város kellős közepén folyik keresztül, több mint kétstadionnyi szélességben?

– Így van bizony – szólt közbe Gobriüasz [hadvezér] –, csak-hogy nagyon mély, és még akkor is elnyelne, ha valaki a vállára venne. Úgyhogy ez a folyó jobban erősíti a várost, mint maguk a falak. (...)

Felosztották az ostromgyűrűt a fal körül, annyi távolságot hagyva a folyótól, amennyi az óriási tornyok alapzata számára szükséges, és innen is, onnan is hatalmas árkot ástak a falak köré... Aztán először is tornyokat emeltek a folyóparton. Alapvázukat nem kisebb, mint száz láb hosszúságú pálmatorzsekből rakták le... Ha kilépne is a folyó az árokba, a tornyokat ne sodorja el... Míg ezek így dolgoztak, a falakon belül csak nevettek az ostromot, hiszen több mint húsz évre való élelemmel rendelkeztek.

Eközben elkészültek az árkok. Kürosz megtudta, hogy Babülónban ünnepet ülnek, és hogy ivással, vigadozással töltik majd az egész éjjelt. Erre még aznap éjjel nagy csomó munkással átvágta a csatornát és a folyót elválasztó töltést. Ennek következtében a víz nyomban kilépett az árokba, és a várost át-szelő folyómeder járhatóvá lett. Ezután megparancsolta a perzsa gyalogság és lovasság ezredeseinek, sorakoztassák fel ezredeiket kettős oszlopban, és jöjjenek hozzá, a többi szövetséges pedig csatlakozzon mögéjük, az eddigi rendben.

Így is történt. Kürosz felszólította segédtsíztjeit, ereszkedjenek le a folyó medrébe, lovakkal is, gyalogosan is, és nézzék meg, járható-e. Miután jelentették, hogy járható, összehívatta a gyalogosok és lovasok parancsnokait, és a következőket mondta:

– Barátaim, a folyó szabaddá tette előttünk az utat a városba. Vonuljunk be bátran, félelem nélkül... Most, amikor rájuk

törünk, sokan aludni fognak, sokan pedig részegek lesznek, és senki nem áll csatarendben. Amikor meg észreveszik, hogy már benn vagyunk, az ijedtségtől még használhatatlanabbak lesznek, mint most.” (*Kürosz nevelkedése*, Bp., 1979, 244–246. o.)

Az a prófécia is teljeseedett, hogy Babilon örökre pusztaság marad:

„Babilon a perzsa királyok kezébe került, 331-ben a macedón Nagy Sándor lépett a nyomukba. Sándor nagyarányú építkezéseket tervezett a városban. Még a nagy tornyot is helyre akarta állítani, amely időközben – a nemtörődomség következtében – egyre inkább dűledezett, mivel a perzsáknak mit sem jelentettek Babilon istenei. Tervei azonban sohasem valósultak meg. A babiloni nagy palotában halt meg, s korai halála világhódítói törekvéseinek is véget vetett. A világ hajdani legnagyobb városa ezután lassanként elnéptelenedett, romba dőlt. Ma nem más, mint óriási rommező, amelyen egy pár arab falu terpeszkedik.” (Siegfried Oertwig: *Elsüllyedt városok*, Gondolat, Bp., 1966, 39. o.)

Honnét idézi Jelenések könyve az „elesett Babilon” szózatot és a „fussatok ki belőle, én népem” felhívást a végidő Babilonjával kapcsolatban? Hogyan hangzott az eredeti ószövetségi idézet, a Jeremiás által közölt prófécia a maga teljes szövegösszefüggésében?

Jer 51,6–10.45.59–64 | Fussatok ki Babilonból, ki-ki mentse meg az ő lelkét, ne vesszettek el gonoszságáért, mert az Úr igazságszolgáltatásának *** ideje ez, megfizet néki érdem szerint.

*** Pontosított fordítás szerint.

Aranypohár volt Babilon az Úr kezében, amely megrészegítette ez egész földet, nemzetek ittak borából, azért bolondultak meg a nemzetek. Hamar elesett Babilon és összeomlott, jajgasatok felette, kössétek be balzsammal sebet, hátha meggyógyul! Gyógyítottuk Babilont, de nem gyógyult meg. Hagyjátok el, és menjünk ki-kí a maga földjére, mert az éíg hatott ítélete, felemelkedett a felhőkíg. Kihozta az Úr a mí igazságunkat, jertek, beszéljük meg Sionban az Úrnak, a mí Istenünknek dolgát!

(..) Jöjjetek kí belöle, oh én népem, és kí-kí szabadítsa meg lelkét az Úr haragjának tüztétől!

(..) Ez a szó, amellyel Jeremiás próféta utasította Seráját, Néria fiát, aki a Mahásiás fia volt, amikor ő Babilonba ment Sedékiással, Júda királyával, királyságának negyedik esztendejében. (Serája pedig szállásmester volt.) Megírta Jeremiás egy könyvben mindazt a veszedelmet, amely Babilont fogja érni, mindezeket a beszédekét, amelyek megírattak Babilon felől. Mondta Jeremiás Serájának: Amikor Babilonba jutsz, látod [azt a földet], elolvasod mind e szókat. Ezt mondjad: Uram, te szóltál e hely ellen, hogy elveszíted ezt annyira, hogy lakó ne legyen benne embertől baromíg, hanem örökkévaló pusztaság legyen. Mikor e könyv olvasását elvégzed, köss rá követ, és hajítsd be az Eufrátesz közepébe. Ezt mondd: Így merül el Babilon, és meg nem menekül a veszedelemtől, amelyet hozok reá, akár mint fáradjanak.

(Vö.) **Jel 14,8; 18,4–5.20–21** | Más angyal követte azt, mondván: Elesett, elesett**** Babilon, a nagy város, mert paráznságának haragborából adott inni minden népnek!*****

(..) Hallottam más szózatot a mennyből, amely ezt mondta:

**** Pontosított fordítás szerint.

***** Pontosított fordítás szerint.

Fussatok ki belőle, én népem, hogy ne legyetek részesek bűneiben, és ne kapjatok csapásaiból! Mert bűnei az égig hatottak, megemlékezett Isten gonoszságairól.

(...) Örülj rajta, menny, ti szent apostolok és próféták, mert Isten büntette meg őt érettetek való büntetéssel. Egy erős angyal egy nagy, malomkőhöz hasonló követ felvett és a tengerbe vetette, ezt mondván: Ily módon, nagy sebességgel vettetik el Babilon, ama nagy város, és többé meg nem találhatóik.

.....

.....

.....

.....

Babilon virágzása idején, hatalma tetőpontján hirdette meg Jeremiás ezeket a jövendöléseket. Ismertetni kellett a foglyokkal is, egy hatásos jelképes cselekedet kíséretében. Azt is kijelentette az Úr korábban, hogy Nabukodonozor unokájáig bezárólag fog fennállni a babilóniai birodalom (Jer 27,7; Belsazar Nabukodonozor unokája volt). Milyen csodálatos lehetett hallani, s azután látni és megérni mindezek beteljesedését! (Ez volt például Dániel kiváltsága is élete sok küzdelme és megpróbáltatása után.) Mennyire okunk van meghajtani fejünket az egyedül bölcs és hatalmas Isten előtt, látva kijelentéseinek pontos beteljesedését!

Szükségünk van erre a bizonyásra, amikor látjuk a modern „Babilon” naggyá növekedését. Véssük az emlékezetünkbe ezeket a kijelentéseket és a tényt, hogy e jövendölések egyszer már beteljesedtek. Ezért ne féljünk „Babilon” hatalmától a vég idején sem, hanem emlékezzünk az „elhajított malomkőre”!

Babilon „*arany pohár volt az Úr kezében*”. Mit jelent ez? Babilon először Isten eszköze volt, Nabukodonozor az egy igaz Isten tanúságtevője lett megtérése után. De hogy elfajult Babilon Belszár idejére! A népek megrontójává lett. Az arany pohár megtelt „*utálatosságokkal és az ő paráznasága tisztátalanságával*” (vö. Jel 17,4). „*Hamar elesett*” Babilon, és „*nem volt gyógyítható*”. Vonatkoztatható ez a végidő Babilonjára is?

13. tanulmány – december 26.

Jeremiás siralmai

(Olvassuk el a teljes könyvet!)

„A próféta a Siralmak könyvében mondja el fájdalmát azok romlottsága miatt, akiknek a világ világosságává kellett volna lenniük; fájdalmát, látva Sion és a Babilonba vitt fogoly nép sorsát. Írásban állított emléket annak, hogy milyen oktalan dolog Isten tanácsa helyett emberek bölcsességét elfogadni. A romok között is el tudta mondani: »Az Úr kegyelmessége az, hogy még nincsen végünk.« Tökéletesen hitte, hogy Isten örök szándéka ez: rendet teremteni a zűrzavarból, s kinyilatkoztatni a föld népeinek és az egész világegyetemnek, hogy Ő igazságos és szerető Isten. Hite készítette arra, hogy bizalommal esedezzek azokért, akik talán elfordulva gonoszságuktól, az igaz útra térnek.”
(Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 286. o.)

*Hogyan összegzi tömören Jeremiás próféta Jeruzsálem és népe tragédiáját, megjelölve annak okát is? Hogyan tett bűnvallo-
mást a próféta népe helyett?*

1

JSir 1,1–2.5.8.12.18.20 | Jaj! de árván ül a nagy népű város!
Olyanná lett, mint az özvegyasszony! Nagy volt a nemzetek

között, a tartományok közt fejedelemisszony, robotossá lett! Sírván sír éjjelente, s könny borítja orcáját! Senki sincs, aki vigasztalná azok közül, akik szerették, mind megcsalták barátai, ellenségeivé lettek.

(...) Elnyomói főkké lettek, ellenségei boldogok!

(...) Bizony az Úr verte meg őt sok bűne miatt, gyermekei rabságra mentek az elnyomó előtt.

(...) Vétkezvén vétkezett Jeruzsálem, azért lett csúfsággá, minden tisztelője megvetette, mert látták mezítelenségét, ő maga pedig sóhajtozik és elfordul.

(...) Mindnyájatokat kérlek, ti járókelők, tekintsétek meg és lássátok meg, ha van-e oly bánat, mint az én bánatom, amely engem ért, amellyel engem sújtott az Úr az ő búsult haragjának napján!

(...) Igaz ő, az Úr, mert az ő szava ellen rugódoztam!

(...) Lásd meg, Uram, hogy szorongattatom, belső részeim megháborodtak, elfordult bennem szívem, mert bizony pártot ütöttem.

.....

.....

.....

.....

Bárcsak megérett volna ez a bűnvallomás a nép szívében is! Jeremiás szólt így a nevükben, ahogyan nekik kellett volna szólniuk. De ez az idő sajnos még nem jött el. Ezékiel próféta lelki viaskodása a Babilóniába hurcoltakkal és Jeremiás küzdelme az Egyiptomba menekült maradékkal tanúsítja, hogy a többség távol volt még ekkor az igazi bűnbánattól, az Istenhez folyamo-

dás alázatától. Jeremiás, szeretettel küzdve értük, még ekkor is szerette volna szinte beléjük plántálni a helyes gondolatokat és lelkületet.

Milyen drámai erővel szólt a próféta arról, hogy Isten ezúttal úgy lépett fel népe ellen, mint egy kemény, elszánt ellenség, és miben jelöli meg ennek okát?

2

JSir 2,2–6.14 | Elnyelte az Úr, nem kímélte Jákobnak minden hajlékát, letörte haragjában Júda leányának erősségeit, a földre terítette, megfertőztette az országot és fejedelmeit. Felgerjedt haragjában letördelte Izráel minden szarvát, hátravonta jobb kezét az ellenség elöl, Jákob ellen pedig mint lángoló tűz emésztett körös-körül. Feszítette kezívét, mint valami ellenség, kinyújtotta jobb kezét, mint támadó, és megölt mindent, ami a szemnek kívánatos, Sion leányának sátorában, mint tüzet öntötte ki búsulását. Olyan volt az Úr, mint valami ellenség, elnyelte Izráelt, elnyelte minden palotáját, elrontotta erősségeit, és megsokasította Júda leányának a bűjét, baját. Eltaposta sátorát, mint valami kertet, lerombolta gyülekezése helyét, elfeledtette az Úr Sionon az ünnepet és szombatot, megutált haragja hevében királyt és papot.

(...) A te prófétáid hazugságot és bolondságot hirdettek néked, nem fedték fel álnokságodat, hogy elfordították volna fogságodat, hanem láttak tenéked hazug és tévelyítő prófétálásokat.

.....

.....

.....

Isten maga idézi elő a nyomorúságot az ilyen történelmi ítélet idején, avagy védelmét vonja meg, és ráengedi a pusztító ellenséget népére?

3

Hogyan tesz vallomást a próféta arról, hogy mély megrendülést és csüggedést élt át ő maga is a város pusztulásakor, amelyből csak hit által emelkedhetett ki?

JSir 3,1.17–18.20–23 | Én vagyok az az ember, aki nyomorúságot látott az ő haragjának vesseje miatt.

(...) Kizártad lelkem a békességből, elfeledkeztem a jóról. Ezt mondtam: Elveszett erőm és reménységem az Úrban.

(...) Vissza-visszaemlékezik, és megalázódik bennem az én lelkem. Ezt veszem szívemre, azért bízom. Az Úr kegyelmessége az, hogy még nincsen végünk, mivel nem fogyatkozik el az ő irgalmassága! Minden reggel meg-megújul, nagy a te hűséged!

Hol van a fordulópont ezen a szakaszon belül, ahol a próféta kiemelkedik a kétségbeesés sötétségéből? Hogyan dolgozta fel magában, hitben a történeteket? Milyennek látta most már Isten magatartását és eljárását, helyesen mérlegelve a történeteket?

Nem kellene-e nekünk is Jeremiás siralmainak erre a részletére emlékeznünk, amikor – helytelenül – szabadon engedjük kesergő érzelmeinket? Nem lenne-e igazságosabb, ha a panasz és a keserű kifakadások helyét a hálás emlékezés, az Isten hűségében való bizakodás foglalná el?

„Amikor Izráel népe Mára keserű vizéhez érkezett a pusztában, Mózes az Úrhoz kiáltott. Arra hívta fel a figyelmüket, ami a közelükben volt. Mózes vett egy ágat a bokorról, amelyet Isten mutatott, ezt kellett beledobni a forrásba, hogy vizét édessé, tisztává tegye. A nép ivott a vízből, és felüdült. Krisztus minden próbában segítséget nyújt nekünk, ha keressük Őt. Megnyitja a szemünket, hogy észrevegyük a gyógyulás ígérését. A Szentlélek megtanít bennünket arra, hogyan fogadjunk be minden áldást, amely a bánat ellenszere lesz. Minden keserű italhoz fogunk találni egy gyógyító ágat. (...)

Bármilyen is a helyzetünk, ha az Úr igéjének cselekvői vagyunk, van vezetőnk, aki irányítja lépéseinket. Bármilyen szomorúság vagy veszteség ér, van együttérző Barátunk. Ha tudatlanságunkban ballépést követünk el, Megváltónk nem hagy el bennünket.

(...) Az Isten városa felé vezető úton nincsenek olyan nehézségek, amelyeket ne győzhetnének le azok, akik Őbenne bíznak. Nincsenek olyan veszélyek, amelyekből ki ne menekülhetnének.” (Ellen G. White: *Boldog élet*, Minden békesség forrása c. fejelet)

Milyen hitbéli megfontolások foglalkoztatták a prófétát, amelyek Isten iránti teljes megbékélésre vezették őt?

4

JSir 3,24–26.32–33.38–42 | Az Úr az én örökségem, mondja az én lelkem, azért benne bízom. Jó az Úr azoknak, akik várják őt, a léleknek, amely keresi őt. Jó várni és megadással lenni az Úr szabadításáig!

(...) Ha megszorít, meg is vigasztal kegyelmességének

gazdagsága szerint. Mert nem szíve szerint veri és szomorítja meg az embernek fiát.

(...) A Magasságos szájából nem jön ki gonosz és jó. Mit zúgolódik az élő ember? Ki-ki a maga bűneiért bűnhődik. Tudakozzuk a mi útjainkat, vizsgáljuk meg, és térjünk az Úrhoz. Emeljük fel szívünket, kezünkkel együtt Istenhez az égben. Mi voltunk gonoszok és pártütők, azért nem bocsátottál meg.

.....

.....

.....

„Az a súlyos csapás, mely látszólag tönkreteszi boldogságunkat, Isten eszköze lehet arra, hogy tekintetünket a menny felé irányítsa... Az élet megpróbáltatásainak rendeltetése, hogy eltávolítson a jellemünkből minden tisztátalanságot és durvaságot. A faragás, a csiszolás, a simítás és a fényezés mindig fájdalmas. Oly nehéz kicsiszolni a jellemünket, mint a durva követ, de ezzel válik alkalmassá arra, hogy elfoglalja helyét a mennyei templomban. Haszontalan anyagra nem fordít az Úr alapos és gondos munkát. Csak a legbecsesebb köveket csiszolja, hogy a hely fenéségéhez méltóvá tegye őket. (...)

Mennyei Atyánk szemmel tartja gondok alatt roskadozó gyermekeit... Ha baj és bánat tör ránk, gyakran... azt hisszük, hogy az ellenség zúdítja ránk ezeket, s addig küzdünk ellenük a homályban, míg erőnk teljesen elhagy, és sem vigaszt, sem enyhülést nem találunk. (...)

Meg kell tanulnunk, hogy a szenvedések jótétemények... »Íme, boldog ember az, akit Isten megdorgál...!

Mert ő megsebez, de be is kötöz. Összezúz, de kezei meg is gyógyítanak. Hat bajodból megszabadít, és a hetedikben sem illet a veszedelem téged.« (Jób 5,17–19)” (Ellen G. White: *Gondolatok a hegyi beszédről*, Kik a boldogok c. fej.)

Milyen mély volt mindazonáltal a próféta gyásza és fájdalma népe pusztulása miatt? Hogyan könyörgött Istenhez le-sújtottságában?

5

JSir 3,48–50.54–58 | Vízpatakok folynak alá szememből népem leányának romlása miatt. Szemem csörgedez, és nem szűnik meg, nincs pihenése, míg ránk nem tekint és meg nem lát az Úr az égből.

(...) Felüláradtak a vizek az én fejem felett, mondtam: Kivágtam! Segítségül hívtam nevedet, ó, Uram, a legelső veremből. Hallottad az én szómat, ne rejtsd el füledet sóhajtásom és kiáltásom elől! Közölegj hozzám, amikor segítségül hívlak téged, mondd: Ne félj! Pereld meg, Uram, lelkemnek perét, váltsd meg életemet!

.....

.....

.....

Különösen megindító az 57. versben foglalt könyörgés. Fontos igazságot tartalmaz az 58. vers is. Az Úr akkor tud kimenteni bennünket a bűneink következtében ránk szakadó nyomorúságból, ha megvédelmezhet Sátán vádjaival szemben. Ezt pedig

csak akkor teheti meg, ha mi igaz bűnbánatra jutunk, és kegyelméért folyamodunk, hogy megbocsásson, és tiszta szívet teremtsen bennünk. Ekkor igaznak nyilváníthat minket hit által, „leperelheti lelkünknek perét” mint a mi Megváltónk, Szószólónk és Kezesünk.

6 *Hogyan vázolja a próféta a gyászének utolsó részében ismét Jeruzsálem és Júda népe nyomorúságát az ostrom idején, valamint a fogságba vitel során? Milyen imádságos kérés zárja le a költeményt?*

JSir 4,4–6.8–9.12–13.17; 5,5.13.19–21 | A csecsemő nyelve az ínyéhez tapadt a szomjúság miatt, a kisdedek kenyeret kértek, és nem volt, aki nyújtott volna nekik. Akik pompás ételeket ettek, elpusztultak az utcákon, akik bíborban neveltettek, a szemétdombot ölelgetik. Bizony nagyobb az én népem leányának bűnhődése Sodoma bűnhődésénél, amely elsüllyedt egy pillanat alatt, noha kézzel sem ütöttek felé.

(...) Feketébb ábrázatuk a koromnál, nem ismerik meg őket az utcákon, bőrük csontjukhoz ragadt, elszáradt, mint a fa. Jobban jártak, akik fegyverrel ölettek meg, mint akik éhen veszték el, mert azok átveretve múltak ki, ezek pedig a mező termésének hiánya miatt.

(...) Nem hitték a föld királyai, sem a föld kerekiségének lakosai, hogy szorongató és ellenség vonuljon be Jeruzsálem kapuin. Prófétáinak bűne, papjainak vétke miatt van ez, akik az igazak vérét ontották abban.

(...) Még mikor megvoltunk, elepedve néztek szemeink a hiábavaló segítség után, esengve várahoztunk oly népre, amely nem szabadított meg.

(...) Nyakunknál fogva hajtatunk, elfáradtunk, nincsen nyugtunk.

(...) Az ifjak a kézi malmot hordozzák, és a gyermekek a fahordásban botlanak el.

(...) Te, Uram, örökké megmaradsz, királyi széked nemzedékről nemzedékre! Miért feledkezel el örökre rólunk? Miért hagysz el minket hosszú időre? Téríts vissza, Uram, magadhoz, és visszatérünk, újítsd meg napjainkat, mint régen.

.....
.....
.....

A nyomorúság milyen képeit sorakoztatja fel a próféta? Hogyan jelöli meg ismét az okokat, amiért ez a végzet a városra szakadt? Hogyan hatottak a pogány környezetre a várossal történt események? Miben látja a megoldást, mit kér Istentől?

Mély együttérzéssel szól a próféta népe szenvedéséről. Egy pillanatra sem kap hangot a költeményben a „miért nem hallgattatok rám, most aztán megláttátok”. Nyilván azért, mert a próféta lelkében nem találtak helyet az ilyen gondolatok vagy érzések. Siratta Jeruzsálemet, mint ahogyan később Jézus is tette (lásd Lk 19. fejezetében). Siratta a várost, amely megvetette üzeneteit, szerető kérleléseit, és gonoszul bánt vele hála helyett. Isten „bánkódik a gonosz miatt is” (Jóel 2,13), mert az Ő szeretete „soha el nem fogy” (1Kor 13,8), és igaz követőinek a lelkülete is mindenkor ilyen.

Példaként említhetjük, hogy miként reagált Ellen White is a Review and Herald kiadóhivatal 1902. december 30-án történt

leégésére (előzőleg több figyelmeztetést küldött a kiadó vezetőinek, amit semmibe vettek):

„Ma kaptam levelet Daniells testvértől, a Review and Herald kiadóját elpusztító tűzről. Nagyon elszomorít, ha a mű nagy veszteségére gondolok. Tudom, nehéz időszak ez a vezető testvéreknek és a kiadó alkalmazottainak. Ami titeket, az engem is lesújt. (...) Ma reggel buzgón imádkoztam, hogy vezesse az Úr a Review and Herald kiadó-jában dolgozó összes testvért arra, hogy szorgalmasan kutassák, hol is vették semmibe Isten sok üzenetét. Az emberek emelhetnek a lehető leggondosabban szerkesztett, tűzbiztos épületeket, de Isten kezének egyetlen érintése, a mennyből jövő egyetlen szikra elsöpri minden menedékünket. Amitől tartottam, bekövetkezett: megjött a kiadó-épület leégésének híre. S most csak annyit mondhatok: sajnálom, oly igen sajnálom, hogy be kellett következnie e csapásnak. (...) Egyetlen évben legnagyobb intézményeink közül kettőt emésztettek meg a lángok. Ez utóbbi súlyos szerencsétlenség híre mély gyászba borított minket, de az Úr engedte meg, s nem lenne szabad panaszkodnunk, hanem inkább megtanulnunk, amire az Úr tanítani akar. (...) Dicsérjük az Urat, amiért becses előtte gyermekeinek élete. Elpusztíthatta volna engedetlenségükben és önteltségükben az alkalmazottakat. De mégsem tette! Így szólt: Még egy lehetőséget adok nekik. (...) Megpróbálom őket tűzzel, hogy lássam: megtanulják-e, amire tanítani kívánom őket.” (*Bizonyságtételek*, VIII. köt., 97–102. o.)

Záró gondolatok

Jeremiás kesergése és megvigasztalódása

Jeremiás próféta negyven évig küzdött népéért. Anatóból származó, falusi fiatal volt, amikor felkerült Jeruzsálembe, az ország fővárosába, ahol i. e. 626-ban kezdte el a népért végzett szolgálatát. Jeruzsálem első ostromáig húsz éven át hirdette Isten ígését, és kérlelte a népet. Nem hallgattak rá. A főváros elesett, az első fogolycsapatokat Babilóniába hurcolták, köztük Dánielt és három társát is. Jeremiás 605 után is tovább folytatta küzdelmét. Ismét csak eredménytelenség lett a következménye. 597-ben újra elesett Júda fővárosa, és immár a második fogolycsapatot vitték Babilóniába, köztük mesterembereket is. Jeremiás tovább folytatta munkáját Sedékiás király kormányzása alatt is. 586-ban ostromolták harmadszor a káldeusok Jeruzsálemet: ekkor rombolták le a templomot, és további foglyokat hurcoltak el. Az ország egyharmada fogságba került, egyharmada életét vesztette, egyharmada maradt a szülőföldön. Az utóbbiak, félve a káldeusok bosszújától (az általuk meghatalmazott helytartó ugyanis merénylet áldozata lett), Egyiptomba menekültek, és magukkal hurcolták Jeremiást is (Jer 43,5–6).

Negyven évig szolgálta az Urat (626-tól 586-ig). Isten arra kérte őt, hogy ne alapítson családot, mivel veszedelem, tragédia jön az országra (Jer 16. fej.). Ez is jellé vált a júdabeliek számára. Jeremiásnak csupán egy hűséges íródeákja volt, Báruk, aki mindenüvé követte, és próféciait följegyezte. Jeremiás foglalta össze Királyok két könyvében a zsidó nép történelmének egy

hosszú szakaszát, és ő írta saját könyve mellett a Siralmak könyvét is. Három irata található tehát Bibliánkban.

Gondolataival mindig az Urat kereste. Számtalanszor fordult Teremtőjéhez. Ezek közül a 15. fejezet 15–21. verse különösen megrendítő.

Amikor Istenhez fordult, Jeremiás szíve telve volt köszönettel és hálával, mert méltatlan és mostoha sorsa ellenére óriási kiváltságot mondhatott magáénak: hallhatta Isten beszédét. *„Ha szavaidat hallattad, én élveztem azokat; a te szavaid örömmre váltak nékem, és szívem vigasságára; mert a te nevedről neveztetem, ó Uram, Seregek Istene!”* (Jer 15,16) Egyrészt a korábbi ószövetségi könyvekből ismerhette meg Isten beszédét, másrészt úgy, hogy feldolgozta Izráel történetét, harmadrészt pedig úgy, hogy konkrét üzeneteket bízott rá az Úr, amelyeket ő továbbított Júda népének.

Hasonlóképpen vallott Isten szava értékéről évszázadokkal korábban Jób is, amikor azt mondta, hogy *„szájának beszédét többre becsültem, mint életem táplálékát”* (Jób 23,12). Ugyanez lesz majd az emmausi tanítványok tapasztalata is, akik *„szívük gerjedezéséről”* beszéltek, amikor Jézus magyarázta nekik az Írásokat (Lk 24,32). Isten beszéde mindenkit fölemel, aki időt szakít rá, hogy rá figyeljen.

Nélkülözhetetlen számunkra a hétköznapi életben, hogy elcsendesedjünk, és felidézzük a bibliai kijelentéseket, hogy úgy nyúljunk az egyes bibliai könyvekhez, úgy vágyakozzunk Isten jelenlétébe kerülni, mint a szarvas a folyóvizetekhez, vagy mint a szomjúhozó ember a kiszáradt és elepedt földön keresi enyhülését, ahogy a 42. és 63. zsoltárok mondják.

Jeremiás életét ez tartotta fenn: az Istennel való folyamatos kapcsolat, a párbeszéd Vele. A próféta elmondja, hogy teljesen elszigetelődött: *„a nevetgélők gyülekezete”* kirekesztette őt. Nem

ujjongott a vakmerő emberi terveknek. „Egyedül ültem, és bosszúsággal töltöttél el engem” – írja. Fájdalma szüntelenné, állandóvá lett, elmondhatta ő is a zsoltárossal, hogy „holteleven vagyok ifjúságomtól fogva”, már a személyem is szemet szúr azoknak, akik Isten útját nem kedvelik. Amint ismét csak a zsoltáros mondja: „Mihelyt megszólalok, viadalra készek.” Jeremiás tehát őszintén kiöntötte szívét Isten előtt.

Isten válasza három részre tagolódott a 19. vers szerint.

Először is megtérésre szólította fel prófétáját. Mindennapos megtérésre. „Ha megtérsz, én is visszatéritelek téged, előttem állasz.” Az Istenhez való megtérés kétszeres erőt ad. Egyrészt Isten ezáltal „megmohat bennünket”, rendet teremthet bensőnkben, másrészt azonban újult erőt ad, hogy másokat keressünk, hogy másokon segítsünk. Óriási erő, hogy Isten előtt állhatunk.

„Ha elválasztod a jót a hitványtól, olyanná leszel, mint az én szájam” – ígérte Isten. Az emberi élet alapvető kötelessége a mindennapokban, hogy a jót és a hitványt elválasszuk, különbséget tegyünk az igaz és a hamis között. Sokan azonban nem veszik észre, nem teljesítik ezt az elemi kötelességet. Hagyják, hogy összevegyüljön gondolkodásukban a jó és a rossz, nemtörődömséget tanúsítanak, amikor ki kellene állni a jó mellett, és határozott nemet kellene mondani a rosszra. Ezért nem lehetnek az emberek előtt olyanok, mint „az Isten szája”. Pedig Pál apostol is arra kérte a korinthusbelieket II. levele 5. fejezetében, hogy ha Krisztus szeretete szorongatja őket, akkor induljanak el, hogy emberek előtt bizonyosságot tegyenek, és akkor úgy kell szólniuk, mintha Isten szólna általuk.

A legvégső, a harmadik tanítás a leghatározottabb és leg súlyosabb: „Ők térjenek meg tehozzád, de te ne térj öhozzájuk!” Az igazság követése nem mennyiség vagy számszerűség kérdése. Az emberi világban kétségkívül nyomasztó súlya van annak,

ha az óriási többség az egyik oldalon áll, és csak egy vagy legfőljebb egy-két ember áll a másikon. Ez utóbbiak azonban soha nem kaptak felhatalmazást Istentől arra, hogy szemük vagy megromlott természetük vágyát követve álljanak át arra az oldalra, ahol seregek tartózkodnak. Jeremiásnak is végig kellett küzdenie a kívülről talán rettenetesnek látszó szolgálatát. Isten azonban, aki mellette állt, egymagában is több az egész világnál. Valóra is váltotta ígéretét, amit az ifjú és érzékeny prófétának mondott: *„Vasozloppá és ércbástyává tette őt, hadakoztak ellene, de le nem győzhették.”*

Reisinger János

OKTÓBER • *Igék minden napra*

1.	csütörtök	1Tim 2,5	
2.	péntek	Zsid 4,14	Napnyugta: 18.23
3.	szombat	Zsid 2,9–10	
4.	vasárnap	Jn 12,32	
5.	hétfő	Rm 5,11	
6.	kedd	Jn 10,10	
7.	szerda	Zsid 9,11–12	
8.	csütörtök	Jel 8,3–4	
9.	péntek	Mt 11,29	Napnyugta: 18.08
10.	szombat	Zsid 1,8–9	
11.	vasárnap	Zsid 2,14	
12.	hétfő	1Jn 4,19–20	
13.	kedd	1Jn 3,1–3	
14.	szerda	Zak 3,2	
15.	csütörtök	Rm 8,7–9	
16.	péntek	1 Jn 2,1	Napnyugta: 17.54
17.	szombat	Jn 1,12	
18.	vasárnap	Jn 17,23	
19.	hétfő	Jn 6,47–48	
20.	kedd	Zsid 4,15	
21.	szerda	Eféz 1,3–4	
22.	csütörtök	Jn 14,3	
23.	péntek	Zsid 4,16	Napnyugta: 17.41
24.	szombat	Zsid 9,14	
25.	vasárnap	2Kor 13,5	
26.	hétfő	Eféz 3,19	
27.	kedd	1Kor 2,14–16	
28.	szerda	Eféz 1,12–13	
29.	csütörtök	Eféz 2,4–6	
30.	péntek	Eféz 1,5–6	Napnyugta: 16.29
31.	szombat	1Pt 1,3–4	

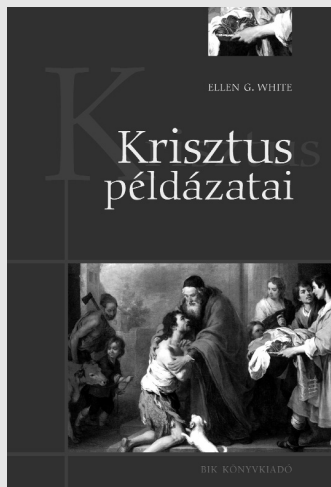
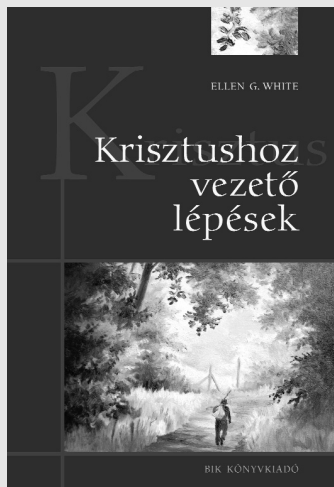
NOVEMBER • *Igék minden napra*

1.	vasárnap	2Pt 1,3–4	
2.	hétfő	Jn 15,10	
3.	kedd	Kol 3,2–3	
4.	szerda	Zsid 5,7	
5.	csütörtök	Eféz 4,21–24	
6.	péntek	1Kor 10,13	Napnyugta: 16.17
7.	szombat	Kol 1,21–22	
8.	vasárnap	Fil 2,12–13	
9.	hétfő	1Pt 2,24	
10.	kedd	Zsolt 25,11	
11.	szerda	Rm 10,9–10	
12.	csütörtök	1Jn 5,11–12	
13.	péntek	2Pt 3,18	Napnyugta: 16.07
14.	szombat	Ésa 30,15	
15.	vasárnap	2Kor 3,18	
16.	hétfő	Eféz 5,25–27	
17.	kedd	Eféz 2,8–10	
18.	szerda	Zsid 4,16	
19.	csütörtök	Fil 3,7–8	
20.	péntek	2Kor 4,6	Napnyugta: 15.59
21.	szombat	Mt 17,5	
22.	vasárnap	1Tim 1,15	
23.	hétfő	Tit 2,14	
24.	kedd	Ésa 58,10–11	
25.	szerda	1Pt 4,12–13	
26.	csütörtök	Ésa 61,10	
27.	péntek	Jel 3,18	Napnyugta: 15.53
28.	szombat	Gal 1,4–5	
29.	vasárnap	Jn 17,3	
30.	hétfő	Eféz 5,8–11	

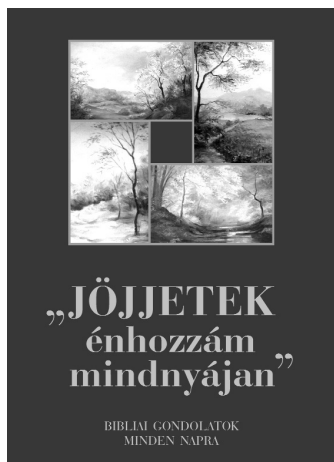
A reggeli igék a „Jöjjetek éh hozzám mindnyájan” című könyvből valók.

DECEMBER • *Igék minden napra*

1.	kedd	Lk 4,18	
2.	szerda	Zsolt 45,3	
3.	csütörtök	1Jn 5,20	
4.	péntek	Jn 1,18	Napnyugta: 15.48
5.	szombat	Rm 8,15–16	
6.	vasárnap	1Jn 4,10	
7.	hétfő	Ap csel 5,31	
8.	kedd	1Kor 8,11–12	
9.	szerda	1Jn 5,4–5	
10.	csütörtök	Kol 1,19–20	
11.	péntek	Kol 2,2–3	Napnyugta: 15.47
12.	szombat	1Tim 3,16	
13.	vasárnap	Jn 14,24	
14.	hétfő	Kol 3,13	
15.	kedd	Rm 8,10	
16.	szerda	1Jn 4,9	
17.	csütörtök	Eféz 5,14	
18.	péntek	Zsid 7,25	Napnyugta: 15.47
19.	szombat	2Kor 9,15	
20.	vasárnap	Eféz 6,10–11	
21.	hétfő	Jel 2,4–5	
22.	kedd	Jn 16,13–14	
23.	szerda	Rm 5,1–2	
24.	csütörtök	Rm 1,16–17	
25.	péntek	Rm 6,11	Napnyugta: 15.50
26.	szombat	Mt 14,27	
27.	vasárnap	Zsid 3,14	
28.	hétfő	2Kor 6,15–16	
29.	kedd	Eféz 4,1–2	
30.	szerda	Mt 4,19	
31.	csütörtök	1Pt 1,13	

Ellen
White
művei
új
kiadásban
– a leg-
újabb
fordítások

„Jöjjetek énhozzám mindnyájan”

BIBLIAI GONDOLATOK
MINDEN NAPRA

Összeállította: Árvai Márta

Jézus testet-lelket gyógyító munkájáról olvashatunk a könyvben: hogyan gyógyította meg a szenvedőket, és hogyan gyógyíthat meg bennünket is – hogyan lehet a miénk az általa kínált békesség, amely felüdíti a lelket, és egészséget ad a testnek.

Helmut Haubeil

Lépések a személyes ébredésért

A Biblia magas szintű etikáját – az ellenség szeretetét, a megbocsátást, a bűn legyőzését – csak a Szentlélek ereje által lehet megvalósítani, nem pedig emberi erőből. A Szentlélek személyében csodálatos vezetőt kapunk minden élethelyzetben, így változhat meg a jellemünk, és így végezhetünk hasznos munkát Isten szolgálatában. A könyv szerzője arra hív bennünket, hogy vele együtt tegyünk lépéseket a személyes ébredésért, míg felismerjük, mi a problémáink gyökere, mi lehet a nehézségeink és a tehetetlenségünk lelki oka.

Hiányoljuk-e a Szentlelket? Helmut Haubeil azt ajánlja, tegyük fel magunknak a következő kérdéseket:

- Észrevehető-e valamilyen jele az életemben a Szentlélek munkájának? Például Jézus személyét nagygyá és élővé tette-e számomra? (Jn 15,16)
- Hallom-e a Szentlélek hangját? Tud-e vezetni a döntéseimben? (Rm 8,14)
- Megszületett-e bennem a mások iránti valódi szeretet? Ajánlkoz-e nekem a Szentlélek együttérzést, gondoskodásra késztet-e olyan emberek iránt, akiket én magam nem választottam volna a barátaimmá? (Gal 5,22; Jak 2,8–9)
- Naponta megtapasztalom-e a Szentlélek segítségét abban, hogy miként bánjak embertársaimmal? Ad-e helyes szavakat, amelyek elérik a bánkódók szívét?
- Ad-e nekem a Szentlélek erőt, hogy másokat Isten országába vezethessek?

Csatlakozzunk a könyv szerzőjéhez, hogy ráébredjünk, milyen nagy szükségünk van a Szentlélekre, mennyire fontos jobban megismernünk az Isten által küldött Vigasztalót.